

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

C 107

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

54. évfolyam

2011. április 6.

Közleményszám	Tartalom	Oldal
	I <i>Állásfoglalások, ajánlások és vélemények</i>	
	VÉLEMÉNYEK	
	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság	
	469. plenáris ülés, 2011. február 16. és 17.	
2011/C 107/01	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Hozzáférés a másodnyersanyagokhoz (fémhulladék, újrahasznosított papír stb.) (saját kezdeményezésű vélemény)	1
	III <i>Előkészítő jogi aktusok</i>	
	EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG	
	469. plenáris ülés, 2011. február 16. és 17.	
2011/C 107/02	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A gazdaságpolitikai koordináció erősítése a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében – az európai uniós gazdasági irányítás megszilárdításának eszközei (COM(2010) 367 végleges)	7

HU

 Ár:
4 EUR

(folytatás a túldalalon)

<u>Közleményszám</u>	Tartalom (folytatás)	Oldal
2011/C 107/03	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Bankszanálási alapok (COM(2010) 254 végleges)	16
2011/C 107/04	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és az Európai Központi Banknak – A pénzügyi szolgáltatások szabályozása a fenntartható növekedésért (COM(2010) 301 végleges)	21
2011/C 107/05	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvvel a 2000/25/EK irányelvnek a rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozott traktorokra vonatkozó rendelkezések tekintetében történő módosításáról (COM(2010) 607 végleges – 2010/0301 (COD))	26
2011/C 107/06	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1698/2005/EK tanácsi rendelet módosításáról (COM(2010) 537 végleges – 2010/0266 (COD)) Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról szóló 73/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról (COM(2010) 539 végleges – 2010/0267 (COD))	30
2011/C 107/07	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Az Unió legkülső régiói részére egyedi mezőgazdasági intézkedések megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi .../.../EU rendeletre irányuló javaslat (COM(2010) 498 végleges – 2010/0256 (COD))	33
2011/C 107/08	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Útiterv egy alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiarendszer 2050-re történő megvalósításához (feltáró vélemény)	37
2011/C 107/09	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Intézkedési terv: a globális navigációs műholdrendszer (GNSS) alkalmazásai (COM(2010) 308 végleges)	44
2011/C 107/10	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a biztonsági szkennerek európai uniós repülőtereken való használatáról (COM(2010) 311 végleges)	49
2011/C 107/11	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az első rádióspektrum-politikai program létrehozásáról (COM(2010) 471 végleges – 2010/0252 (COD)) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Szélessávú hozzáférés Európában: beruházás a digitális technológia által vezérelt növekedésbe (COM(2010) 472 végleges)	53
2011/C 107/12	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Európai Hálózat- és Információbiztonsági Ügynökségről (ENISA) (COM(2010) 521 végleges – 2010/0275 (COD))	58

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

469. PLENÁRIS ÜLÉS, 2011. FEBRUÁR 16. ÉS 17.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Hozzáférés a másodnyersanyagokhoz (fémhulladék, újrahasznosított papír stb.) (saját kezdeményezésű vélemény)

(2011/C 107/01)

Előadó: **Josef ZBOŘIL**

Társelőadó: **Enrico GIBELLIERI**

2010. július 15-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy eljárási szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

Hozzáférés a másodnyersanyagokhoz (fémhulladék, újrahasznosított papír stb.)

A bizottsági munka előkészítésével megbízott Ipari Szerkezetváltás Konzultatív Bizottsága 2011. január 13-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a 2011. február 16-i ülésnapon) 88 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB nagyra értékeli az egyes ipari szövetségek által készített elemzéseket, amelyek felvázolják a jelenlegi helyzetet és a jövőre vonatkozóan több olyan lehetséges forgatókönyvet, amely felboríthatja a másodnyersanyagok piacán a kínálat és a kereslet egyensúlyát.

1.2 Az EGSZB rámutat továbbá arra, hogy a nyersanyagok hozzáférhetőségét egyes országok (az Egyesült Államok, Kína) önmagában is stratégiai kérdésnek tekintik, és akként is kezelik. Ezekben az országokban természetesen a másodnyersanyagokra is szigorúbb szabályok vonatkoznak. Ezért az EGSZB üdvözlöi, hogy az anyaghatékonyságot a Környezetvédelmi Főigazgatóság az egyik legfontosabb prioritásává emelte.

1.3 A szükséges nyersanyagok hozzáférhetősége iparáganként jelentősen eltér – csakúgy mint az anyagforgalom – az anyagok természetétől és a szükséges nyersanyagok hagyományos felhasználási módjától függően. Egyes esetekben, például

az üveg- és acéliparban az anyaghatékonyság egyszerűen a meglévő rendszerek és gyártási folyamatok finomhangolásával és kiegyensúlyozásával megvalósítható, pontosan meghatározott ösztönzők segítségével. Az EGSZB figyelmeztet arra, hogy ezeknek az ösztönzőknek az újrahasznosító és feldolgozó ágazatokbeli munkahelyeknek sem a mennyiségét, sem pedig a minőségét nem szabad veszélyeztetniük.

1.4 Jelenleg óriási mennyiségű összegyűjtött másodnyersanyag kerül exportra, jóllehet az európai kulcs- és feldolgozó iparágaknak nagy szükségük van rájuk. Ez a tendencia komolyan veszélyezteti a foglalkoztatást valamennyi feldolgozó ágazatban.

1.5 A meglévő speciális hulladékgyűjtő rendszerek túlterhelése miatti nyomást gyakran úgy enyhítik, hogy egyszerűen válogatás nélkül értékesítik az érintett kategóriákba tartozó hulladékot, anélkül hogy bármiféle további kezelésnek alávetnék, vagy biztosítanák az Unión belüli végső felhasználását.

1.6 A fontos másodnyersanyagok forgalmának közvetlen ellenőrzését megkerülendő, sajnos sokan illegális kereskedelmi gyakorlatokhoz folyamodnak. Például hamis vámnyilatkozatot állítanak ki, amelyen az árut hulladék helyett használt áruként tüntetik fel. Bizonyos másodnyersanyagok esetén így kerülnek meg a hulladékszállításról szóló rendelet alkalmazását.

1.7 Így az uniós adófizetők pénzén összegyűjtött különféle hulladékok nem szolgálják az eredeti célt, viszont azáltal, hogy a másodnyersanyagok hozzáférhetősége csökken és/vagy szükség-telenül drágább lesz, csökken az érintett iparágak versenyképesége.

1.8 Ugyanakkor az újrahasznosításra vonatkozó számos konkrét jogszabály nyilvánvalóan nem alkot egységes keretet. Ezek általában a gyűjtés és az újrahasznosítás egyes különálló szempontjaira koncentrálnak, és nem veszik figyelembe a rendszereket és a folyamatokat vezérlő piaci erőket.

1.9 A REACH rendelet is gondokat okoz egyes újrahasznosító iparágakban, mivel nem tesz egyértelműen különbséget a már nem használható termékek (hulladék) és a használt áruk között. Ezért ez a fogalom minden jó szándék ellenére sajnos célt tévesztett. Egyes érintett ágazatok, például a papíripar már megtalálta a kiutat a holtpontról, mások azonban még mindig keresik a kivitelezhető megoldásokat. Ez komoly példa a jogi keret inkohereciájára, amelyre az ipar már előre figyelmeztetett!

1.10 A kiegyensúlyozottabb eredmények elérése érdekében részletesen elemezni kellene a piaci erők és a meglévő szabályozási keret közti összhang hiányát. Javasolni lehetne például, hogy az értékes anyagok elvesztésének veszélyét elkerülendő, vessenek be exportvámokat. Az ilyen intézkedéseknek természetesen összhangban kell lenniük a WTO-szabályokkal. Az EU-nak lehetőség szerint meg kellene állapodnia a WTO-val veszélyeztetési feltételekről, világos és átlátható feltételeket szabva a stratégiai jelentőségű hulladékok exportkorlátozásaira/-vámjaira vonatkozóan.

1.11 Szintén megoldást jelenthet az, ha az aktuális piaci fejleményektől függő rugalmas újrahasznosítási célokat fogadnak el, tehát piaci visszaesés (gyenge kereslet) esetén csökkenteni lehetne az újrahasznosítási célokat, a piac élénkülése, azaz nagy kereslet esetén pedig növelni lehetne őket. Ugyanakkor azt is át kell gondolni, milyen intelligens megoldásokkal lehet biztosítani, hogy a kritikus foglalkoztatási szintek az üzleti ciklus során végig megmaradjanak az értéklánc teljes hosszán az olyan érintett ágazatokban, mint a csomagolási hulladék, a papíripar stb.

1.12 Szóba jöhet még az is, hogy az újrahasznosítási célokat/kvótákat csak az EU-ban újrafelhasználható mennyiségű hulladékhoz mérten állapítsák meg, nem számítva az uniós létesítményekben fel nem használható, külföldön értékesített hulla-

dékot. Egy ilyen intézkedéshez azonban a tényleges uniós újrahasznosítási kapacitásokhoz igazodva módosítani kellene a célokat/kvótákat is.

1.13 Az EGSZB határozottan támogatja az iparnak azt a felhívását, hogy az EU dolgozzon ki átfogó és következetes politikát a nyersanyagokhoz való, hosszú távon fenntartható hozzáférésre és az erőforrások fenntartható használatára vonatkozóan. Ez a politika az európai ipart hivatott támogatni az erőforrásoknak „a bölcsőtől a bölcsőig” elv szerinti felhasználására tett erőfeszítéseiben. Az újrahasznosítást támogatni kellene a begyűjtési infrastruktúra fejlesztésével, jogbiztonság és egyenlő esélyek teremtésével, valamint a felesleges adminisztratív terhek eltörlésével. Ennek az alapvető követelménynek a teljesüléséhez a különféle rendeletek, irányelvek és határozatok megfelelő egyensúlya és következetessége szükséges.

1.14 Az uniós hulladékszabályozás meghatározza a hulladék-áramokkal foglalkozó valamennyi szereplő jogi kötelezettségeit, melyeknek betartását az illetékes hatóságoknak szigorúan ellenőrizniük kell és számon kell kérniük. A tisztviselők oktatása és képzése a legfontosabb előfeltétele annak, hogy fel lehessen venni a harcot az ellen, hogy egyes tisztességtelen szereplők, főként a nemzetközi kereskedelemben, illegális gyakorlatokhoz folyamodnak.

1.15 Az uniós éghajlat-változási politika minden egyes elemének figyelembe kellene vennie a másodnyersanyagok környezeti hasznát, és kerülni kellene mindenféle következtetlenséget. Az EU-ETS például nem tükrözi a visszanyerhető nyersanyagok más iparágakban és az építőiparban való felhasználásából származó energiamegtakarítást és CO₂-kibocsátás-csökkenést, és szükségtelen anyagi többletterhet ró ezekre az ágazatokra.

1.16 Végezetül az érintett értékláncokban az új, minőségi munkahelyek ösztönzése érdekében egy ilyen összetett szabályozási keret irányítását komoly, folyamatos szociális párbeszéd mellett kell végezni.

2. Bevezetés

2.1 A nyersanyagokhoz való fenntartható hozzáférés és azok fenntartható használata az EU fenntarthatósági politikájának a kulcselemei. Ezek jelentik az uniós gyáripar jelenlegi és jövőbeli versenyképességének alapját.⁽¹⁾ Mind az elsődleges, mind a másodlagos nyersanyagok ellátási láncai valódi gazdasági ágazatok, amelyek munkahelyeket és jólétet teremtenek Európában. Az újrahasznosítás olyan gazdasági tevékenység, amely jelentősen hozzájárul az EU GDP-jéhez. A használt anyagok és termékek begyűjtésében részt vesznek az állampolgárok, az önkormányzatok és az állami hatóságok, amelyek a hosszú távú fenntarthatóság iránti megnövekedett igény kielégítése érdekében hatékony rendszerekbe ruháztak be.

⁽¹⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: Nyersanyag-politikai kezdeményezés – az európai gazdasági növekedés és foglalkoztatás kritikus szükségleteinek kielégítése; HL C 277., 2009.11.17., 92. o.

2.2 Fel kell ismerni az elsődleges és a másodlagos nyersanyagok közti komplementaritást: jóllehet a másodanyagok környezethatékony módot kínálnak arra, hogy értékes erőforrásokat juttassunk vissza a gazdaságba, a különféle anyagok (papír, fémek és ásványok) iránti megnövekedett igény kielégítéséhez (egyelőre) általában nem elegendők. Mindkettőre szükség van, és kiegészítik egymást. A begyűjtési rendszerek fejlesztése és a másodnyersanyagok Unión belüli felhasználása hozzájárul majd az EU 2020 stratégia célkitűzéseinek megvalósításához.

2.3 Az ipar arra kéri az EU-t, hogy dolgozzon ki átfogó és következetes politikát a nyersanyagokhoz való, hosszú távon fenntartható hozzáférésre és az erőforrások fenntartható használatára vonatkozóan. Ez a politika az európai ipart hivatott támogatni az erőforrásoknak „a bölcsőtől a bölcsőig” elv szerinti felhasználására tett erőfeszítéseiben. A nyersanyag-politikai kezdeményezés, a hulladékkezelés megelőzésére és a hulladékok újrafeldolgozására irányuló tematikus stratégia, a természeti erőforrások fenntartható használatára vonatkozó tematikus stratégia és Potočnik biztos „Erőforrás-hatékony Európa” kiemelt kezdeményezése olyan, egymással összefüggő kezdeményezések, amelyeknek összhangban kell lenniük egymással és amelyeket együttesen kellene kezelni. Ezenkívül más kezdeményezéseket, például a fenntartható fogyasztást és termelést, a hulladékokról szóló keretirányelvet vagy az újrahasznosításhoz és az erőforrásokhoz kapcsolódó egyéb politikákat is számításba kellene venni.

3. A jelentősebb forgalmú másodnyersanyagok ⁽²⁾

3.1 Vannak hagyományosan újrahasznosítható termékek: ilyen például a vasfém- és a nemvasfém-hulladék, a papír- és a kartonhulladék, valamint az üveg, amelyeket már régóta hagyományosan újrahasznosítanak, többé-kevésbé zárt rendszerben. Ezek az ágazatok nem tudnak fennmaradni, ha nem jutnak rendszeresen visszanyert anyagokhoz és használt árukhoz. Más anyagok, például a műanyagok újrahasznosítása újabb keletű, az anyagok újrafelhasználásának folyamata pedig a hagyományos anyagokkal ellentétben nem feltétlenül ér véget zárt rendszerben.

3.2 A főbb másodanyagok újrahasznosítási jellemzői eleve meghatározozzák az egyes anyagok forgalmát és az értéklánc szereplőit.

3.2.1 **Vas- és acélhulladék:** az újrahasznosítási folyamat részét képezi általában a gyűjtés, a válogatás, a bálázás, a csomagolás, a darabolás, az aprítás és/vagy méretre vágás, majd végül az olvasztás az acélművekben. A vasfémhulladékot gyűjthetik külön vagy vegyesen, ezután a hulladéklerakóban válogatják, és vagy eladják hulladékkezelő üzemeknek, vagy közvetlenül az acélművekbe küldik. Amint a hulladék megérkezik a hulladékkezelő telepre, a különféle fémtípusokat különválogatják, és előkészítik aprításra/méretre vágásra. Az aprításra és a méretre vágásra gyakran egy újabb válogatási szakaszhoz van szükség. A rozsdamentes acél esetében a nagyobb darabokat külön gyűjtik, vagy a hulladéklerakó telepen válogatják külön, mielőtt felap-

rítják őket. A kisebb darabokat többlépcsős folyamatban válogatják szét. Az acélművekben a vas- és az acélhulladék általában közvetlenül a kohókba kerül.

3.2.1.1 Az európai acél-újrahasznosító ágazat (a kezelési szakaszban) erősen koncentrált, az acélművekbe kerülő acélhulladék 40 %-át hét vállalat szállítja. A Nemzetközi Újrahasznosítási Hivatal (BIR) és az Európai Vasfém-hasznosítási Szövetség (EFR) szerint az EU 27 tagállamában összesen mintegy 42 000 hulladéklerakó működik. A hulladékágazat becslései szerint ezek közül kb. 250 nagyvállalat, 9 000 évi több mint 120 000 tonna hulladékot feldolgozó, közepes vagy nagy méretű vállalat, a maradék, mintegy 36 000 cég pedig kis- és középvállalkozás.

3.2.1.2 A gyűjtési rendszer a termék típusától függően és országonként eltérhet. A nagyméretű elhasználódott, illetve a nagy mennyiségben (például építésnél és bontásnál) keletkező termékeket általában egyenesen a hulladéklerakóba vagy a hulladékkezelő telepekre viszik. Az újrahasznosítást, és így a hulladékgyűjtést mind az elhasználódott járművekről szóló irányelv, mind pedig az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló irányelv a gyártók feladatává teszi. A kis termékeket, például a csomagolóanyagokat a helyi hatóságok gyűjtik, ami azt jelenti, hogy ez esetben a gyűjtést nem a fémhulladékágazat végzi, bár a használt italdobozok esetében az ágazat tett kezdeményezéseket, pl. gyűjtőközpontokat vagy hulladékterminalokat létesített, ahol az acél- és alumíniumdobozokat szétválogatják és bálázzák, majd hulladékkezelő telepekre vagy finomítóba szállítják őket.

3.2.1.3 A másodnyersanyagok közül a fémhulladék az egyik, amely Európában várhatóan folyamatosan rendelkezésre áll, sőt, némi többlet is keletkezik. Az Unión belüli kereskedelem, valamint a külső országokkal folytatott export-import több évtizedes múltra tekint vissza. Nehéz megbecsülni az Unión belül szállított fémhulladék összmenyiségét. A becslések szerint az import és az export évi 5,3, illetve 12,9 millió tonna (2008-as adatok), miközben ugyanebben az évben az összes felhasznált fémhulladék-mennyiség elérte a 112 millió tonnát.

3.2.2 **A nemvas-fémhulladék és az ilyen fémeket tartalmazó egyéb hulladékáramok:** A vassal és az acéllal összehasonlítva ez a „nemvas” kategória sokkal változatosabb a) az idetartozó fémek, b) a hozzáférhető erőforrások és c) a különféle fémeknek a hulladékáramokból való elkülönítésére és kinyerésére alkalmazott módszerek tekintetében. A legfontosabb és a legnagyobb mennyiségben előforduló fémek az alumínium, a cink, az ólom és a réz; a hulladékáramokban ezenkívül vannak olyan fémek is, mint az ón és a nemesfémek, amelyeket a megfelelő módszerekkel ki lehet nyerni.

3.2.2.1 A begyűjtési rendszer vagy ugyanolyan, vagy hasonló, mint a vasfémhulladék esetében. Az elhasználódott termékekből (elhasználódott járművek, elektromos és elektronikus berendezések hulladékai) származó jó minőségű fémhulladék kinyerésére kifinomult technológiákat alkalmaznak. Ezzel ellentétben az alapvető nemvasfémeket a hulladékáramokból „bányásszák”, itt mind a visszanyerési, mind pedig a felhasználási arány igen magas.

⁽²⁾ Az adatok elsősorban a Közös Kutatóközpont hulladékkal kapcsolatos tanulmányaiából (<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/>), valamint ágazati statisztikákból származnak.

3.2.2.2 A hamu és a salak szintén fontosak a nemvasfémek visszanyerésében, amely speciális technológiákat igényel. Az EU ércbányászati térségeiben a régi, elhagyott bányákban jelentős kiaknázatlan nemvasfém-források találhatók. Jóllehet ez a bányászati hulladék⁽³⁾ nem tartozik a hulladékokról szóló uniós általános jogszabályok hatálya alá, meg kellene vizsgálni, hogy ezek a nyersanyagok gazdaságosan hasznosíthatók-e.

3.2.3 **Újrahasznosított papír:** A papíripar a kezdetektől fogva megújuló forrásokra és az újrahasznosításra épül, mivel összegyűjtött rongyok jelentették a papírkészítés első nyersanyagát. A papír újrahasznosítása mind ez ideig aránylag problémamentes volt, anyagfelhasználása pedig igen jelentős. Jellemzően két jelentős forrása van (csakúgy mint a vasfémek esetében) – az ipari papírhulladék (többek között a csomagoló- és nyomdaiparból) és a fogyasztók által termelt (kommunális) hulladék. Előnyben részesítik a szétválogatott hulladékot, így a kommunális hulladék esetében még el kell végezni a használt papír elkülönítését, valamint az alapvető szétválogatási folyamatokat.

3.2.3.1 A legutóbbi recesszió súlyosan érintette az anyagforgalmat. Az összegyűjtött papírhulladék felhasználása 2009-ben 7,6 %-kal, 44,9 millió tonnára csökkent. A gyűjtés most először csökkent 3,6 %-kal, 56,6 millió tonnára, miközben a papírfogyasztás ugyanezen időszakban 10,1 %-kal csökkent. Az összegyűjtött papírhulladék Unión, Norvégián és Svájcön kívülre történő exportja tovább nőtt, egészen 12,8 millió tonnára, ennek 96,3 %-a az ázsiai piacokra irányult. Ázsián belül az anyag nagy részét (az európai export 71,4 %-át) Kínába vitték. A szóban forgó kivételes év során tapasztalt fejlemények eredményeképpen az újrahasznosítási arány 2009-ben rekordmagaságba, 72,2 %-ra ugrott az előző évi 66,7 % után. A gazdaság fellendülésével átmenetileg az ellenkező irányba történő elmozdulás várható, mivel nem biztos, hogy az újrahasznosítás azonnal lépést tud tartani az újraeledő papírfogyasztással. Az ágazat legújabb strukturális változásai miatt a CEPI-országokban a papírgyártáshoz felhasznált rost 44,2 %-át a visszanyert papírhulladék, 40,4 %-át a cellulóz teszi ki.

3.2.4 **Üveg:** Az üveg újra és újra hasznosítható 100 %-ban úgy, hogy az új üvegedény minősége semmiel sem rosszabb az elődjénél. A begyűjtött üvegből ugyanolyan minőségű üvegtárgyak készülnek. Emiatt az üveg a bölcsőtől a bölcsőig elvnek tökéletesen megfelelő újrahasznosítható anyag. Az üveghulladék akár 90 %-a felhasználható új üvegedények készítésére; manapság az üveghulladék felhasználását igazából csak a visszanyert üveg mennyisége és az üveghulladék európai hozzáférhetősége korlátozza.

3.2.4.1 Az üvegyűjtési rendszer egészen egyszerű – az összegyűjtött üveg nagy része csomagolóanyag (használt üvegedények), kis mennyiség származik építési hulladékból (síküveg). Az Unió 27 tagállamában az üvegedényeknek átlagosan 65 %-át gyűjtik össze újrahasznosításra; 2008-ban Európában (ideértve Norvégiát, Svájcot és Törökországot is) közel 11,5 millió tonna üveg csomagolóanyagot gyűjtöttek össze.

3.2.4.2 Az üveg újrahasznosítása terén a kihívást a fennmaradó hétmillió tonna 2008-ban piacra került, de nem újrahasznosított üveg újrahasznosítása jelenti. Kiemelten fontos az újrahasznosítási arány javítása és a megfelelő újrahasznosítási rendszerek támogatása az Európai Unióban.

3.2.4.3 A síküveg és az elhasználandó járművekből származó üveg összegyűjtési és újrahasznosítási rendszerei még nem eléggé kiforrottak, így ez az értékes anyagforrás továbbra is inkább környezetterhelést jelent.

3.2.5 **A műanyag hulladék** a hulladéklerakókban felhalmozott összes szilárd hulladék mintegy 25 %-át teszi ki. Mivel a műanyagok igen ellenállóak, a lebomlási folyamat a hulladéklerakóban való elhelyezéstől számítva nagyon hosszú ideig tart. A káros kibocsátások miatt a műanyagok energiatermelési célú elégetése csak ellenőrzött körülmények között, megfelelő létesítményekben történhet.

3.2.5.1 A főbb műanyag-felhasználó ágazatok, amelyek egyben a műanyag hulladékok legfőbb forrásai is: a csomagolóipar (38,1 %), a háztartások (22,3 %), valamint az építőipar (17,6 %). A forgalmazási és kiskereskedelmi ágazatban keletkező csomagolóanyagokból kerül ki (potenciálisan) a begyűjtendő műanyag hulladék 80 %-a. Úgy tűnik, az egyik legproblémásabb hulladékfrakció a háztartási vegyes hulladékban található műanyag hulladék begyűjtése és feldolgozása. Az építőiparban használt műanyagok többsége tartós célokat szolgál.

3.2.5.2 A műanyag hulladék egy része, pl. az élelmiszer-csomagolások vagy a más anyagokkal kevert műanyagok, nem újrahasznosíthatók, mivel a szennyezett műanyagok megtisztítása a folyamat jelentős energiaigénye miatt többbe kerülne, mint amennyit a termék ér. Energiatermelésre azonban ezek is felhasználhatók.

3.2.5.3 A 27 EU-tagállam a műanyag hulladék, -forgács és -törmelék nettó exportőre. 1999 óta az import és az export értéke között folyamatosan nőtt a különbség. Az 1999 és 2002 közötti enyhe növekedést követően 2002 és 2006 között az export 2,1 millió tonnára ugrott. 1999 és 2006 között az import 55 000 tonnáról 256 000 tonnára nőtt.

3.2.5.4 A poliészter vágott szál (rost) esetében az újrahasznosított PET képviseli az Unióban feldolgozott nyersanyagok 70 %-át. A poliészter palackok rendelkezésre állása ezért elengedhetetlen. Az európai gyártóknak azonban komoly problémát jelent az az egyre erősödő tendencia, hogy a kereskedők a PET-et akár pehely (a palackok őrlésével keletkező darabok), akár bálázott palackok formájában a Távol-Keletre, elsősorban Kínába szállítják. Kína éppen most szünteti meg a PET-hulladékra vonatkozó importkorlátozásokat, elősegítve ezzel azt, hogy ebből a fontos másodnyersanyagból még többet vigyenek ki az EU-ból.

⁽³⁾ A bányászati hulladékkal a 2006/21/EK irányelv foglalkozik.

4. Az újrahasznosítás jogi kerete

4.1 Közvetlen szabályozás az EU-ban

4.1.1 Az újrahasznosítást támogatni kellene a gyűjtési infrastruktúra fejlesztésével, jogbiztonság és egyenlő esélyek teremtésével, valamint a felesleges adminisztratív terhek eltörlésével. Ennek az alapvető követelménynek a teljesüléséhez a különféle rendeletek, irányelvek és határozatok megfelelő egyensúlya és következetessége szükséges. Jóllehet a hulladékokról szóló keretirányelv (2008/98/EK) helyes irányba indult el, csak az első fázisnak tekinthető, ahol a végrehajtást rendszeresen ellenőrizni kell, és utólag finomhangolásra lesz szükség.

4.1.2 Fontos jogszabály ezenkívül a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló 94/62/EK irányelv a jelenlegi formájában, az elhasználdott járművekről szóló 2000/53/EK irányelv, a hulladékszállításról szóló 1013/2006/EK rendelet és az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló 2002/96/EK irányelv. Ezek az irányelvek önkényes újrahasznosítási célokat határoznak meg, amelyek torzítják a másodnyersanyagok szabad piacát. A szinte állandó változások és módosítások miatt fontos állandóan odafigyelni ennek a jogi keretnek a hatásaira.

4.2 **Közvetett szabályozás:** A begyűjtési és újrahasznosítási folyamatokat nemcsak a hulladékokról szóló jogszabályok széles skálája szabályozza, hanem az egyes iparágakra vagy az egész iparra vonatkozó jogszabályokból eredő egyéb korlátozások és szabályozó eszközök is. Ezek közül a legnagyobb hatása a REACH rendeletnek (1907/2006/EK) és az EU klímaváltozási politikájának van.

4.2.1 Ami a REACH-et illeti, a hulladékok nem tartoznak a rendelet hatálya alá, a begyűjtött anyagok vagy keverékek azonban a REACH hatálya alá kerülhetnek, amint hulladékstátusuk megszűnik. Az Európai Bizottság megvizsgálta ezt a problémát, és az illetékes szakmai munkacsoportok többé-kevésbé kielégítő javaslatokkal álltak elő ennek az ellentmondásnak a feloldására. Bizonytalanságok azonban továbbra is vannak, és az Európai Bizottság sevillai Technológiai Jövőkutató Intézete (JRC-IPTS) igen hasznos tanulmányokkal tud szolgálni, valamint az ECHA is tájékoztatást tud nyújtani, ezek pedig hozzásegíthetnek a problémák megoldásához. A regisztráció veszélyét azonban nem sikerült teljesen elhárítani, még azokban az esetekben sem, ahol a regisztrációból semmi előny nem származhat.

4.2.2 Az Unió éghajlat-változási politikájának elő kellene segítenie olyan ösztönzők létrejöttét, amelyek eredményeképpen a világ lakossága egyértelműen és tartósan átáll a fosszilis primer energiaforrások használatáról az alternatív energiaforrások használatára. Az európai éghajlat-változási politika önálló elemekből áll, amelyek állítólag szorosan összetartoznak, ez azonban sajnos a valóságban nem állja meg a helyét. A politika egyes elemei komolyan befolyásolják a begyűjtési és újrahasznosítási folyamatokat: a Kiotó utáni időszakra vonatkozó, aktualizált EU-ETS hátrányos helyzetbe hozza a termelőegységek üzemeltetőit azáltal, hogy a 2013–2020-as kvóták kiosztásakor adminisztratív megközelítést alkalmaz. Ezenfelül a fokozatosan beve-

zetett árvezézési rendszer pénzügyi forrásokat vonna el az ágazati szereplőktől, akiknek így a jövőben még kevesebb pénzüik maradna a szén-dioxid-kibocsátás csökkentését célzó folyamatokra. Másrészt az EU-ETS nem tükrözi azt az energiamegtakarítást és CO₂-csökkenést, amely a visszanyerhető nyersanyagok más ipari és építőipari ágazatokban történő felhasználásából ered.

4.2.3 A megújuló energiákról szóló irányelv további problémákat szül. A megújuló energiák erőteljes ösztönzése és masszív, aránytalanul nagy támogatása miatt komolyan fennáll a veszélye annak, hogy nagy mennyiségű visszanyert másodnyersanyagot (mindenféle biomasszát, begyűjtött papírt) energia-, azaz áram- és hőtermelésre használnak fel, ahelyett hogy anyagokban hasznosítanák őket. Ha azt akarjuk, hogy a másodnyersanyagok továbbra is hozzáférhetőek legyenek, sőt, ahol ez lehetséges, a helyzet javuljon is, mindezeket a kockázatokot alaposan elemezni, és amennyire lehet, csökkenteni kellene. A „biomassza” definícióját tiszteletben kell tartani és szükség esetén meg kell erősíteni, hogy elkerüljük, hogy a megújulóenergia-termelésre hivatkozva visszaéljenek vele. Egyes esetekben a piactorzító támogatások miatt még az elsődleges nyersanyagokat (fát) is egyszerűen elégetik!

4.2.4 Az uniós hulladékrendeletek meghatározzák a hulladékamokkal foglalkozó valamennyi szereplő jogi kötelezettségeit, melyeknek betartását az illetékes hatóságoknak szigorúan ellenőrizniük kell és számon kell kérniük. A tisztviselők oktatása és képzése a legfontosabb előfeltétele annak, hogy fel lehessen venni a harcot az ellen, hogy egyes gátlástalan szereplők, főként a nemzetközi kereskedelemben, illegális gyakorlatokhoz folyamodnak.

5. A főbb másodnyersanyag-forgalom értékláncai és szereplői

A 3. pontban foglaltakból egyértelműen kiderül, hogy az egyes másodnyersanyagok egészen különböző utat járnak be. Némelyek esetében az újrahasznosítási folyamat szinte automatikussá vált, annak köszönhetően, hogy a hulladék régóta jól működő gyűjtő-, előkészítő és feldolgozó (többek közt válogató) rendszeren keresztül jut el az így visszanyert anyagot feldolgozó létesítménybe. A visszanyerési és újrahasznosítási folyamatok lehetséges kockázatainak meghatározásához és elkerüléséhez számos jellemzőt össze lehet írni.

5.1 A másodnyersanyagok kereskedelmi értéke azon kulcsfontosságú tényező, amelyek végeredményben meghatározzák az egyes anyagok hozzáférhetőségét. A koncentrált hulladékamok esetében (vas, üveg és papír) a hulladék összegyűjtése és előkezelése viszonylag olcsó folyamat, és az ebből nyert másodnyersanyag is elérhető áron viszonylag hozzáférhető. A zárt rendszer egészében piaci feltételek érvényesülnek. Másfelől egyre nő az az újrahasznosítási szegmens, ahol nem a piaci nyersanyagárak számítanak, hanem az uniós hulladékpolitikáknak való megfelelés. A csomagolási hulladékok, valamint az elektromos és elektronikus berendezések hulladékai vagy a biológiailag lebomló hulladékok nagy részének feldolgozása a különféle irányelvekben kitűzött célok teljesítését szolgálja.

5.1.1 Az ezekből a hulladékáramokból származó másodnyersanyagok előállítása gazdasági szempontból nem fenntartható a globális piacon. A hulladék begyűjtésének, válogatásának és feldolgozásának célja vagy a kiterjesztett gyártói felelősségre vonatkozó szabályok betartása, vagy a közvetlen állami támogatások megszerzése. Az eljárást mindkét esetben – vagy adófizetőkként, vagy fogyasztókként – az uniós polgárok fizetik.

5.1.2 Európa olyan másodnyersanyag-készletet termel, amelyhez a világpiaci nyersanyagkereslet növekedésével bármely globális szereplő bármikor könnyen hozzáférhet. Óriási mennyiségű begyűjtött, feldolgozatlan hulladék kerül exportra, főként Ázsiába. A világpiaci ingadozások miatt az árak is nagyon változóak. Ha a világpiaci pang, a visszanyert másodnyersanyagok felhalmozódnak, mivel az újrahasznosítási célokat ekkor is teljesíteni kell. Ez a helyzet nagyon súlyos piactorzulásokat okoz az Unióban.

5.1.3 Az újrahasznosító ágazat uniós szereplői számára a létesítmények megépítése sokkal komolyabb beruházást jelent, mint ázsiai konkurenseik számára, mivel az előbbieknél egyrészt túlkapacitással kell számolniuk, másrészt szigorúbb technológiai előírásoknak is meg kell felelniük. Amikor aztán a globális nyersanyagpiacok megélnék, a drágán kiépített kapacitást nem használják ki, mert a begyűjtött hulladék feldolgozatlanul hagyja el Európát. Ezért a piaci zavarok elkerülése és az uniós iparágak másodnyersanyag-hozzáféréseinek elősegítése érdekében elengedhetetlen, hogy a hulladékokra vonatkozó szabályozási keretet összehangolják a nyersanyagpiacon ható globális erőkkal.

5.1.4 A másodnyersanyagok illegális vagy féllegális kereskedelmét úgy lehetne korlátozni, hogy szigorúan megkövetelik, hogy az anyagokat fogadó Unión kívüli partnerek nemzetközileg elismert minőségtanúsítványokkal, például ISO-szabványokra alapuló tanúsítványokkal rendelkezzenek. Emellett a tagállamoknak is minden jogi eszközt be kellene vetniük ahhoz, hogy ahol ilyen probléma felmerülhet, ott ellenőrizzék a begyűjtött hulladék legális eredetét.

5.1.5 Tekintve, hogy a nyersanyag-politika világszerte sokhelyütt stratégiai jelentőségű biztonsági kérdés, az értékláncok

valamennyi szereplőjének felkínált, különösen a jó minőségű („kiváló minőségű”) másodnyersanyagokat ösztönző közösségi támogatás a másodnyersanyagokhoz való hozzáféréssel kapcsolatban felmerülő számos problémát meg tudna oldani. A „kiváló minőségű” másodnyersanyagok meghatározásához természetesen felül kell vizsgálni a másodnyersanyagokra vonatkozó európai előírást.

5.2 Az ésszerű újrahasznosításnak minden jelentősebb, nagy mennyiségű/arányú másodnyersanyagot felhasználó ágazatra nézve kedvező környezeti hatással kell járnia. Ezen az sem változtat, ha valaki a kényes hulladékok kezelésére kifinomult feldolgozási technológiákat alkalmaz. A bányászott/betakarított nyersanyagok feldolgozása esetében a teljes energiafogyasztás általában alacsonyabb, néha a szokásos fogyasztás töredéke is lehet. Ez egyúttal alacsonyabb szintű CO₂-kibocsátást, többnyire alacsonyabb gázkibocsátásokat stb. is jelent. A hulladékáramok szennyezettsége miatt új, kezelést igénylő hulladékok keletkeznek, és egyes esetekben hatékony vízisztító berendezésekre is szükség van. Az ilyen, nehezen kezelhető hulladékoknak az előkezelési és kezelési költségei is magasabbak, ami megdrágítja ezeket a folyamatokat.

5.3 A másodnyersanyagoknak az érintett iparágon kívüli felhasználásáért folyó verseny nagy kockázatot jelent ezen iparágak számára (lásd a 4.2.3. pontot). A versenyhelyzetet súlyosan torzítja a merőben eltérő célt szolgáló felhasználás támogatása, amely mellesleg a nyersanyagpiacokat is súlyosan torzíthatja. A papíriparnak semmi esélye a cellulózfaért (mint fő nyersanyagért) és a begyűjtött papírért (amely a második legfontosabb nyersanyag) folytatott versenyben a megújuló energiaforrásokat használó villamosenergia- és hőerőművekkel szemben, ha azok támogatást kapnak az ilyen energiaforrások használatáért. Az alapvető nyersanyagokhoz való hozzáférés biztosítása érdekében megfelelő védintézkedéseket kell tenni. Ha ezek az intézkedések nem érik el a céljukat, az EU egyik kulcságazata komoly veszélybe kerül. A „kiváló minőségű” másodnyersanyagok előállításának támogatása növeli a munkaerőigényt, ami a másodnyersanyag-fogyasztási válságidőszakokban kedvező szociális hatással jár.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

III

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

469. PLENÁRIS ÜLÉS, 2011. FEBRUÁR 16. ÉS 17.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A gazdaságpolitikai koordináció erősítése a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében – az európai uniós gazdasági irányítás megszilárdításának eszközei

(COM(2010) 367 végleges)

(2011/C 107/02)

Előadó: **Stefano PALMIERI**

2010. június 30-án az Európai Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján úgy határozott, hogy kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő kérdésben:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A gazdaságpolitikai koordináció erősítése a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében – az európai uniós gazdasági irányítás megszilárdításának eszközei

COM(2010) 367 végleges.

A bizottság munka előkészítésével megbízott „Gazdasági és monetáris unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció 2011. február 7-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a február 17-i ülésnapon) 240 szavazattal 2 ellenében, 14 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözlí, hogy az Európai Bizottság felismerte az európai gazdaságpolitikai koordináció erősebb integrációjának szükségességét, menetrendjében napirendre tűzve az uniós gazdasági irányítás erősítésének követelményét.

1.2 Az EGSZB elismeri, hogy a jelenlegi gazdasági válság kemény próba elé állította általában az Európai Unió és különösen a gazdasági és monetáris unió (GMU) gazdasági, szociális, valamint politikai fenntartását, nyilvánvalóvá téve a tagállamok közötti gyenge koordinációs képességet. Ez éppúgy egyértelműen megmutatkozott a válság pénzügyi és reálgazdasági hatásainak korlátozását szolgáló szükséghelyzeti intézkedésekben, mint a jövőbeni hasonló helyzetek kialakulásának elkerülését célzó, az általános alapszerkezetet – és különösen az euróövezetet – újraformáló cselekvésekben. Továbbá egyértelmű, hogy

néhány tagállam magas – legalább részben a széles körű bankmentésből származó – államadóssága fékezi az állami beruházásokat és rontja a szociális kiadások fenntarthatóságát.

1.3 Az EGSZB sürgeti, hogy az európai gazdasági irányítás erősítése a stabilitás és az új munkahelyeket teremtő növekedés szükségleteinek egyenlő mértékű figyelembevételével valósuljon meg.

1.4 Az EGSZB – rámutatva egyrészt az Európai Bizottság által követett megközelítésben rejlő néhány korlátra és kockázatra, másrészt a belőle származó jelentős lehetőségekre – hozzá kíván járulni a gazdaságirányítás hatékony megerősítéséhez szükségesnek mutató széles körű egyetértés megteremtéséhez.

1.5 Először is az Európai Uniónak túl kell jutnia azon a jelenlegi holtpontra, amely az Európai Alkotmánnyal kapcsolatos viszonyokból és a jelentősen eltérő történelmi és politikai elképzelésekkel rendelkező 27 tagállamra történő bővítésből ered, és amely megnehezíti azon közös gazdasági, szociális és környezetvédelmi céloknak a meghatározását, amelyek a gazdasági irányítás alapját kell, hogy képezzék.

1.6 Ezzel egyidejűleg a jövőre vonatkozó szabályoknak a múlt együttes elemzésén kell alapulniuk, különösen arra vonatkozóan, hogy a már meglévő koordinációs eszközök mely korlátai vezettek a Stabilitási és Növekedési Paktum nem kellően hatékony végrehajtásához és a lisszaboni célok nem megfelelő teljesüléséhez.

1.7 Másodsorban, ami az időbeliséget illeti, döntés született az európai szemeszter – 2011. január 1-jével történő – elindításáról anélkül, hogy előtte megállapításra kerültek volna az alkalmazandó szabályok és a tartalom. Továbbá anélkül, hogy hatékonyan egyeztettek volna a javaslatokat a különböző érdekelt intézményekkel.

1.8 Az európai polgárokat képviselő intézmények (Parlament, EGSZB és Régiók Bizottsága) korlátozott részvétele az új irányításról szóló vitában és annak végrehajtásában azzal a kockázattal jár, hogy a közvélemény a szabályok megerősítését – a politikai mérlegelési lehetőségeknek szánt kisebb és az automatizmusoknak szánt nagyobb szerepet – az Unió döntéseinek „legitimitási deficitjeként” értelmezi, párhuzamosan az Európai Unióval szembeni bizalomvesztésről tanúskodó Eurobarométer- adatokkal.

1.9 Az EGSZB úgy véli, hogy az európai gazdaságpolitikai koordináció demokratikus legitimitásának megerősítéséhez szükségszerűen az Európai Parlamenten keresztül vezet az út. Ebben az összefüggésben az EGSZB sürgeti, hogy az Európai Parlament kapjon központi szerepet az európai szemeszterrel elindított folyamatban, mégpedig az Európai Bizottság közleményében szereplő korrekciós beavatkozásoknak mind az ellenőrzési, mind az értékelési fázisában.

1.10 Csak az Európa 2020 stratégiában megnevezett gazdasági és szociális növekedési-fejlődési célok – amelyekhez a költségvetési megszorításokkal talán össze sem egyeztethető beruházási szint szükséges – és a Stabilitási és Növekedési Paktumban meghatározott monetáris és pénzügyi stabilitási igények közötti koherencia fenntartásával lehet elősegíteni, hogy a közvélemény elfogadja a költségvetési megszorításokat.

1.11 E célból a „GDP-n túl” stratégia öt intézkedésének végrehajtása során el kell fogadni egy olyan megfelelő mutatókészletet, amely túlmutat az egyszerű GDP-n, képes magába foglalni a társadalmi és a környezetvédelmi eredményeket és veszteségeket, és így tükrözni tudja a polgárok valós aggályait. Az öt intézkedés a környezetvédelmi és szociális mutatók használatát, a közel valós idejű információk és pontos elosztási és

egyenlőtlenségi adatok elérését, egy európai fenntartható fejlődési „eredménytábla” kidolgozását, valamint a nemzeti számlák környezetvédelmi és szociális kérdésekre való kiterjesztését öleli fel.

1.12 Konzultatív szervként betöltött szerepének megfelelően az EGSZB egy olyan, évenként megrendezett külön ülés révén járulhatna hozzá az európai szemeszter jobb működéséhez, melynek célja az ajánlásoknak és a nemzeti szintű reformokkal kapcsolatos egyetértés megteremtéséhez vezető útnak a megvitatása, az elfogadott intézkedések társadalmi hatásának figyelembevétele mellett. Egy ilyen vitára az ajánlások hivatalos tagállami elfogadását követően össze kerülhetne sor, a vita következtetéseit pedig a nemzeti gazdasági és szociális tanácsokkal, a nemzeti parlamentekkel és az Európai Parlamenttel folytatandó megbeszélések alapját képeznék.

1.13 A szakszervezetek és a munkaadói szövetségek közötti kapcsolat az Európai Bizottság által fölvázolt stratégia szerves részévé válik, különösen a szociális partnerek közötti alacsony szintű fokozódó figyelem okán, és főleg az euróövezetben, ahol a tagállamok már nem rendelkeznek a valuta leértékelésének eszközével. A makrogazdasági párbeszéd intenzívebb és célirányos használata lehet az egyik megoldás, melynek eredménye a kormányok és a szociális partnerek által közösen megfogalmazott hathatós értékelés lenne az uniós szintű gazdasági helyzetről és a meghozandó intézkedésekről, a nemzeti szintű társadalmi párbeszéd folyamatához is szorosan kapcsolódva.

1.14 Az európai gazdaságpolitika hathatós koordinálásának megvalósítása érdekében mindenképpen szükség van a makrogazdasági referenciakerettel és tervezési kerettel kapcsolatos egyetértésre. Az EGSZB ennek érdekében olyan feltételek biztosítását szorgalmazza, amelyek révén megfelelő információk alapok állnának az Eurostat rendelkezésére ahhoz, hogy az Európai Bizottság helyes előzetes javaslatokat fogalmazhasson meg és tényleges támogatás jöjjön létre a többi érdekelt intézmény, az Európai Központi Bank, az Európai Tanács, az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek között.

1.15 Az EGSZB sürgeti, hogy az európai gazdaságpolitikai koordináció legyen – legalább az euróövezet országai számára – az első lépés egy valódi közös gazdaságpolitika és a költségvetési koordináció felé.

1.16 Amennyiben egy szorosabb gazdaságpolitikai koordináció keretében a költségvetési és a monetáris politika mellett a béripolitikát is fokozottabban összehangolják az euróövezeten belül, akkor figyelni kell a kollektív szerződésekkal kapcsolatos autonómiára. Ebben az összefüggésben a kollektív szerződésekkel kapcsolatos tárgyalásokra vonatkozó állami referenciakritériumok vagy az akár államilag elrendelt bércsökkentések elutasítandók és elfogadhatatlanok.

2. Az európai gazdasági irányítás erősítése az európai bizottsági közleményben ⁽¹⁾

2.1 Az európai bizottsági közlemény továbbfejleszti „A gazdaságpolitikai koordináció megerősítése” című közleményben ⁽²⁾ foglalt elképzeléseket és a gazdasági kormányzási munkacsoport (VAN ROMPUY Task Force) által eddig megtett előrehaladást követő, az Európai Tanács által elfogadott EUCO 13/10 iránymutatásokat.

2.2 Az Európai Bizottság által készített dokumentum alapja annak hallgatólagos elismerése, hogy a pénzügyi és gazdasági válság hatásai nyomást gyakoroltak általában az EU és különösen a GMU gazdasági és szociális fenntartására, rámutatva a gyenge európai gazdaságpolitikai koordinációs képességre.

2.3 Ebben az összefüggésben a közlemény arra a feladatra vállalkozik, hogy meghatározza az EU 27 tagállama és különösen a GMU 16 tagállama – amelyekre specifikus szabályok érvényesek – közötti, hatékonyabb európai gazdaságpolitikai koordinációt biztosító beavatkozási keretet. A kialakított keret a Stabilitási és Növekedési Paktum és az Európa 2020 stratégia összevonása felé mutat.

2.4 Az európai gazdasági irányítás erősítésének folyamatában az Európai Bizottság lényegében három célt kíván megvalósítani.

2.4.1 Az első cél a *gazdaságpolitikai koordináció és felügyelet megszilárdítása*, amely a következőkre irányul:

- a nemzeti egyensúlytalanságok csökkentése figyelmeztető és szankcionáló mechanizmusokon alapuló fokozott makrogazdasági felügyelettel,
- a nemzeti költségvetési keretek homogénebbé tétele egységes tagállami minimumkövetelmények meghatározásával és az éves költségvetés-tervezéstől a többéves tervezésre történő áttéréssel,
- a Stabilitási és Növekedési Paktum hatékonyabbá tétele az adósság és a mérleghiányok alakulására összpontosítva.

2.4.2 A második cél az Európai Unió tagállamainak kötelezettségessége esetén alkalmazandó *megelőző korrekció- és szankciórendszer kidolgozása*.

2.4.3 A harmadik és egyben utolsó cél a strukturális reformokra és az Európa 2020 stratégia növekedést támogató intézkedéseire is vonatkozó *előzetes gazdaságpolitikai koordináció európai szemeszterének létrehozása*.

⁽¹⁾ COM(2010) 367 végleges.

⁽²⁾ COM(2010) 250 végleges.

2.5 Az Európai Bizottság a 2010. szeptember 29-én benyújtott, a célok elérési módját részletesen tárgyaló hat közleményből ⁽³⁾ álló csomagjával ezeket a célokat másodlagos jogszabályba ültette át. A közleményekről az EGSZB két külön szakvéleményt készít, az egyik a Stabilitási és Növekedési Paktum reformjáról, a másik a makrogazdasági egyensúlytalanságokról szól. Ezért a jelen vélemény az Európai Bizottság által javasolt irányítás teljes rendszerére vonatkozó általános szempontokra korlátozódik, anélkül hogy érdemben taglalná a jogszabálycsomagot, mivel azzal a fenti két vélemény fog foglalkozni.

3. Általános megjegyzések

3.1 Üdvözlendő az Európai Bizottság döntése, miszerint beindítja az európai gazdaságpolitikai koordináció valódi erősítésének folyamatát. Sok uniós (többek között az Európai Parlament) és nem uniós intézmény már korábban rámutatott ennek szükségességére. Az EGSZB a témával foglalkozó korábbi véleményeiben több alkalommal felhívta a figyelmet az uniós irányítás fokozott integrációjának fontosságára. ⁽⁴⁾

3.2 A pénzügyi és gazdasági válság kemény próba elé állította általában az Európai Uniót, és különösen a gazdasági és monetáris uniós termelési, szociális, valamint politikai fenntartását. ⁽⁵⁾

3.3 A szociális és gazdasági háttér instabilitást és bizonytalanságot mutat, ezért az intézményi munka hatékony szervezésére és az intézmények jó működésére van szükség. Egyre inkább egyértelművé válik, hogy a nemzeti gazdaságpolitika szereplőinek együttműködése nélkül a termelési és pénzügyi globalizáció, valamint a folyamatban lévő mélyreható technológiai változások kihívásaival szembeesülő tagállamok összességét nem lehet egy irányba vezetni.

⁽³⁾ COM(2010) 522-től 527-ig; részleteket lásd: http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/eu_economic_situation/2010-09-eu_economic_governance_proposals_en.htm

⁽⁴⁾ Az EGSZB véleményei a következő tárgyakban: „Az államadóssággal kapcsolatos válság hatásai az EU irányítására” HL C 51., 2011.02.17., 15. o.; „Gazdasági fellendülés: helyzetfelmérés és gyakorlati intézkedések” HL C 48., 2011.02.15., 57. o.; A pénzügyi válság és hatása a reálgazdaságra HL C 255., 2010.9.22., 10. o.; „Az európai ipari stratégia megvalósulását elősegítő gazdaságpolitikák” HL C 10., 2008.1.15., 106. o.; „Átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások és gazdasági kormányzás – A gazdaságpolitikák jobb összehangolásának feltételei Európában” HL C 324., 2006.12.30., 49. o.; „A gazdasági kormányzás erősítése – a Stabilitási és Növekedési Paktum reformja” HL C 88., 2006.4.11., 68. o.

⁽⁵⁾ Amint Olli REHN, a gazdasági ügyekért és a monetáris politikáért felelős biztos 2010. július 5-i európai parlamenti meghallgatásán elmondta, „A válság rávilágított a jelenlegi gazdasági és monetáris uniós fontos rendszerszintű hiányosságaira. Egyszerűen fogalmazva: az Európai Unió gazdaságpolitikájának jobb és szorosabb koordinációjára van szükségünk. Továbbá szigorúbban kell alkalmaznunk a gazdasági és monetáris uniós szabályait. A szabályok semmit nem érnek, ha nem tartják be őket.” (O. REHN: A gazdasági bizalom erősítése Európában, Strasbourgban, az Európai Parlament ECON bizottsága előtt 2010. július 5-én elhangzott beszéd)

3.4 A gazdaságpolitikai koordináció hiánya miatt a válság már eddig is egy sor, az Európai Unió számára különösen súlyos, gazdasági és társadalmi jellegű következménnyel járt, mindenekelőtt a növekedési és munkahely-teremtési lehetőségek tekintetében. Az Európai Parlament részére Pervenche BERÈS előadó által készített, a pénzügyi, gazdasági és szociális válságról szóló jelentés⁽⁶⁾ kiválóan bemutatta ezeket a hatásokat.

3.4.1 Az Európai Unió GDP-je a 2008-as csekély növekedést (+0,5 %) követően 2009-ben jelentősen visszaesett (-4,2 %), de 2010-re és 2011-re újra enyhe emelkedés (+1, illetve 1,7 %) várható. A visszaesés különösen súlyos a balti államokban (Lettország 2011 végére 2007-es GDP-jének 22 %-át fogja elveszíteni) és Írországbán, valamint kisebb mértékben Olaszországban, Görögországban és Finnországban. Ezzel egyidejűleg a tagállamok mind a többi tagállamba, mind az Európai Unió kivülre irányuló exportja 2007 és 2009 között 12 %-kal csökkent, a legjelentősebben, több mint 15 %-kal Finnország, Málta, Bulgária, Svédország, Észtország és az Egyesült Királyság esetében.⁽⁷⁾

3.4.2 Ennek következtében a lisszaboni stratégiában meghatározott munkaerő-piaci célok a tagállamok nagy részének esetében távolabbra tolódtak: az Európai Unióban a foglalkoztatási ráta a 2007-es 65,4 %-ról 2009-re 64,6 %-ra csökkent, úgy, hogy a visszaesés több mint ötszázalékos Észtországban, Írországbán, Spanyolországban és Lettországbán; ugyanebben az időszakban az Európai Unióban a munkanélküliségi ráta 7,1 %-ról 8,9 %-ra emelkedett, a 10 %-os küszöböt is átélve Spanyolországban (itt elérte a 18 %-ot), Szlovákiában, Írországbán és a három balti államban.

3.5 Ezen igen kritikus helyzet ismeretében, amely hasonlóan határozott megoldásokat igényel, kétségek merülnek fel az Európai Bizottságnak az európai gazdasági irányítás erősítési folyamata tekintetében alkalmazott megközelítését és időzítését illetően. Ezen tényezők azon túl, hogy akadályozzák, hogy a közösségi intézményekben és a közvéleményben – a lehető legszélesebb körben – egyetértés szülessen a beindított folyamatról, a javasolt koordináció tárgyát is homályosabbá tehetik.

3.6 Először is az Európai Uniónak a gazdaságpolitikai koordináció erősítését célzó tevékenysége nem lehetséges a „gazdasági irányítás” fogalmának – a tagállamok valódi egyetértésével történő – meghatározása nélkül, aminek együtt kell járnia az elmúlt évtizedben a Stabilitási és Növekedési Paktum nem kellően hatékony végrehajtásához, valamint a lisszaboni célok nem megfelelő teljesüléséhez vezető okok alapos értékelésével.

3.6.1 Egyfelől az „irányítás” (*governance*) decentralizált intézményi felépítésre utal, ahol nem csupán egy központi hatalom cselekszik, mint a tagállamokban, hanem több kormányzati és nem kormányzati szereplő működik együtt a közös célok elérése érdekében. Ám az Európai Unió még nem mozdult el

arról a holtpontról, amely az Európai Alkotmánnyal kapcsolatos viszontagságokból és a jelentősen eltérő történelmi és politikai elképzelésekkel rendelkező 27 tagállamra történő bővítésből ered. Ebből adódik annak szükségessége, hogy az Európai Unió intézményei és a tagállamok ténylegesen együtt határozzanak meg új gazdasági, szociális és környezetvédelmi célokat, de ez még nem igazán érzékelhető a 80-as és a 90-es évekbeli – az egységes piac kialakítását és az euró bevezetését célzó – jelentős erőfeszítéseket követően.

3.6.2 Másfelől nem tűnik úgy, hogy a jövőre vonatkozó szabályok a múlt közös elemzésén alapulnának. Nem közömbös annak megállapítása, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktummal kapcsolatos problémák a súlyos válságok miatt a gazdasági és monetáris unióban bevezetett megszorítások eredeti tervezési hibáiból, a végrehajtás során hozott nem megfelelő politikai döntésekből származnak, avagy a követendő célok és a vonatkozó stratégiák (alacsony infláció, gazdasági növekedés és a foglalkoztatás fokozása, az euró tartalékvaluta szerepe stb.) eltérő értelmezéséből erednek.⁽⁸⁾ A Stabilitási és Növekedési Paktum korábbi változatai esetén is több mint egy évtizede léteztek az Unióban tagállami magatartási szabályok, amelyek egyáltalán nem akadályozták meg a kritikus helyzetek gyakori és ismételt kialakulását.

3.6.3 Ugyanakkor a lisszaboni stratégiával elhatározott mennyiségi célok nagy részének nemteljesülése súlyos kérdéseket vet fel – a gazdasági válságtól eltekintve is – a mutatók kiválasztásának és annak tekintetében, hogy azok hatékonyan képesek tudnak-e adni a versenyképesség és a dinamizmus fokozásáról.

3.7 Másodsorban, ami az időzítést illeti, döntés született az európai szemeszter – 2011. január 1-jével történő – elindításáról anélkül, hogy előtte megállapításra kerültek volna az alkalmazandó szabályok és tartalmak. Továbbá anélkül, hogy a különböző érdekelt intézmények – az Európai Bizottság, az Európai Parlament, a Herman VAN ROMPUY által elnökölt gazdasági irányítási munkacsoport, az Európai Központi Bank (EKB), az EGSZB és a Régiók Bizottsága – között valójában egyeztettek volna a javaslatokat. A vitafolyamat legkorábban csak 2011 nyarán zárulhat le az Európai Parlament jóváhagyását követően.

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament jelentése a pénzügyi, gazdasági és szociális válságról: szükséges intézkedésekre és kezdeményezésekre irányuló ajánlások (féldős jelentés). A Pénzügyi, Gazdasági és Szociális Válsággal Foglalkozó Különbizottság. Előadó: Pervenche BERÈS. 2010. május 6.

⁽⁷⁾ Az Eurostat adatbázisából származó és a melléklet 1. és 2. táblázatában szereplő 2010. szeptemberi adatok.

⁽⁸⁾ 2010. szeptember 20-án maga az Európai Tanács elnöke, Herman VAN ROMPUY elismerte ezt az „intézményi hátrányt”: „...együtt kell élnünk egy fejlett költségvetési unió nélküli monetáris unió dilemmájával. Az euró bevezetése óta az európai intézmények a monetáris politika felelőssége, míg a tagállamok továbbra is felelnek saját költségvetési politikájukért és koordinálják gazdaságpolitikájukat. Ez feszültségeket okoz, és ebből származnak a kellemetlen döntések, amelyekről beszéltem...! Vannak, akik szerint sajnálatos az »euró eredendő bűne«, egy konstrukciós hiba. Én inkább egy strukturális hátrányról beszélnék. De akkoriban, a Maastrichti Szerződés tárgyalása idején, különösen a Németország és Franciaország közötti tárgyalásokon döntést kellett hozni. E nélkül az eredendő bűn nélkül az euró meg sem született volna!”. Herman VAN ROMPUY: „Az európai politika újrancionálása helyett a nemzeti politika európaivá tétele”, a párizsi „Notre Europe” meghívására tartott előadás, Politikatudományi Főiskola, Nagyterem, (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/fr/ec/116622.pdf).

3.8 Egy olyan igen kritikus helyzetben, mint amely 2010 tavaszán alakult ki, az Európai Bizottság számára egyértelműen fontosabbnak tűnik a válságból való mielőbbi – a globális pénzügyi piacok és a közvélemény számára felmutatandó – kilábalás, mint a válságra történő reagálás közép- és hosszú távon megmutatkozó, nemcsak pénzügyi, hanem termelési, szociális és politikai hatékonysága.

3.9 A válságból való kilábalás – az Európai Bizottság szerint – szigorúbb szabályokat és határozottabb szankciókat igényel, kisebb politikai mérlegeléssel és fokozottabb automatizmusokkal. Azonban semmilyen szabálygyűttes sem tudja hatékonyan kezelni a súlyos válsághelyzeteket, mivel ezeket szinte mindig olyan rendkívüli és előre nem látható események okozzák, amelyek meghaladják a szakértők előrelátó képességét, és az előre megalkotott szabályokkal sem megoldhatók. A politikát a döntések meghozatalának terhéől mentesítő „szabályokkal kormányzás” utópiája nehezen megvalósítható, sőt veszélyes, mivel a biztonság, a mindenféle bizonytalansági forrástól való védetség illuzórikus érzetét kelti. (9) Egy ilyenfajta megközelítés továbbá kétféle problémát hordoz, amelyeket gondosan elemezni kell.

3.9.1 Az első probléma annak a kockázata, hogy lebecsüljük a közösségi megközelítést, amely bevonja az európai polgárokat leginkább képviselő intézményeket, és ezzel szemben előnyben részesítjük a kormányközi logikát, ahol a döntéseket lényegileg a Tanács hozza, az Európai Parlamentnek, az EGSZB-nek és a Régiók Bizottságának pedig korlátozott szerep jut. Az egyetlen kivételt az Európai Parlamentnek az európai szemeszter keretei közötti bevonása jelenti; a koordináció iránymutatásairól szóló vita megkezdéséhez az Európai Bizottság januárban mutatja be a növekedés éves elemzését a Parlamentnek.

3.9.1.1 A kormányközi logika előtérbe kerülése az uniós polgárság háttérbe szorulásának alábecsüléséhez vezethet, ahogy az a lisszaboni stratégia esetén már megtörtént. Ez éppolyan kihívás az Európai Unió gazdasági, szociális és politikai fennmaradása számára, mint amilyen kihívást a globális válság jelent, mert új teret nyithat a nemzeti szuverenitás helyreállításának illúziója előtt, amely szerint az euróról (és magáról az Unióról) való lemondáson keresztül elérhető, hogy az európai kötöttségektől és technokratáktól megszabadított nemzeti fejlődés valószínűtlenül újraindítása bekövetkezzen. Nem véletlen, hogy az Európai Unió egyik alapos megfigyelője – Charles KUPCHAN (10) – egy a Washington Postban 2010. augusztus 29-én megjelent cikkében az Európa-terv „újraállamosításának” kockázatára figyelmeztet: „Európa a politikai élet újraállamosítását éli, az államok visszaszerzik szuverenitásukat, amelyet

annak idején önként áldoztak fel egy közösségi ideál oltárán”. (11)

3.9.1.2 Úgy tűnik, az európai polgárok részéről pontosan ez a bizalomvesztés mutatkozik meg, nem annyira a közösségi intézményekkel, hanem inkább az Európai Unióhoz való tartozás hasznosságával kapcsolatban. Az Eurobarométer-felmérések (12) azt mutatják, hogy 2007 és 2010 tavasza között a hazájuk Európai Unióhoz tartozását pozitívan értékelő európai polgárok aránya 57 %-ról 49 %-ra csökkent az azt negatívan megítélők (ma 18 %), illetve a bizonytalanok (29 %) javára. Ezzel párhuzamosan azon polgárok százalékos aránya, akik úgy gondolják, hogy hazájuknak összességében előnyös az uniós tagság, 59 %-ról 53 %-ra csökkent, míg azok aránya, akik szerint az uniós tagság nem járt előnyökkel, 35 %-ra emelkedett.

3.9.2 A második probléma a hagyományos problémamegoldási megközelítés kockázata, amely a pénzügyi szigoroknak ad elsőbbséget a növekedés, a társadalmi méltányosság és a környezetkárosodás témáival szemben annak ellenére, hogy már széles körben elterjedtek az erre vonatkozó innovatív és meggyőző érvek. (13)

3.9.2.1 Az állami kiadások, a gazdasági teljesítmény és a társadalmi célok közötti kapcsolat bonyolultabb, mint ahogy azt a méltányosság és a hatékonyság közötti egyensúly (trade-off) leegyszerűsítő elmélete alapján hinni lehetne. Jól fölépített jóléti és környezetvédelmi szabályozási rendszerek lehetővé teszik a hatékonyság és a versenyképesség fokozását, ezeket a posztindusztriális gazdaságokban a gazdasági stabilitáshoz és dinamikához hozzájáruló termelési tényezőnek tekintik.

3.9.2.2 Ez még inkább igaz az európai gazdaságokat jelenleg sújtó válság idején. Az európai gazdasági fellendülési tervben (14) az Európai Bizottság elismerte mind azt, hogy szükséges „a gazdasági visszaesés humánkölségeinek csökkentése és a legkiszolgáltatottabb rétegekre gyakorolt hatás enyhítése”, mind pedig azt, hogy a válságot „az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás felgyorsításának” lehetőségeként kell tekinteni, olyan stratégia megvalósításával, amely „öztönzi új technológiák kialakítását, új »zöld« (azaz környezet-tudatos) munkahelyek teremtését, új lehetőségeket nyit a gyorsan növekvő világpiacon”.

(11) KUPCHAN, C.: *As nationalism rises, will the European Union fall*, Washington Post, 2010. augusztus 29. Lásd még DE GRAUWE P. gondolatait az adózásról és a képviselőről: *Why a tougher Stability and Growth Pact is a bad idea*, VoxEU.org, elektronikus elérhetősége: <http://www.voxeu.com/index.php?q=node/5615>.

(12) Az Eurobarométer 73 adatai – Első eredmények, a melléklet 1. és 2. ábráján.

(13) A környezeti fenntarthatóságra lásd DALY H.: *Beyond Growth: The Economics of Sustainable Development*, 1996. A jólétről és a méltányosságról lásd BEGG I., FERRERA M., HODSON D., MADSEN P., MATSAGANIS M., SACCHI S., SCHELKE W.: *The Cost of Non Social Policy: Literature Review* [A szociálpolitika hiányának ára: Szakirodalmi szemle], Az Európai Bizottság jelentése, Brüsszel, 2003. Az emberi fejlődés paradigmájáról lásd SEN A.: *Inequality Reexamined*, 1992.; és SEN A.: *Development as Freedom*, 1999.

(14) COM(2008) 800 végleges - Az európai gazdasági fellendülés terve, 5. o.

(9) VEROLA N.: *L'Europa e la crisi: squilibri finanziari ed equilibri costituzionali*, Paper for ASTRID, 2010., elektronikus elérhetősége: <http://www.astrid-online.it/Riforma-de/Studi-e-ri/VEROLA>—L-Europa-e-la-crisi—squilibri-finanziari-ed-equilibri-costituzionali.pdf (csak olaszul).

(10) A Külkapcsolatok Európai Tanácsának Európai Tanulmányok Igazgatója és a Georgetown University egyetemi tanára.

3.9.2.3 Továbbá ne feledjük, hogy a válság nem az állami, hanem a magánszektorban, a javak és szolgáltatások globális kínálatának bővülése és a fogyasztók vásárlóereje növekedésének lassulása közötti egyensúlytalanságokból született. ⁽¹⁵⁾ A tagállamok költségvetésének a GDP-hez képest bekövetkezett romlása nagyrészt csak a sürgős beavatkozások következménye, a nevező (nemzeti jövedelem) csökkenéséből és a számláló (a pénzügyi és a termelési rendszer megmentésére, valamint a válság potenciálisan drámai hatásainak korlátozását célzó automatikus stabilizátorokra fordított állami kiadások) növekedéséből ered. ⁽¹⁶⁾ J. P. FITOUSSI helyesen ezt írja: „Európa költségvetési problémái nem annyira a kormányok saját hatáskörben hozott döntéseiből, hanem inkább a társadalom elszegényedésének az állami kiadásokra automatikusan gyakorolt hatásából erednek”. ⁽¹⁷⁾

4. Részletes megjegyzések

4.1 A „gazdasági irányítás” fogalmi értelmezésének és az alapját képező lényegi célokra a tisztázatlansága, valamint a Stabilitási és Növekedési Paktum és a lisszaboni stratégia korlátainak hiányos ismerete szükségessé teszik a tagállamok és az Európai Unió intézményeinek egyetértésével kialakított stratégia meghatározását. Egy olyan stratégiát, amely nem korlátozódik a szabályok és hivatalos eljárások megfogalmazására, hanem a konkrét szakpolitikák részleteit is tartalmazza – különösen a gazdasági válság következtében kialakult bizonytalan körülmények között – az európai polgárok életminőségének javítása, a foglalkoztatási arány növelése (beleértve a hátrányos helyzetű csoportok, mint például a fogyatékkal élők és etnikai kisebbségek foglalkoztatási arányát) és az európai termelési rendszer (ezen belül a kis- és középvállalatok, illetve a szociális gazdaság) versenyképességének erősítése érdekében.

4.2 Ebből a célból nem lehet csupán az – egyébként elengedhetetlen – jó számviteli szabályokra szorítkozni a bevételek és a kiadások összefüggéseinek ellenőrzésekor. Az európai polgárok Európai Unióba vetett bizalmának erősítéséhez és azzal kapcsolatos várakozásainak fokozásához közép- és hosszú távú cselekvésekre van szükség, amelyek összegegyeztetetők teszik az elszámolásokkal kapcsolatosan szükséges szigorot a hasonlóan fontos gazdasági és társadalomfejlesztési projektek kialakítására és végrehajtására való képességgel. Növekednie kell tehát az Európai Uniót politikai egységként, a különböző tagállami politikákat – valódi egyetértésen alapuló célok irányában – koordináló törekvésként, a globális világ aktív szereplőjeként értelmező európai tudatosságnak.

⁽¹⁵⁾ ILO-IMF, *The Challenges of Growth, Employment and Social Cohesion* [A növekedés, a foglalkoztatás és a társadalmi kohézió kihívásai], vitaanyag az ILO és az IMF közös konferenciájára, Oslo, 2010. szeptember 13. 67–73. o.

⁽¹⁶⁾ Az államadósság az euróövezetben az 1999-es 72 %-ról 2007-re 67 %-ra csökkent (a melléklet 3. ábrája), és ugyanebben az időszakban a családok és a pénzügyi szektor eladósodása növekedett (a melléklet 4. ábrája). Az állami szektor eladósodása 2008-tól kezdve növekedett (a melléklet 5. ábrája), amikor a kormányok bankmentést hajtottak végre, és egy recessziós környezetben támogatták a gazdasági tevékenységet (GDP-csökkenés és adóbevételek csökkenése).

⁽¹⁷⁾ FITOUSSI J.P.: *Crise et démocratie, le paradoxe européen*, Le Monde, 2010. október 16. Lásd még DE GRAUWE P.: *What kind of governance for the eurozone?*, CEPS Policy Brief, 214. sz., 2010. szeptember.

4.3 Egy tudatosabb Európa a polgárokat és a szociális partnereket képviselő intézmények – a Parlament, az EGSZB és a Régiók Bizottsága – határozottabb szerepével és a folyamatban lévő változások megértésére irányuló fokozott képességével alakul ki, hiszen az Európai Bizottság által leírt koordinációs folyamat ezen intézmények révén kaphat erős demokratikus legitimitást és találhat a hatékony végrehajtásához szükséges széleskörű egyetértésre.

4.4 Jelenleg viszont az Európai Parlamentnek az európai szemeszterben betöltött szerepe szerénynek tűnik, a vita első szakaszára és a koordinációs folyamat kezdeti iránymutatására korlátozódik, miközben jelentősebb és hatékonyabb lehetne, ha összegegyeztetnék az egyes tagállamok költségvetését megvitató és elfogadó nemzeti parlamentek tevékenységével. A Parlamentnek alapvető szerepe lehet annak meghatározásában, hogy az Unió milyen gazdasági irányítást kövessen, valamint a megelőző és korrekciós eljárások demokratikus legitimitásának biztosításában, beleértve a tagállamok pénzbüntetését is.

4.5 Ebben az összefüggésben az EGSZB, az európai intézmények tanácsadó testületeként tevékenesen hozzá tud járulni az európai gazdasági irányítás erősítéséhez egy évenkénti külön ülés szervezésével, ahol megvitatják az ajánlásokat, valamint a nemzeti szintű reformokra vonatkozó egyetértés elérésének módját, figyelembe véve a meghozott intézkedések szociális hatásait is. Az EGSZB által biztosított hozzáadott érték pontosan az, hogy képviseli a gazdaságpolitikára vonatkozó társadalmi egyetértést tagállami szinten meghatározó szervezeteket; ez teszi lehetővé az EGSZB számára, hogy jelentősen hozzájáruljon nemcsak a politikai vezetők, hanem elsősorban a tagállamok polgárai körében is az elkötelezettséghez és felelősségvállaláshoz.

4.5.1 Egy ilyen megbeszélésre összel, a tagállamok számára megfogalmazott ajánlások hivatalos elfogadása után kerülhetne sor, az ott megfogalmazott következtetések pedig alapul szolgálhatnának a megfelelő nemzeti gazdasági és szociális tanácsokkal, a nemzeti parlamentekkel és az Európai Parlamenttel folytatandó megbeszélésekhez, lehetővé téve mind az elfogadott stratégiák értékelését, mind pedig azok tagállami és európai szintű terjesztését.

4.6 A Parlament, az EGSZB és a Régiók Bizottsága nagyobb súlya csökkenthetné azt a kockázatot, hogy a növekedési és a gazdasági és társadalmi fejlődési célt a monetáris és pénzügyi stabilitás igényéhez képest alábecsülnék, lehetővé téve a Stabilitási és Növekedési Paktum és az Európa 2020 stratégia közötti összhang fenntartását. Bár a gazdasági stabilitás képezi – főleg válság idején – a növekedés és az európai polgárok által élvezett életszínvonal fenntartásának az alapját, a fokozottabb stabilitásra törekvés nem történhet a polgárok jövedelme és jogai sérelmére. A gazdasági irányítás reformjának és az Európa 2020 stratégiának az együttes végrehajtása elfogadhatóbbá tenné a közvélemény számára a költségvetési megszorításokat.

4.6.1 Jóllehet úgy tűnik, jelenleg az Európai Bizottság igyekszik azonos szinten kezelni a két stratégiát, erős kételyek merülnek fel a stratégiák valódi integrációjának tényleges szándékát illetően, hiszen a stratégiák továbbra is teljesen elkülönülnek. A szociális dimenzió valójában háttérbe szorul a termelékenységnek és a munkaviszony rugalmasságának a tényezői mögött, amelyekről az európai vállalkozások versenyképességének fokozását remélik.

4.6.2 A kiinduló feltételezés az, hogy a makrogazdasági felügyelet – az Európai Bizottság által igényelt strukturális reformok tematikus felügyeletével együtt – kedvező hátteret biztosít, és mindenképpen garantálja a fenntartható gazdasági növekedést, ami mind az Európa 2020 stratégia, mind a Stabilitási és Növekedési Paktum javára válik. Azonban a közös valutával való kísérletezés – és így a valutaleértékelés eszközeinek lehetőségét kizáró euróövezet – immár több mint egy évtizedes tapasztalata nem mutatja egyértelmű jelét annak, hogy az Európai Unió és a gazdasági és monetáris unió belüli versenyképességi különbségek hamarosan megszüntethetők lennének.

4.7 A minőségi versenyképesség javítása tekintetében úgy tűnik, az Európa 2020 stratégia megfelelő irányban halad a tudás, az innováció és a környezeti fenntarthatóság területén meghatározott beavatkozásokkal. Ugyanakkor ellentmondás keletkezik az Európa 2020 stratégia céljai és a Stabilitási és Növekedési Paktum erősítése között, különösen a válságból még csak most kilábaló Európa gazdasági és társadalmi kontextusában.

4.7.1 Az Európa 2020 stratégia ambiciózus céljainak elérése – az intelligens (tudáson és innováción alapuló), fenntartható (hatékonyabb, környezetbarát és versenyképes) és inkluzív (társadalmi és területi kohézió a foglalkoztatáson keresztül, különös tekintettel a hátrányos helyzetű munkavállalókra) növekedés – megfelelő szintű beruházások finanszírozását igényli. Ugyanakkor ezek a beavatkozások több közvetlen, vagy – a magánszektorra célzó adóösztönzőkön keresztül is megvalósuló – közvetett állami kiadást igényelnek, és összeegyeztethetetlenek bizonyulhatnak azon költségvetési megszorításokkal, amelyeket az Európai Bizottság a Stabilitási és Növekedési Paktum teljesítése és a gazdasági irányítás javítása céljából fokozni kíván.

4.7.2 Továbbá, a GDP keretei között maradvány, nyilvánvaló, hogy az államháztartások és az euró szilárdsága az a szükséges alap, amelyre nagy lélegzetű fejlesztési politikát lehet építeni, ugyanakkor a számviteli szabályok önmagukban nem biztosítják hosszú távon a tagállamok pénzügyeinek pozitív alakulását. A STIGLITZ, SEN és FITOUSSI által kimondott „változatlanul elv”⁽¹⁸⁾ szerint tagállami szinten a számviteli halmozott érték

nem változhat az egyes tagállamok intézményi, gazdasági, szociális és politikai különbségei szerint, hanem a lehető leginkább homogén helyzeteket kell összemérni. Más szóval az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának ellenőrzéséhez nem elég évről évre a deficitet és az adósságot felügyelni, hanem figyelembe kell venni elsősorban a pénzügyi, az ingatlan- és a társadalombiztosítási magánpiacok jövőbeni alakulását is, amelyek válság- és vészhelyzetben jelentős hatást gyakorolhatnak a tagállamok államháztartásának szilárdságára, például a pénzügyi intézmények és a nagyvállalatok mentésén keresztül.

4.7.3 Továbbá a versenyegyenlőtlenségekre való koncentráció a fajlagos munkaerőköltség dinamikájának állandó nyomon követését vonja maga után, ami a szociális partnerek közötti alknak szentelt fokozottabb figyelemmel jár, különösen az euróövezetben, ahol a tagállamok már nem rendelkeznek a valuta leértékelésének eszközével. A szakszervezetek és a munkaadói szövetségek közötti viszonyoknak tehát az Európai Bizottság által fölvezetett stratégia szerves részét kellene képeznie, ám az Európai Bizottság közleményéből ez a fontos rész hiányzik.

4.7.3.1 A makrogazdasági párbeszéd intenzívebb és célirányos használata lehet az egyik megoldás, amely a nemzeti szintű szociális párbeszéd folyamataihoz szorosan kapcsolódva az uniós szintű gazdasági helyzetnek és a meghozandó intézkedéseknek a kormányok és szociális partnerek által közösen elfogadott, valós értékeléséhez vezetne. Minőségi ugrás valósulna meg, olyan eszközzé válna ez, amely a szociális partnerek, az Európai Központi Bank, az Európai Bizottság és a Tanács bevonását, és így a közösségi és a tagállami dinamikák összehangolását tenné lehetővé.⁽¹⁹⁾

4.8 Az európai gazdaságpolitikák tényleges koordinációjának elfogadásához az szükséges, hogy a 27 tagállam a makrogazdasági referencia- és tervezési keret egyaránt egyhangúlag elfogadja. Ugyanis a tagállamok által kidolgozott és az európai szemeszter folyamán bejelentett adózási és gazdaságpolitika kidolgozása ezeken a kereteken fog alapulni. Ebben a különleges kontextusban alapvetően fontos szerepet kapnak az Eurostat elemzései, az Európai Bizottság javaslatai, az Európai Központi Bank támogató szerepe, valamint az Európai Tanács és az Európai Parlament jelentései.

⁽¹⁸⁾ STIGLITZ J.E., SEN A., FITOUSSI J.P.: *Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress*, Jelentés a francia köztársasági elnök részére, Párizs, 2009. (22–23. o.)

⁽¹⁹⁾ WATT A.: *Economic Governance in Europe: A Change of Course only after ramming the Ice* Social Europe Journal, 2010. július 30., elektronikus elérhetősége: <http://www.social-europe.eu/2010/07/economic-governance-in-europe-a-change-of-course-only-after-ramming-the-ice/>.

4.9 Mivel a gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi célok szoros kölcsönhatásban vannak, az egyszerű GDP-növekedésnél összetettebb mutatókat is el kell fogadni. Érdeemes emlékeztetni arra, hogy az Európai Bizottság által kifejezően *A GDP-n innen és túl – A haladás mérése változó világunkban* címen közzétett közlemény⁽²⁰⁾ olyan új mutatókat sürget, „amelyek szervesen magukba foglalják a társadalmi és környezetvédelmi eredményeket (mint például a társadalmi kohézió erősödését, az alapvető javak és szolgáltatások hozzáférhetőségét és megfizethetőségét, az oktatást, a közegészséget és a levegő minőségét), valamint a veszteségeket (például a szegénység fokozódását, a bűnesetek szaporodását, a természeti erőforrások kimerülését)”, és amelyek ennél fogva „az állampolgárokat foglalkoztató kérdéseket hívebben kifejező mutatók”.

4.10 Az irányítás hathatós és célirányos erősítéséhez a GDP-n túlmutató öt cselekvést ténylegesen végre kell hajtani: i. környezetvédelmi és szociális mutatók használata; ii. a döntéshozatal támogató közel valós idejű információk elérése; iii. az

elosztásra és az egyenlőtlenségekre vonatkozó pontosabb adatok rendelkezésre állása; iv. egy európai fenntartható fejlődési „eredménytábla” kidolgozása; v. a nemzeti számlák környezetvédelmi és szociális kérdésekre való kiterjesztése.

4.11 Az európai gazdasági irányítás erősítésének folyamata – az Európai Unió történetében felmerülő más folyamatokhoz hasonlóan – bizonyára bonyolultnak fog mutatkozni. Másrészt viszont ez az Unió egyik sajátos jellemzője. Egy dolog biztos – ahogy arra egy olasz újságíró emlékeztetett – „Európa (az USA-hoz képest) kevésbé meghatározott, és emiatt megalakulásától fogva egy folyamatos útkeresésként fogható fel”,⁽²¹⁾ de ma már ugyanilyen fontos, hogy ennek az útnak legyen egy pontos, egyértelmű, az európai polgárok, az ő parlamentjeik, valamint a tagállami és európai intézmények egyetértésén alapuló célja. Csak így lehet elérni azt a célt, amelyet az Európai Unió megalakulásának első napjától magáénak vall.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 17-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽²⁰⁾ COM(2009) 433 végleges, 3–4. o.

⁽²¹⁾ BASTASIN C.: *Questo secolo può essere ancora europeo*, Il Sole 24 ore, 2010. szeptember 2.

MELLÉKLET

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményéhez

A következő módosító indítványokat, amelyeknél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, a vita során elutasították.

4.7.3.1. pont – 1. módosító indítvány (előterjesztő: Viliam PÁLENÍK)

A következő új, 4.7.4. pont illesztendő be a 4.7.3.1. pont után:

4.7.4. Az államadósságot és a költségvetés fenntarthatóságát közelebbről vizsgálva az Európai Bizottság többek között rejtett kötelezettségekre összpontosít, és azokon belül is elsősorban a népesség elöregedésével kapcsolatosakra. Kézzelfoghatóbb módszert kell kidolgozni a kérdés kezelésére, szem előtt tartva azokat az országokat, amelyek tőkefedezeti rendszeren alapuló reform mellett döntöttek.

Indokolás

Az európai bizottsági javaslat harmadik pontja rejtett kötelezettségek számításba vételére utal. Hasznosabb lenne azonban, ha a javaslat részletesen elmagyarázná, hogy ez mit foglalna magában, és hogyan valósulna meg a gyakorlatban.

A szavazás eredménye:

Mellette:	69
Ellene:	160
Tartózkodott:	19

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Bankszanálási alapok

(COM(2010) 254 végleges)

(2011/C 107/03)

Előadó: **Lena ROUSSENOVA**

A Bizottság 2010. május 26-án úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és az Európai Központi Banknak: Bankszanálási alapok

COM(2010) 254 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2011. február 1-jén elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a február 16-i ülésnapon) 193 szavazattal, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB osztja az Európai Bizottság elsődleges aggályait azzal kapcsolatban, hogy az adófizetők pénzét nem szabad többé a bankok veszteségének fedezésére fordítani, és elvben támogatja a nemzeti előzetes bankszanálási alapok (a továbbiakban: „alapok”) koordinált nemzeti válságkezelési intézkedéshez kapcsolódó harmonizált hálózatának létrehozását. Az EGSZB mindamellettsé amiatt is aggodalmát fejezi ki, hogy a működőképes bankszanálási-alap-rendszer megteremtéséhez a tagállamoknak közös módszerek és egységes szabályok elfogadásáról kellene előzetesen megállapodniuk a versenytorzulás elkerülése érdekében. A jelenlegi helyzet a jelek szerint ezzel éppen ellenkező színétetű. Már számos tagállam léptetett hatályba vagy tervez költségvetési intézkedéseket szerény államháztartásának feltöltésére vagy piacainak megerősítésére, így máris egyenlőtlen versenyfeltételek uralkodnak. Reálisan szemlélve a jelenlegi helyzetet és figyelembe véve a múlt tapasztalatait, **nehéz derűlátónak** lenni és azt remélni, hogy hamar sikerül megoldást találni erre a problémára. Fokozatosabb megközelítést alkalmazva ezek a különbségek talán idővel csökkenthetők.

1.2 Ami a **versenyt** illeti, az egyenlő versenyfeltételek fenntartását mindig elsődleges célkitűzésnek kell tekinteni úgy nemzeti, mint európai és világszinten. Ezzel szemben fennáll annak a kockázata, hogy a bankszanálási-alap-rendszer jelenlegi elképzelt formájában bomlasztó hatást gyakorol egyrészt nemzeti szinten (mivel a pénzügyi ágazatnak csak egy részét érinti), másrészt az EU szintjén (mivel új terheket ró több, már amúgy is gyenge nemzeti ágazatra), harmadrészt pedig világszinten is (mivel igen valószínűtlen, hogy a G–20 szintjén konszenzust sikerüljön elérni a kérdésben).

1.3 **Különös aggodalomra ad okot a makrogazdasági forgatókönyv.** Az összes nemzeti és nemzetközi hatóság nyomást gyakorol a banki ágazatra annak érdekében, hogy a helyzeten a reálgazdaságnak nyújtott hitel mértékének növelé-

sével könnyítsen. Becslések szerint új prudenciális szabályokra, tőkekövetelményekre és adókra lesz szükség, továbbá a hatóságoknak ésszerű egyensúlyra kellene törekedniük a **nemzeti költségvetést támogató tőke és a reálgazdaság egymással ellentétes szükségletei** között. A bankszanálási alapok rendszere pillanatnyilag túl általános ahhoz, hogy pontos számításokat lehessen végezni, következésképpen, hogy biztosítani lehessen a szükséges beruházásokat a termelésbe, a növekedésbe és a munkahelyekbe. Anélkül, hogy a javasolt rendszer minden egyes szakaszának végrehajtására vonatkozóan megfelelő prioritásokat és ütemtervet állapítanak meg, nehezen valósítható meg, hogy mindkét oldal jól járjon.

1.4 Az EGSZB úgy véli, hogy még mielőtt bárminemű lépéseket tennének a banki illetékek bevezetése terén, az Európai Bizottságnak mélyrehatóan értékelnie kellene az illetékek és bankszanálási alapok kumulatív hatását, figyelembe véve a fent említett (különösen az 1.3. pontban leírt) aggályainkat. A bankszanálási alapok bevezetésével kapcsolatos döntéshez meg kell becsülni, mennyibe kerülne a teljes rendszer, milyen mértékben érintené a banki ágazat hitelnyújtási potenciálját, és mennyi időbe telne, amíg a bankszanálási alapok kellőképpen megerősödnek, illetve elérnék célzott méretüket. Az EGSZB javasolja, hogy ezeket a becsléseket a legkedvezőtlenebb forgatókönyvhöz igazítsák annak biztosítása érdekében, hogy a rendszer realiztikus és olyan válságidőszakban is működőképes legyen, amikor egyrészt a bankok nehezen lesznek képesek megfizetni az alaphoz való hozzájárulásukat, másrészt éppen ekkor lesz igazán szükség a rendszer forrásaira.

2. Bevezetés

2.1 Az Európai Bizottság üdvözölte a G–20 2009. szeptemberi, pittsburghi csúcstalálkozójának üzenetét, amely szerint az adófizetők pénzét nem szabad többet a banki veszteségek fedezésére felhasználni, és ezt a célt legalább két, egymást kiegészítő módon kívánja elérni:

- a) **az erősebb makro- és mikrogazdasági felügyelet, jobb vállalatirányítás és szigorúbb szabályozási előírások** révén a bankcsőd valószínűségének csökkentésével; valamint
- b) annak biztosításával, hogy ha ezen intézkedések ellenére bekövetkezik a csőd, **elegendő forrást magukban foglaló megfelelő eszközök álljanak rendelkezésre a szabályos és időben történő szanaláshoz.**

2.2 A COM(2010) 254 végleges közlemény felvázolja az Európai Bizottság véleményét arról, hogy a banki válság megelőzés és -kezelés területén rendelkezésre álló átfogó eszközkészleten belül a pénzügyi ágazat hogyan járulhatna hozzá a csődbe került bankok szanalásának finanszírozási költségeihez. Az Európai Bizottság véleménye szerint a bankokra kirótt illetékekből finanszírozott előzetes bankszanálási alapok egy pénzügyi stabilitási keretrendszernek és a pénzügyi rendszer megelőzésre összpontosító átfogó reformjának részét kellene, hogy képezzék. Úgy véli, hogy ezek a megfelelő eszközök a csődbe menő bankok esetében történő beavatkozásra és azok oly módon történő szanalására, hogy minimalizálható legyen a bank csődje miatt a lakosságot terhelő költség. A közlemény bemutatja a bankszanálási alapok célját, lehetséges méretét és létrehozásuk feltételeit.

2.3 Az Európai Bizottság célja az, hogy egységes európai uniós megközelítést dolgozzon ki a bankszanálási alapok tekintetében, és hogy – rendkívül kívánatos megoldásként – végül létrehozson egy egész Európára kiterjedő bankszanálási alapot. Az Európai Bizottság ugyanakkor úgy gondolja, hogy **integrált uniós felügyeleti és válságkezelési keret hiányában** nehéz lenne elkezdni egy páneurópai bankszanálási alap létrehozását. **Ezért első lépésként megfelelőnek tűnne egy olyan rendszer létrehozása, amely koordinált nemzeti válságkezelési intézkedésekhez kapcsolódó nemzeti előzetes bankszanálási alapok harmonizált hálózata köré szerveződik.**

2.4 Az EGSZB üdvözlö minden olyan javaslatot, amelynek célja a pénzügyi ágazat megerősítése és a jövőbeni válságok megelőzése, és ebben az összefüggésben **elvben** helyesli az Európai Bizottság által a bankszanálási alapok uniós megközelítése terén tett, a COM(2010) 254 végleges közleményben említett kezdeményezéseket és ajánlásokat, ugyanakkor aggályai is vannak e tekintetben. Az EGSZB úgy véli, hogy ebben a szakaszban néhány kezdeményezés bizonyos tagállamok számára esetleg nem alkalmazható és nem fogadható el, míg mások esetében további megfontolás, elemzés és pontosítás szükséges.

2.5 Az új válságkezelési és megelőzési keret célja annak biztosítása, hogy jelentős bankcsődök esetén a tagállamoknak

egységes, koordinált módon felhasználható eszközeik legyenek, amelyek lehetővé teszik az összehangolt fellépést, megóvva a tágabb pénzügyi rendszert, elkerülve az adófizetőkre háruló költségeket, és biztosítva az egyenlő versenyfeltételeket. A **közös szanalási eszközök** az elvárások szerint biztosítani fogják, hogy a szabályos csőd **mérettől vagy összetettségtől függetlenül hiteles választási lehetőség legyen bármely bank számára.** Fontos a **dimenziók** fogalma. Míg elvileg „minden” szabályos csődöt biztosítani kellene, különösen fontos **meghatározni a „jelentős” vagy „nagyszabású” csőd fogalmát.** A **nagyon nagy és igen összetett pénzügyi intézmények** (azaz a nemzetközi – nem feltétlenül kizárólag európai, vagy európai székhelyű – csoportok) **kihívást jelenthetnek.** A nagyobb csődök esetében más eljárásra lehet szükség, amelynek keretében a jogi személy folyamatos működését esetleg szerkezetátalakítás, adósságleírás és a részvénytulajdonosok követeléseinek felhívítása vagy leírása útján fenn lehetne tartani. Az intézkedéscsomag részeként szükség lehet egy alaphól nyújtott kiegészítő finanszírozásra is.

2.6 Az Európai Bizottság 2010 októberében úttervet fogadott el, amely meghatározza a teljes uniós válságkezelési keret menetrendjét, intézkedéseit, eszközeit és ütemtervét. 2011 tavaszán fogják benyújtani az ehhez kapcsolódó, a válságkezelésről és bankszanálási alapokról szóló jogalkotási javaslatokat. A jelenlegi szakaszban mindössze előzetes várakozásaink és megjegyzéseink lehetnek. A **kezdődátumot** irányelvben állapítják majd meg, amennyiben azt jóváhagyják. Tekintettel a körülményekre és tudva, hogy az Európai Bizottság 2011 tavaszára ígérte a vonatkozó jogalkotási javaslatok jóváhagyását, ez a dátum körültekintő becslés szerint a legjobb esetben is 2013-2014 körül várható. Minden alaphoz időre van szüksége ahhoz, hogy elérje célzott méretét, mivel azonban utólagos és előzetes finanszírozást is fog tartalmazni, elméletileg már akkor megkezdheti működését, amint a jogszabály a tagállamokban hatályba lép. Mindemellett nem szabad elfeledkezni arról, hogy egyes tagállamok bejelentették, hogy nem tervezik rövid távon banki illetékek bevezetését, mert banki ágazatukat nem érintette súlyosan a válság, így az egyelőre stabil maradt. Eszerint a bankszanálási alapot **közép-, illetve hosszú távú pénzügyiválság-kezelési eszköznek** kell tekinteni.

3. Részletes megjegyzések

3.1 A bankszanálási alapokkal kapcsolatos megközelítés

3.1.1 **Az EGSZB helyesli az Európai Bizottság megközelítését, amely első lépésként olyan rendszer létrehozását javasolja, amely koordinált nemzeti válságkezelési intézkedésekhez kapcsolódó nemzeti előzetes bankszanálási alapok harmonizált hálózata köré szerveződik.** Ugyanakkor azt ajánlja, hogy az alaphálózatot **fokozatosan és az egyes tagállamok saját jellemzőinek messzemenő figyelembevételével** alakítsák ki. Németország és Svédország már megkezdte az illetékekből és/vagy hozzájárulásokból származó összegek gyűjtésére szolgáló saját alaphálózat kidolgozását. **Mindkét országnak megvannak a saját módszerei és szabályai az alap létrehozását illetően, és ebben a szakaszban az EGSZB nem tud javaslatot tenni arra, hogy mely szabályokat kellene előnyben részesíteni.**

3.1.2 Tekintettel arra, hogy néhány állam máris dolgozik országspecifikus banki illetékek, adók és rendszerek bevezetésén, az EGSZB úgy véli, hogy **legelső lépésként vitát kell folytatni, és megállapodásra kell jutni néhány, az illetékekkel kapcsolatos közös alapelvről és paraméterről**, hogy el lehessen kerülni az Unió pénzügyi ágazatában a versenytorzulást. Az EGSZB a fokozatos megközelítést pártolja, amely különbséget tesz a rövid és középtávú célkitűzések között⁽¹⁾. A tagállamoktól rövid távon azt kell elvárni, hogy valamiféle megállapodást érjenek el az illeték alapjáról, mértékéről és alkalmazási köréről, fenntartva ugyanakkor bizonyos fokú rugalmasságot a szabályozási keret jelenleg végbemenő változásaira és a nagyobb mértékű harmonizáció felé vezető fejleményekre való tekintettel. Ezután mérlegelhető egy egyszerű és megfelelő összegű illeték szakaszos bevezetésével kapcsolatos megközelítés, ezt pedig a banki illetékek, majd a bankszanálási alapok harmonizáltabb rendszere követheti.

3.1.3 Az EGSZB megfelelőbbnek és valószerűbbnek tartja a fokozatos megközelítést, mivel az egyaránt képes tükrözni egyfelől azokat a különféle módokat, ahogyan a pénzügyi válság a különböző tagállamokat érintette, másfelől pedig a tagállamok által a válság nyomán tett válaszlépések sajátosságait:

— A különböző tagállamokat más-más időpontban érte utol, illetve másképpen és eltérő mértékben érintette a válság. Máskor kerülnek (majd) ki a válságból, és nem azonos időpontban lesznek képesek létrehozni saját bankszanálási alapjukat.

— Bizonyos tagállamok pénzügyi ágazatait nem érintette súlyosan a pénzügyi válság, és ezek az államok nem kértek segítséget. Ehelyett a pénzügyi és gazdasági világválság a szóban forgó országok realgazdaságát rázta meg, némi időeltolódással. Banki ágazatuk – noha stabil – továbbra is küzd a válság továbbgyűrűző hatásainak elkerüléséért, ugyanakkor elvárják tőlük, hogy támogassák a talpra állást. Az ilyen országok idegenkedhetnek a nemzeti bankszanálási alapok létrehozásától akkor, amikor a legtöbb tagállam készen állna ugyanerre – többek között azért, mert néhány ilyen állam már rendelkezik olyan betétbiztosítási alapokkal, amelyek túlnyúlnak a betétbiztosítási rendszer határain, és egyes bankszanálási funkciókat is magukban foglalnak.

3.1.4 Az EGSZB üdvözlöi, hogy az Európai Bizottság „a betétbiztosítási rendszerek és a szanalási alapok potenciális szinergiáiról” további vizsgálatokat szándékozik folytatni, amint arról a COM(2010) 579 végleges dokumentumban beszámol. Az EGSZB úgy véli, hogy ha kiszélesítik a betétbiztosítási alapok jelenlegi finanszírozási bázisát, a betétbiztosítási és bankszanálási funkciókat egyetlen alap biztosíthatná anélkül, hogy sérülne a betétbiztosítási rendszerek képessége a betétesek védelmével kapcsolatos célkitűzés teljesítésére. Ez a vizsgálat különösen ésszerű azon tagállamok számára, amelyeknek a betétbiztosítási alapjai már most rendelkeznek bizonyos megelőzési és szanalási funkciókkal, mivel ez mindkét szempontot egy kibővített alapban egyesítené.

⁽¹⁾ Lásd: a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság ad hoc válságkezelési munkacsoportja, 2010. szeptember 17.

3.1.5 Az EGSZB érte az Európai Bizottság pánuniós bankszanálási alap melletti érveit csakúgy, mint az ennek létrehozásával járó nehézségekkel kapcsolatos aggályait, és az alap felállítását korainak és a jelenlegi szakaszban alkalmazhatatlannak ítéli. Figyelemmel a régebbi és közelmúltbeli tapasztalatokra, az EGSZB-nek kétségei vannak afelől, hogy az egységes uniós szanalási alap hatékonyan működhetne.

3.2 A bankszanálási alapok finanszírozása: az illeték

3.2.1 Az Európai Bizottság úgy véli, hogy a bankszanálási alapokat a bankok által fizetendő hozzájárulások vagy illetékek formájában kell finanszírozni. Az Európai Tanács június 17-én egyezsége jutott arról, hogy a banki illetékeknek – az azok bevezetését alátámasztó egyik elvként – egy hiteles szanalási keret részét kell képezniük⁽²⁾.

3.2.1.1 A közlemény részletezi, hogy az illeték elsődleges célkitűzése a bankoknak a válság költségeihez való hozzájárulásra való kötelezése, a rendszerszintű kockázat enyhítése, a versenytorzulás korlátozása és a hiteles szanalási kerethez szükséges finanszírozás előteremtése, mindemellett nem határozza meg egyértelműen annak fogalmát. A Gazdasági és Pénzügyi Bizottság egyik dokumentuma⁽³⁾ az „illeték” fogalmát olyan, „a pénzügyi intézmények által fizetendő tételként” (díjként vagy adóként) határozza meg, „amely által azok hozzájárulnak a pénzügyi válság költségeihez”: az illeték díjnak minősül, amennyiben a költségvetésen kívüli alapba irányul, és adónak, amennyiben az államháztartásba folyik be. Az EGSZB elvárja, hogy az Európai Bizottság határozza meg egyértelműen az „illeték” fogalmát.

3.2.2 Az EGSZB úgy véli, hogy az illeték alapja és mértéke a fő akadálya annak, hogy általános megállapodást lehessen elérni, és meggyőződése, hogy első lépésként néhány alapelvről kellene megegyezésre jutni. Az EGSZB oszítja az Európai Bizottság nézetét, miszerint az illetékalapnak meg kell felelnie a közlemény 8. oldalán felsorolt elveknek. Fel kell ismerni, hogy a nemzeti pénzügyi ágazatok **méretüket, irányítási rendszereiket, a felügyelet eredményességét és a kockázat szintjét** tekintve különbözőek. E különbségek alapján a tagállamok számára eleinte lehetővé kellene tenni, hogy rugalmas módon más-más illetékalapot határozzanak meg, később azonban az illetékalapot harmonizálni kell.

3.2.3 A közlemény szerint a hozzájárulások, illetve illetékek három tényezőn alapulhatnak: a bankok eszközein, a bankok kötelezettségein, illetve a bankok nyereségén és bónuszain. Mivel a mérlegben szereplő eszközök és kötelezettségek a többi mutatónál jobban tükrözik a kockázattal kapcsolatos megfontolásokat, az EGSZB úgy véli, hogy a bankok nyeresége és bónuszai kevésbé megfelelő alapot jelentenének a banki hozzájárulások meghatározásához. Az első két javasolt illetékalap mellett és ellen egyaránt szólnak érvek, és talán nem lenne érdektelen a kettő kombinációja.

⁽²⁾ Az Európai Bizottság Belső Piaci és Szolgáltatási Főosztályának a banki illetékekről szóló, a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság 2010. augusztus 31-i ülésén vitára beterjesztett informális dokumentuma, 4. o.

⁽³⁾ A Gazdasági és Pénzügyi Bizottság ad hoc válságkezelési munkacsoportja.

3.2.3.1 **A bankok eszközei jól jelzik a kockázataikat.** Tükrözik mind a bank csődjének potenciális valószínűségét, mind pedig a bank esetleges szanálására adott esetben fordítandó összeget. Az IMF javaslata⁽⁴⁾ szerinti kockázattal súlyozott eszközök is megfelelő illetékalapnak tekinthetők: előnyük a nemzetközi összehasonlíthatóság, tekintve a bázeli tőkekövetelmények széles körű elfogadottságát. Másfelől, mivel a bankok eszközeire kockázattal súlyozott tőkekövetelmények vonatkoznak, az ezeken alapuló illeték megkettőzné a Bázeli Bizottság tőkekövetelményének hatásait.

3.2.3.2 **Az EGSZB úgy véli, hogy a bankok kötelezettségei – a biztosított betétek és a banktőke (például az elsőrendű banktőke) kizárásával és bizonyos mérlegen kívüli tételek figyelembevételével – jelentik valószínűleg a legelőnyösebb alapot a banki hozzájárulás/illeték megállapításához⁽⁵⁾.** Ezek ugyanis jelzik a bank esetleges szanálásakor felmerülő költségeket, egyszerűek, és noha némi átfedés nem zárható ki, az mégsem lenne olyan mértékű, mint az eszközalapú megközelítés esetében⁽⁶⁾. Kizárhatók lennének más kötelezettségek, így az alárendelt tartozás, a kormány által biztosított adósság és a konzernen belüli kölcsönműveletek is. Ugyanakkor, szem előtt tartva, hogy számos tagállam már bevezetett olyan országspecifikus illetékrendszereket, amelyek illetékalapja jelentősen eltérő, elfogadhatóbb lenne egy olyan kezdeti összehangolt megközelítés, amely az összes kötelezettségen és ezek előzetes minőségi értékelésén alapul.

3.2.4 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottságnak a COM(2010) 579 végleges közleményben leírt azon elgondolásával, miszerint minden egyes bankszanálási alap az ugyanabban a tagállamban engedélyezett intézményektől kapna befizetéseket, és a befizetés fedezné a más tagállamokban letelepedett fiókjait. Így a leányvállalatok a fogadó ország, a fiókvállalatok pedig a származási ország illetékeit viselnék. Ha minden tagállam ezen elvek alapján róna ki az illetéket pénzügyi intézményeire, elkerülhető lenne a kettős díjkiszabás és a versenytorzulás kockázata.

3.2.5 **Az EGSZB ragaszkodik ahhoz, hogy az illeték bevezetésének időzítését gondosan mérlegelni kell, tekintettel a jelenleg mind a bankokra, mind a gazdaságokra nehezedő kihívásokra.** Súlyos pénzügyi válságot követő időszakokban a bankok rendszerint kockázatkerülő, és még évekig nem szívesen nyújtanak hitelt annak ellenére, hogy a nemzeti és nemzetközi hatóságok számos erőfeszítést tesznek

annak érdekében, hogy ösztönözzék őket a gazdaságélénkítés támogatására. A bankoknak ugyanakkor viselniük kell az új tőke- és likviditáskövetelmények költségeit. Az EGSZB által az 1.4. pontban javasolt értékelés szerint megfelelő átmeneti időszakot lehetne biztosítani a pénzügyi intézményeknek, hogy megerősödjön tőkealapjuk és az új szabályozási rendszerhez való alkalmazkodásra való képességük, illetve hogy finanszírozni lehessen a reálgazdaságot. Középtávon szükség lehet a ráta bizonyos fokú kiigazítására az esetleges jövőbeni szabályozási követelményekben és az uniós szanálási keretben bekövetkező fejlemények figyelembevételében.

3.3 A bankszanálási alapok alkalmazási köre és mérete

3.3.1 **A bankszanálási alapok alkalmazási köre és mérete attól függ, hogyan határozza meg az Európai Bizottság az alapok szerepét a bajban lévő pénzügyi intézmények (köztük a bankok) szabályos szanálásának finanszírozásában.** Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság azon nézetét, amely szerint a szanálási alapoknak rendelkezésre kell állniuk a bankok szanálására, de egyértelműen ki kell zárni az intézmények kiegészítésére való felhasználásukat. Az EGSZB azonban elfogadhatatlannak tartja, hogy az Európai Bizottság által kidolgozott válságrendezési keret **elsősorban a banki ágazatra összpontosít**, ugyanis minden magas kockázattal üzemelő pénzügyi intézmény veszélyt jelenthet a befektetőknek. Az EGSZB javasolja, hogy **minden bank és minden, felügyelet hatálya alá tartozó pénzügyi intézmény** képezze a szanálási keret részét (kivéve a biztosítótársaságokat, amelyekre külön rendszer van előkészületben)⁽⁷⁾. Ennek célja egyrészt az egyenlő versenyfeltételek biztosítása, másrészt annak elkerülése, hogy a közvélemény felé azt a félrevezető üzenetet közvetítsék, hogy a pénzügyi közösségnek csupán egy bizonyos szegmense felelős a válságért.

3.3.2 A közlemény még nem pontosította az alapok kívánt méretét, azonban jelezte, hogy a pénzügyi ágazatnak kell viselnie a szanálás összes költségét – ha szükséges, akár utólagos finanszírozási intézkedések útján is. A kérdés az, **hogyan számítható ki az országokénti megfelelő célzott méret.** E tekintetben két probléma merül fel. Egyrészt **a leggyengébb rendszerek esetében lesz szükség arányaiban a legnagyobb összegű hozzájárulásokra**, ami aggályokat vet fel az egyenlő versenyfeltételeket illetően. A másik nehézség a számításokhoz használt időkerettel függ össze: **a célzott korlátot a jelenlegi és előrevetített helyzetek alapján számítják ki.** A korlát eléréséig a helyzet jelentősen megváltozhat, ami szükségessé teszi mind a célérték, mind a hozzájárulások kiigazítását. A szabályoknak számolniuk kell **a kiinduló feltételek és számítások esetleges változásaival** is. Ezen túlmenően, mivel a kockázatok egy-egy cikluson belül is változnak, az illeték mértékét ki kell igazítani annak érdekében, hogy a pénzügyi rendszer veszíthessen prociklikus jellegéből.

⁽⁴⁾ Az IMF G–20-hoz címzett, „A pénzügyi ágazat méltányos és jelentős mértékű hozzájárulása” c. végleges jelentése, 2010. június, 17. o.

⁽⁵⁾ Az IMF kötelezettségek széles körét tartja megfelelőnek, néhány mérlegen kívüli tétel figyelembevételével, de a tőke és a biztosított kötelezettségek kizárásával. Az Európai Bizottság az augusztus 20-i nem hivatalos dokumentumában szintén támogatja a piaci kötelezettségeken alapuló megközelítést. Négy tagállam már elfogadta saját, differenciált kötelezettségeken alapuló megközelítését.

⁽⁶⁾ A Bázeli Bizottság javaslatai szabályozzák a bankok által vállalt likviditási és átalakítási kockázatokat.

⁽⁷⁾ A COM(2010) 579 végleges közleményében az Európai Bizottság ígéretet tesz arra, hogy a pénzügyi szektor válságkezelésére vonatkozó uniós keretszabályozást valamennyi hitelintézetre és néhány befektetési cégre alkalmazni fogja, azonban nem határozza meg egyértelműen a befektetési cégek fogalmát. Az EGSZB úgy véli, hogy a szanálási keretszabályozást valamennyi ellenőrzött pénzügyi intézményre alkalmazni kellene.

3.4 A bankszanálási alapok függetlensége és irányítása

3.4.1 Az EGSZB helyesli az Európai Bizottság azon nézetét, miszerint a bankszanálási alapokat el kell különíteni a nemzeti költségvetéstől. Az EGSZB egyetért azzal, hogy az alapoknak az államtól való funkcionális függetlensége biztosítaná, hogy csakis és kizárólag szanálási intézkedéseket fedezzenek belőlük. A tagállamok azonban jelenleg két különböző megközelítést alkalmaznak a pénzügyi ágazatból előteremtett források elosztása tekintetében. Néhány ország – így Németország, Belgium és Svédország – azt az elvet követi, miszerint egyértelmű összefüggést kell teremteni a szanálási mechanizmus bevételi és kiadási oldala között. Más országok lehetővé teszik az illetékből befolyó összegek általános költségvetésbe történő beépítését, mivel nem cél, hogy azok kifejezetten kapcsolódjanak a pénzügyi ágazat válságrendezési keretéhez. Azok az eljárások, amelyek olyan várakozásokat keltenek, hogy az intézmények támogatást várhatnak az államtól, veszélyeztetik a javasolt szabályozási keret célkitűzését, azaz, hogy biztosítsák a bajban lévő pénzügyi intézmények szabályos szanálását az adófizetők pénzének felhasználása nélkül. Az EGSZB osztja az Európai Bizottság nézetét, miszerint a célzott szanálási alapok létrehozása ahhoz vezethet, hogy csökken a pénzügyi ágazat közpénzektől való függősége, és csökken a „túl nagy ahhoz, hogy bebukjon” jellegű intézményekkel összefüggő etikai kockázat. Az EGSZB álláspontja szerint az illeté-

kekből befolyó pénznek – a betétbiztosítási alapokhoz hasonlóan – a költségvetési ügyekért felelős hatóságoktól elkülönülő (azaz a pénzügyi stabilitási keret irányítását ellátó) szervek ellenőrzése és irányítása alatt kell állnia.

3.4.2 Mielőtt a bankszanálási alapok irányításáról végleges döntés születik, egyértelmű választ kell kapni az alábbi kérdésekre:

- Az alap a prudenciális szabályozás részét képezi-e?
- Az alapot költségvetési intézkedésként tervezték-e meg, amelynek célja, hogy a pénzügyi ágazattól hozzájárulást kérjen az elköltött közpénzek visszaszerzéséhez?
- Az alap pusztán költségvetési művelet-e, amelynek célja a piac átláthatóbbá tétele a pénzügyi spekuláció elleni küzdelem révén?

Ha az Európai Bizottság a bankszanálási alapot parafiskális intézkedésnek és a pénzügyi stabilitási keret részének tekinti, gondoskodnia kell arról, hogy ezt közérthetővé tegye, mert az alap helyes irányítását csak úgy lehet megvalósítani, ha egyértelműen meghatározható annak természete.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és az Európai Központi Banknak – A pénzügyi szolgáltatások szabályozása a fenntartható növekedésért

(COM(2010) 301 végleges)

(2011/C 107/04)

Előadó: **Edgardo Maria IOZIA**

2010. június 2-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és az Európai Központi Banknak: A pénzügyi szolgáltatások szabályozása a fenntartható növekedésért

COM(2010) 301 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2011. február 1-jén elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a február 16-i ülésnapon) 164 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 „Sokkal többet kell tenni a banki ágazat felügyeletét illetően. Rendelkezhetünk akár a világ legtökéletesebb szabályaival is, ha alkalmazásukat nem felügyeljük kellően, mit sem érnek” ⁽¹⁾.

1.2 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) örömmel fogadja az Európai Bizottság közleményét, és úgy véli, hogy a pénzügyi piacok új szabályozása a fenntartható gazdaság újraindításának elengedhetetlen eszköze.

1.3 Az EGSZB szerint a fenti problémákra egyre kevesebb figyelmet fordítanak, az egyes államok különbözőképpen ítélik meg a javasolt intézkedések sürgős elfogadásának szükségességét, és úgy tűnik, hogy ez már nem tartozik a közös prioritások közé.

1.4 Az EGSZB kiemeli és fontosnak tartja, hogy jöjjön létre egy nemzetközi megállapodás, mely által az erőfeszítések még nagyobb hangsúlyt kapnak, azonban véleménye szerint alapvető fontosságú és elkerülhetetlen, hogy az uniós intézmények által megkezdett folyamat gyorsan és pozitív eredménnyel záruljon le. Ezt azonban nem szabad alárendelni olyan nemzetközi megállapodásoknak, amelyeket – mint ahogy sajnos nemrégiben tapasztalható volt – még távolról sem sikerült tető alá hozni.

1.5 Az EGSZB üdvözlöi a javasolt intézkedéseket, és várakozással tekint azok felé, amelyeknek kidolgozása folyamatban van – ilyen a MiFID irányelv tervezett felülvizsgálata, amely fontos a piacok stabilitása és átláthatósága, valamint a befektető bizalma szempontjából –, és amelyekről véleményt kell majd formálnia.

1.6 Az EGSZB aktívan támogatja az Európai Bizottságnak a jogalkotási szakasz lezárására irányuló erőfeszítéseit. Az Európai Bizottság megbízhatná az EGSZB-t, hogy segítse elő a megvitatás alatt álló javaslatok és az új szabálytervezetek nemzeti szinten történő előmozdítását a szociális és gazdasági szervezetek és a pénzügyi szolgáltatók felhasználói és fogyasztói szervezetei körében.

1.7 Az Egyesült Államok a *Dodd-Frank Act*, azaz az amerikai pénzügyi piacokat szabályozó törvény kihirdetésével jelentős ösztönzést adott azáltal, hogy megteremtette az erősebb globális szintű konvergencia előfeltételeit. Számos kérdés esetében csak a szabályozási keret kerül meghatározásra, amely az illetékes hatóságok vagy a későbbi részletes eljárások hatáskörébe utalja a jogszabály meghatározását, míg az Európai Bizottság részletesen meghatározott eljárásokat javasol. Végül mindkét megközelítésnek egyidejűleg lehetővé kell tennie a célkitűzés elérését.

1.8 Az EGSZB pozitívan értékeli az amerikai szabályozás egyes eredeti megoldásait, és azt javasolja az Európai Bizottságnak, hogy indítson részletes vizsgálatot a pénzügyi szolgáltatások fogyasztóvédelmi hatásának felállításáról szóló javaslatról. Az EGSZB szerint mindazonáltal meg kellene vizsgálni, hogy egy ilyen hatásnak nem kellene-e nagyobb autonómiával rendelkeznie.

1.9 Figyelemre méltóak és értékelendők azok a döntések, amelyekkel a tengerentúlon szembenéztek a *too big to fail* (a méretből adódó banki esélyegyenlőtlenség) néven ismertté vált jelenséggel, amely a kockázatkezelés területén erkölcsi kockázatokat rejt magában. Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy alaposan vizsgálja meg az ilyen jellegű intézkedések meghozatalának lehetőségét, amelyek minden jel szerint visszatartó erővel hatnak az egyes pénzintézetek vezetőinek meg gondolatlan és különösen kockázatos viselkedésére, és hasznosak lehetnek a pénzintézetek kockázatkezelésének javításához.

⁽¹⁾ Dominique Strauss-Kahn, Agadir, 2010. november 1.

1.10 A teljes szabályozási felülvizsgálatnak 2011-ig véget kell érnie, és 2013-tól teljes mértékben hatályba kell lépnie. Mindez akkor valósítható meg, ha időközben semmilyen probléma nem merül fel, és mindenki tartja magát a tervezett ütemezéshez. Az EGSZB attól tart, hogy ez nem valósul meg. Az Európai Bizottságnak fel kellene kérnie az Európai Parlamentet és a Tanácsot a pénzügyi piacok szabályozására irányuló jogi aktusok *elsőbbségi tárgyalására*. A pénzügyi válság 2007-ben kezdődött el, és már akkor egyértelművé vált a piacok határozott szabályozásának fontossága. A válság több mint kétezer milliárd dollárt emésztett fel, számos vállalkozás csődjét és legalább harminc millió munkahely megszűnését idézte elő, és a Nemzetközi Valutaalap (IMF) igazgatója szerint fennáll a lehetősége további 400.000.000 munkahely megszűnésének. Világviszonylatban csak a pénzügyi ágazatban 500.000 fő veszítette el a munkahelyét, és egyre többen vannak és lesznek olyanok, akik elveszítik az állásukat.

1.11 Az EGSZB erős, átfogó, hatékony és kiegyensúlyozott szabályozást kér. A negatív következmények elkerülése végett az EGSZB azt ajánlja, hogy készítsenek részletes tanulmányt a kumulatív szabályozási kezdeményezésekről a pénzügyi rendszer és a tőkepiac tekintetében szükséges intézkedésekre vonatkozóan. Stabil és hatékony rendszer segítségével kell pénzügyi stabilitást és likviditást elérni a reálgazdaság számára.

1.12 Az európai és nemzeti szintű civil társadalomnak továbbra is arra kell ösztönöznie a hatóságokat, hogy minél hamarabb fogadják el a pénzügyi ágazat működését meghatározó új szabályozást. Az Európai Bizottság megbízhatná az EGSZB-t, hogy a szociális partnerek, a gazdasági szereplők és a pénzügyi szolgáltatók felhasználóinak és fogyasztói szervezeteinek bevonásával zajló helyi civil kezdeményezéseken keresztül járuljon hozzá ahhoz, hogy a tagállamokban is tudatosuljon a pénzügyi piacok szabályozásáról szóló döntések gyors és együttes meghozatalának szükségessége.

2. Az Európai Bizottság közleménye

2.1 Az Európai Bizottság *A pénzügyi szolgáltatások szabályozása a fenntartható növekedésért* című közleményében bemutatja a megvalósított célokat és a szabályozásra irányuló jövőbeni kezdeményezések ütemezését, illetve felvázolja a pénzügyi reformprogram alapjául szolgáló négy fő elvet: átláthatóság, hatékony felügyelet, a pénzügyi ágazat fokozott ellenálló képessége és stabilitása, valamint fogyasztóvédelem.

2.2 „A fenntartható növekedés előfeltétele a biztonságosabb, szilárdabb, átláthatóbb és felelősségteljesebb pénzügyi rendszer, amely a gazdaság és a társadalom egészének érdekét szolgálja, és képes a reálgazdaság finanszírozására. Alapvető kiegészítése azoknak az erőfeszítéseknek, amelyeket Európa az államháztartások konszolidálására és a jövőben élénk gazdaságot eredményező strukturális reformok végrehajtása érdekében tesz.” Ez határozza meg az Európai Bizottság jogalkotó tevékenységének legfőbb irányvonalait.

2.3 Ebben a dokumentumban az Európai Bizottság kiemeli azokat a lépéseket, melyek a nagy válság 2008. szeptemberi kitörése óta egy új és részletes szabályozási keret megalkotásához vezettek.

2.4 Már 2008 novemberében létrejött egy csoport Jacques de Larosièrre elnökletével, és döntés született néhány olyan sürgető kezdeményezésről, mint a tőkekövetelmény-irányelv és a betétbiztosítási rendszerekről szóló irányelv módosítása. Elfogadásra került a hitelminősítő intézetekről szóló rendelet, és benyújtásra került két ajánlás a javadalmazási elvekről.

2.5 A csoport jelentésében szereplő javaslatok alapján az Európai Bizottság elfogadott egy sor olyan javaslatot, melyek közül számosat még az Unió politikai szervezetei, azaz a Tanács és az Európai Parlament, jelenleg vitatnak meg.

2.6 Az Európai Bizottság azt kívánja, hogy koherens jogalkotási folyamat eredményeként a jogszabályok megalkotására és a nemzeti jogba való átültetésére 2012 végéig sort lehessen keríteni.

3. Az EGSZB észrevételei

3.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) több alkalommal kifejtette véleményét azokkal a lépésekkel kapcsolatban, amelyeket az Európai Bizottságnak szándékában áll elfogadni, kezdve a Larosièr-csoport által javasolt csomaggal, majd az egyes lépéseket illetően.

3.2 Az EGSZB több javaslata és észrevétele meghallgatásra került, és az így született végeredmény megfelelőnek és elégségesnek tűnik. De mindennek a révén vajon ismét visszatér-e az azokba a piacokba és a felügyeleti szervekbe, valamint a hatóságokba vetett bizalom, amelyek a múltban a szabadkereskedelmi modell elkötelezett híveiként meg voltak győződve arról, hogy a piac önszabályozó lesz? Ez az illúzió nemcsak a tagállamok többségét, hanem az Európai Bizottság több neves képviselőjét is hatalmába kerítette. A piacok eredendően hajlamosak a kockázatokkal szembeni idegenkedés és a kockázatokhoz való vonzódás közötti irracionális ingadozásra. Ezen ingadozások csillapítása a piacok tönkretétele nélkül nehéz feladat.

3.3 Az Európai Bizottság ezzel a közleményével indirekt módon elismeri a múlt hibáit – melyekre az EGSZB rögtön rámutatott – és egy olyan virtuóz és lényegében komplett útitervet vázol fel, amelynek célja a piacok felügyeletének, stabilitásának és átláthatóságának érdekét szolgáló szabályozási struktúra reformja. Ez egy fontos lépés, és az EGSZB elismeri az eddig elvégzett munka minőségét.

3.4 Az Európai Parlament jelentős mértékben hozzájárult a javasolt jogszabályok megszilárdításához és jobbá tételéhez azáltal, hogy támogatta az EGSZB által javasolt módosításokat, és hozzájárult hatékonynak és koherensnek tűnő rendeletek és irányelvek kiadásához.

3.5 Az alkalmazási szakaszban azonban néhány probléma merült fel. Például a létrehozásra váró Európai Biztosítási- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság (EBFH) esetében – amely a biztosítási piac és a nyugdíjalap felett gyakorol felügyeletet – alapvető fontosságú mindkét terület sajátosságainak elismerése és felügyelete. Különösen fontos, hogy a kiegészítő nyugdíj területe a biztosítási területhez hasonló hangsúlyt kapjon.

3.6 A Tanács a várakozásokkal ellentétben kevésbé játszott pozitív szerepet, arra kényszerítve az Európai Bizottságot, hogy vizsgáljon felül néhány jó javaslatot, például a felügyeleti szervek esetében. Mindazonáltal a létrejött kompromisszum a Parlament és az Európai Bizottság munkájának köszönhetően pozitív lett, de ezt hatékonyabban és hamarabb is el lehetett volna érni, az egyes intézkedések megvétózása nélkül is.

3.7 De minden szükségszerű intézkedésre sor került, kellő időben?

3.8 A 2010. július 21-én kihirdetett Dodd Frank-törvénnyel (?) az Amerikai Egyesült Államoknak minden jel szerint sikerült összetettebb és megfelelőbb választ adnia a legvédtelenebb piaci szereplői csoport, a fogyasztók szabályozásra és felügyeletre irányuló igényére. Természetesen nem szabad elfelejteni, hogy az európai döntéshozatali eljárás lassúbb, sem azt, hogy az európai szabályozás részletesen rendelkezik a szabályozandó terület különböző aspektusairól, míg az amerikai törvény későbbi törvények, illetve szabályozás hatáskörébe utalja az egyes kérdések pontos rendezését. Fontos, hogy az egyes folyamatok kiegyensúlyozott módon és azonos időben haladjanak, hogy az új szabályozásra átfogó választ lehessen adni.

3.9 Az EGSZB-nek az a szándéka, hogy az Európai Bizottság javaslatának tanulmányozása során összehasonlítsa a kétféle szabályozást, értékeli az egyes kérdésekre adott eltérő válaszokat és megvizsgálja, hogy az egyes esetekben a tengerentúlon adott válaszok eredményesen alkalmazhatók-e az európai szabályozás során.

3.10 Az egyik vizsgálandó példa egy szövetségi fogyasztóvédelmi hatóság létrehozása (Bureau of Consumer Financial Protection). Az EGSZB azt kéri az Európai Bizottságtól, hogy alaposan vizsgálja meg egy hasonló hatóság felállításának lehetőségét az európai rendszerben.

3.10.1 A tervezett hatóság az Egyesült Államokban a *Federal Reserve* (az Amerikai Egyesült Államok központi banki rendszer) részeként működik és olyan széles hatáskörrel rendelkezik, amely a korábban a fogyasztóvédelmi jogszabályok alapján más szabályozó szervek által felügyelt területek jelentős részére kiterjed. A hatóság a jogszabályok betartásának felügyeletét illetően kizárólagos hatáskörrel rendelkezik abban az esetben, ha a közvetítő eszközállománya meghaladja a 10 milliárd dollárt, míg ezen összeghatár alatt a hatáskörét más felügyeleti szervekkel együttesen gyakorolja.

3.10.2 Az EGSZB úgy véli, hogy mindenekelőtt a következő pontokat kellene megvizsgálni:

— az Egyesült Államokban a Szövetségi Fogyasztóvédelmi Hatóság a *Federal Reserve* része. Ez a tény a hatóság igazgatási költségeinek visszafogására irányuló elvárással magyarázható, de ezáltal a hatóság autonómiája és függetlensége veszélybe kerül. Mindezt figyelembe véve az EGSZB úgy

véli, hogy szükségszerű lenne megvizsgálni, hogy egy ilyen hatóságnak nem kellene-e nagyobb autonómiával rendelkeznie,

— bizonyos körülmények között hatáskörbeli összeütközés fordulhat elő a hatóság és az egyéb pénzügyi közvetítők tevékenységének ellenőrzésével megbízott szervek között. Fel kell állítani a prioritások előzetes fontossági sorrendjét, mivel ezáltal elkerülhetők az esetleges viták. Azonban nem szabad elfelejteni, hogy noha a közvetítők és piacok stabilitása kiemelt jelentőségű, ugyanez a lakossági befektetők védelmére is igaz. A befektetők védelmére vonatkozó elvárást egyetlen másik elv sem írhatja felül. A növekedés csak akkor tekinthető fenntarthatónak, ha a rendszert az igények és a leggyengébb egyének védelme határozza meg,

— fontos, hogy a pénzügyi intézetek helyett inkább a pénzügyi szolgáltatásokra és termékekre helyeződjen a hangsúly. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a hatóság rendelkezhesen joghatósággal, illetve olyan a lakosság számára kínált pénzügyi szolgáltatás vagy termék esetében is eljárhasson, amely különösképpen nem kapcsolódik az egyéb felügyeleti formák alá tartozó pénzügyi közvetítőkhöz.

3.11 Létezik egy másik terület is, ahol érdemes elidőzni: a *too big to fail* jelenségével kapcsolatos erkölcsi kockázattal való szembenézésre irányuló szabályrendszer. Az amerikai törvényalkotó e problémára adott válasza határozott és mélyreható: preventív beavatkozást tesz lehetővé, amelynek keretében a rendszerkockázatok elkerülése végett el lehet rendelni a vállalati részesedés eladását, illetve felszámolási terv kidolgozását olyan konglomerátum esetében, amelynek tevékenysége számos területre kiterjed, vagy melynek mérete és kiterjedése minden beavatkozást kérdésessé tesz. A tervek szerint az intézkedések kiterjednek a más országban lakóhellyel rendelkező egyénekre is, így befolyásolják néhány EU-ban működő fontos szereplő tevékenységét is.

3.11.1 Az *Európai Rendszerkockázati Testület* (ERKT) létrehozása is ebbe az irányba mutat. A nagy vállalati csoportok befolyásának korlátozása több szempontból is üdvözlendő. Azon túl, hogy a rosszul irányított bankok csődjének lehetővé tételével csökkenti a rendszerkockázatokat, elősegíti a piaci versenyt, így a kamatok ellenőrzés alá kerülnek, miáltal a hitel elérhetőbbé válik az ügyfelek számára. Ezek a megállapítások már a múltban is ismertek voltak, és a szabályalkotóknak alaposabban kellett volna ezeket tanulmányozni, különösen a „pénzügyi” terület sajátosságait figyelembe véve, ugyanis ezen a területen még az egyéb területre jellemző fizikai korlátok sincsenek jelen.

3.11.2 Noha a méret elsődleges fontosságú szempont, nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy egy közvetítő rendszer szintű relevanciája a méretén kívül a rendszerben betöltött szerepétől, pótolhatatlanságától és a csoport nemzeti és nemzetközi szintű kapcsolatrendszerétől is függ. Léteznek olyan közvetítők, amelyek túl nagy méretüktől függetlenül együtt mehetnek csődbe, mivel ugyanazokkal a kockázatokkal kell szembenéznük.

(²) Hiv. L 111-203, H.R. 4173.

3.11.3 A pénzügyi szabályozás tekintetében az EGSZB a kiegyensúlyozott megközelítés szükségességét hangsúlyozza. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a pénzügyi intézetek szigorúbb szabályozása hosszú távon jelentős előnyökkel jár a pénzügyi stabilitás, a gazdasági növekedés és a reálgazdaság hatékonysága szempontjából.

3.12 Néhány az Egyesült Államok új pénzügyi szabályozásában szereplő intézkedések közül: előrehaladott riasztási rendszer a súlyos rendszerszintű kockázatok esetére, a nem-banki rendszer szabályozása, pénzügyi stabilitási tanács létrehozása, a hitelminősítő intézetekről szóló hatékony jogszabályok, átláthatóság és megfelelő hangsúly biztosítása a nem szokványos eszközök – köztük az értékpapírok tőzsdén kívüli piaca – számára, értékpapírosítás eszközfedeztető értékpapírokon és a fedezeti alapokon keresztül.

Az Európai Unió elsőként reagált a válságra és állt ki a nemzetközi koordináció szükségessége mellett, mely alapvető feltétele az egyenlő feltételek szavatolásának nemzetközi szinten.

3.13 El kellene gondolkodni azon, hogy homogének és koherensek voltak-e azok a válaszok, melyeket a különböző országok hatóságai adtak a válságra, hiszen az egyik legnagyobb problémát éppen a különböző pénzügyi piacokon fennálló szabályozási aszimmetria okozta.

3.14 Európának el kellene kerülnie a 2013-ig a nemzeti joganyagba átültetendő reformfolyamat megvalósításával kapcsolatos további késedelmeket, hogy ne károsítsák a vállalkozásokat és az európai pénzügyi rendszert, mely a nemzetközi befektetők szemében – a tagállamok közötti véleménykülönbségek és a jogalkotási modell eredménytelensége miatt – nem eléggé hatékonyan szabályozott.

3.15 Az Európai Bizottságnak a belső piac egységes szabályozására irányuló minden igyekezete ellenére a jelentős gazdasági és politikai érdekek egyre nehezebbé teszik a hatékony és átfogó európai felügyeleti rendszer kialakítását.

3.16 Az EGSZB nemrégiben ismét emlékeztetett a szabályozási és rendeletalkotási keret lehető legrövidebb időn belüli megszilárdításának szükségességére, és támogatja az Európai Bizottság ez irányú erőfeszítéseit. Az európai és nemzeti civil társadalomnak továbbra is sürgetnie kell a hatóságokat, hogy pénzügyi téren minél előbb új szabályokat alkossanak. Az EGSZB ebben rendkívül fontos szerepet játszik közvetlenül és a saját tagszervezetein keresztül, melyeknek komoly, felelősségteljes vitát kell kezdeményezniük a tagállamokban. Az új fenntartható gazdaság és a kiegyensúlyozott fejlődésen és a tartós növekedésen alapuló pénzügyi piacok jövője a legnagyobb részben a pénzügyi szabályozás hatékonyságától függ. Hatékonyabb és szilárdabb szabályozást kell teremteni egy olyan piac számára, amely újra felfedezi saját viselkedésének vezérlőcsillagát, azaz az üzleti élet etikáját.

4. Konkrét észrevételek

4.1 A közlemény egyáltalán nem szól az érdekeltek hatásvizsgálatba történő bevonásáról, sem az elfogadott intézkedésekről, csak annyit, hogy sor került erre a folyamatra. De kik az érdekeltek? Függetlenül attól, hogy a szakma érdeklődését kétségtelenül felkeltő, de a munka világát és a fogyasztókat már csak marginálisan megérintő rendszeres internetes konzultációkról, vagy a többnyire a pénzügyi szektorból érkező szakértői csoportokkal folytatott konzultációkról van-e szó, megállapítható, hogy még nem áll fenn valódi egyensúly azon különböző érdekcsoportok között, amelyeket már az első pillanattól fogva be kellene vonni a reformtevékenységbe.

4.2 Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy tanúsítson nagyobb érdeklődést a civil társadalom iránt, és ténylegesen vonja be azt a reformfolyamatba. Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy tegyen meg minden tőle telhetőt az Unió tagállamainak demokratikus intézményei közötti hatékonyabb nemzetközi koordináció érdekében. Ahhoz, hogy az európai polgárokat be lehessen vonni a konzultációba, és tájékoztatni lehessen őket egyes problematikus, de szükségszerű változásokról, egy megfelelően finanszírozott, komoly programra van szükség.

4.3 A különböző jogalkotási kezdeményezések kumulatív hatásait nem jelzik egyértelműen, részben azért, mert az intézkedéseket nem a kontextusukban tárgyalják, illetve néhányat (Bázel 3, jövőbeni nemzetközi számviteli szabályok) olyan harmadik szervezet vállal fel, mint a Bázei Bankfelügyeleti Bizottság és az IASB. ⁽³⁾

4.4 Az EGSZB erős, átfogó, hatékony és kiegyensúlyozott szabályozást kér. A negatív következmények elkerülése végett az EGSZB azt ajánlja, hogy készítsenek részletes tanulmányt a kumulatív szabályozási kezdeményezésekről a pénzügyi rendszer és a tőkepiac tekintetében szükséges intézkedésekre vonatkozóan. Stabil és hatékony rendszer segítségével kell pénzügyi stabilitást és likviditást elérni a reálgazdaság számára. A piaci szabályozási struktúra teljes körű felülvizsgálatának kontextusában az Európai Bizottságnak nehéz feladattal kell szembenéznie: a legjobb egyensúlyt kell megtalálnia a prudenciális intézkedések (tőkekövetelmény-növelés, a kockázatok nagyobb mértékű fedezete és osztályozása) és a gazdaság élénkítése között. Mindezt olyan kontextusban kell megtennie, melyben a költségvetés kiigazítására irányuló intézkedések csak tovább mélyítették a pénzügyi és gazdasági válságot.

4.5 Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy fokozza az erőfeszítéseit annak érdekében, hogy a legfontosabb – különösen a G20-akba tartozó – államok hatóságaival együttműködve sikerüljön meghatározni a közös irányt.

⁽³⁾ Nemzetközi Számviteli Standard Testület.

4.6 Az Európai Bizottság szerint a jövő év végéig harminc új jogalkotási javaslat vár megvitatásra és jóváhagyásra, azonban a parlamenti ütemezésben ezek még csak nem is szerepelnek. Az EGSZB aggodalmának és kételyeinek ad hangot annak kapcsán, hogy a program ténylegesen végrehajtható-e. A küszöbön álló és az azt követő soros uniós elnökségre nagyon összetett feladat hárul, és az Európai Unió elnökének – akinek a cselekvések folytonosságát és hatékonyságát kell biztosítani – szerepe eddig még nem tudott kibontakozni. Az Európai Bizottságnak fel kellene kérnie az Európai Parlamentet és a Tanácsot a piacok szabályozására irányuló – és túl régóta várt – eljárások elsőbbségi tárgyalására.

4.7 Az EGSZB kész arra, hogy támogassa az Európai Bizottságot ebben a folyamatban, és hogy véleményével és folyamatos, közvetlen konzultációval hozzájáruljon a hatékonyabb szabályozáshoz. Az Európai Bizottság megbízhatná az EGSZB-t, hogy a szociális partnerek, a gazdasági szereplők és a pénzügyi szolgáltatók felhasználóinak és fogyasztói szervezeteinek bevonásával

zajló helyi civil kezdeményezéseken keresztül járuljon hozzá ahhoz, hogy a tagállamokban is tudatosuljon a pénzügyi piacok szabályozásáról szóló döntések gyors és együttes meghozatalának szükségessége. Az EGSZB a nemzeti és nemzetközi gazdasági és szociális tanácsok hálózatain keresztül alapvetően az alábbi tevékenységeken keresztül tud hozzájárulni a folyamat pozitív alakulásához:

- a kiemelt figyelem fenntartása,
- az európai és nemzetközi koordináció megerősítése,
- az európai párbeszéd során megvitatásra kerülő javaslatok terjesztése,
- közreműködés saját tapasztalatát és szakértelmét felhasználva.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

*az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke*

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a 2000/25/EK irányelvnek a rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozott traktorokra vonatkozó rendelkezések tekintetében történő módosításáról

(COM(2010) 607 végleges – 2010/0301 (COD))

(2011/C 107/05)

Önálló előadó: **Virgilio RANOCCHIARI**

2010. november 10-én az Európai Parlament és 2010. november 24-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 114. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a 2000/25/EK irányelvnek a rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozott traktorokra vonatkozó rendelkezések tekintetében történő módosításáról

COM(2010) 607 végleges – 2010/0301 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2011. február 1-jén elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a 2011. február 16-i ülésnapon) 144 szavazattal, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak (EGSZB) meggyőződése, hogy a mezőgazdasági és erdészeti traktorok hajtására szánt motorok káros szén-monoxid, nitrogén-oxid, szénhidrogén és részecske-kibocsátásának csökkentése elengedhetetlenül fontos az EU által célként kitűzött levegőtisztasági szint eléréséhez.

1.2 Az EGSZB-nek ugyanígy meggyőződése az is, hogy – különösen a globális válság idején – az európai mezőgazdasági és erdészeti traktor-gyártó ipar számára pénzügyi, gazdasági és foglalkoztatási téren megfelelő rugalmasságot kell biztosítani annak érdekében, hogy a jelenlegi konjunktúrában elviselhetetlen, túlzott gazdasági teher nélkül tudjon új traktorokat előállítani.

1.3 Az EGSZB támogatja tehát az Európai Bizottság javaslatát, amelynek értelmében a rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozott motorok arányát az eredetileg tervezett 20 %-ról 50 %-ra kell növelni, arányosan növelve a kis- és középvállalkozások számára meghatározott mennyiséget.

1.4 Az EGSZB úgy véli, hogy a rugalmasság növekedésének környezeti hatása nem függ a terv időtartamától, ugyanakkor lejárati időpont megállapítását javasolja azon szakaszok esetében, amelyeknél ez még nem történt meg. Ezért úgy véli, hogy a III. B. és minden későbbi szakasz esetében minden teljesítménycategóriában meg kell határozni egy egységes fix időtartamot, amely vagy három évig vagy a szakasz végéig tart – amelyik a kettő közül rövidebb.

1.5 Az EGSZB úgy véli, hogy a megfelelési eljárások és a különböző szakaszok közötti átmeneti időszakok különösen a

kkv-k számára nehezek és időigényesek, mivel a mezőgazdasági és erdészeti traktorok új motorral való felszerelésére és különösen a kutatási-technikai fejlesztésre (KTF), illetve a megfeleltetésértékelésre előirányzott költségek a kisebb vállalkozások számára nyilvánvalóan sokkal nagyobb terhet jelentenek, mint a nagy ipari komplexumok esetében.

1.6 Következésképpen az EGSZB támogatja azt a javaslatot, amelynek értelmében a kkv-k számára külön kvótát kell fenntartani a forgalomba hozható motorok számát illetően.

1.7 Az EGSZB alapvető fontosságúnak tartja az egységes és mindenki által elfogadott technikai szabvány megalkotásáért kifejtett európai és nemzetközi szintű erőfeszítések fokozását annak érdekében, hogy az EU-ban és a harmadik országokban hatályos kibocsátási határértékek összehangolásával az ágazatban előmozdítsák a globális kereskedelmet.

1.8 Az EGSZB meggyőződése, hogy a harmonizációs erőfeszítések ideális fóruma az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága, különösen a gépjárműágazat nemzetközi műszaki harmonizációjáról szóló 1998-as megállapodás.

1.9 Az EGSZB emlékeztet arra, hogy a mezőgazdasági és erdészeti traktorok kibocsátását nem elméleti alapú teszteléssel, hanem valós működési körülmények között kell ellenőrizni; és felkéri az Európai Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb nyújtson be javaslatokat „a használatban lévő járművek és motorok megfeleltetése” (*in-service conformity*) vonatkozásában.

1.10 Az EGSZB megítélése szerint az elektronikus rendszerek szerepe rendkívül fontos a környezeti célkitűzések megvalósításához szükséges motorok és kibocsátás-utókezelési rendszerek működésének ellenőrzésében.

1.11 Az EGSZB tehát azt javasolja, hogy az Európai Bizottság hozzon olyan intézkedéseket, amelyek megakadályozzák az ellenőrzési szoftverek megromlását, és kötelezővé teszik olyan rendszerek alkalmazását, amelyek csökkentik a mezőgazdasági traktorok használatát akkor, ha az utókezelési rendszerek karbantartása nem megfelelő módon történt.

2. Bevezetés

2.1 A 2000/25/EK irányelv a 18–560 kW teljesítmény közötti mezőgazdasági, illetve erdészeti traktorokra felszerelésre kerülő, kompressziós gyújtású motorokat tárgyalja. Meghatározza a szén-monoxid, a nitrogén-oxidok, a szénhidrogének és a részecskék kibocsátási határértékeit. Az irányelv fokozatosan csökkenő határértékeket rendel az egyes meghatározott dátumoknak megfelelő szakaszokhoz, amelyek a kipufogógáz- és részecske-kibocsátás maximális mértékének való megfelelés dátumát jelölik. A következő előre meghatározott szakasz a 2011. január 1-jén kezdődő III. B. és a 2014. január 1-jén kezdődő IV. szakasz. A 37–56 kW teljesítményű motorok esetében a IV. szakaszra vonatkozó követelmények nincsenek meghatározva, míg a nagyobb teljesítményű motorok esetében a IV. utáni szakasz meghatározása várat magára. Ha úgy tekintjük, hogy egy kibocsátási szakasz a kötelező alkalmazás időpontjától a következő kibocsátási szakasz kötelező alkalmazásáig tart, ebből az következik, hogy egyes szakaszok (a teljesítménykategóriától függően) időtartama jelenleg nincs korlátozva.

2.2 A mezőgazdasági és erdészeti traktorok kipufogógáz-kibocsátásáról szóló jogszabályokat 2005-ben módosították. Ez a módosítás vezette be a rugalmassági végrehajtási eljárásokat, amelyek lehetővé teszik ambiciózus és rövid idő alatt bevezetett, és az Amerikai Egyesült Államok által elfogadott értékekhez igazodó kibocsátási határértékek elfogadását. Emellett részlegesen és leegyszerűsítve ugyan, de meghatározta azt a fenti jogalkotásnak megfelelő rugalmassági rendszert, amely a termelő vállalatok humán és gazdasági erőforrásaira nehezedő terhek csökkentésére irányul. Más országok – mint Kína, India vagy Brazília – jogalkotása nem vezetett be hasonló intézkedéseket, és az általuk elfogadott alkalmazási menetrend sokkal kevésbé szoros.

2.3 Az EU által elfogadott rendszer lehetővé teszi, hogy egy mezőgazdasági és erdészeti traktorgyártó egy adott kibocsátási szakasz során motorbeszállítójától korlátozott mennyiségben olyan motort szerezzen be, amely a kibocsátási határértékek előző szakaszának felel meg. A motorok számát egyetlen alkalommal, a kérelem benyújtásakor kell meghatározni a következő két kritérium alapján:

- Az előző öt év értékesítési átlagának meghatározott százaléka.
- A kkv-k számára fenntartott meghatározott és az általuk előállított motorok alacsony számának függvényében megállapított mennyiség.

A rugalmassági eljárás hatálya alá eső motorok száma tehát független a rugalmassági eljárás időtartamától.

2.4 Legutóbb az Európai Bizottságnak a nem közúti mozgó gépekbe és berendezésekbe szánt belső égésű motorok kibocsátásáról szóló 97/68/EK irányelv módosításáról szóló, 2010. március 31-i 2010/26/EU irányelve egyéb rendelkezések mellett, a rugalmas végrehajtási eljárás keretén belül, a megfelelő jogalkotási egyszerűsítés szellemében egyszerűsítette a kérelem benyújtására és az ellenőrzésre vonatkozó közigazgatási eljárást.

2.5 Az Európai Bizottság e javaslata figyelembe veszi, hogy a III. B. szakasztól kezdődően a traktorgyártókra óriási terhelés vár, ugyanis ez a szakasz teszi először általánosan kötelezővé a motorokból származó kipufogógáz-utókezelési rendszerek alkalmazását. Ezeket a nehézgépjárművek körében már ismert és alkalmazott technológiákat teljes mértékben felül kell vizsgálni ahhoz, hogy a mezőgazdasági és erdészeti traktorok nehéz üzemeltetési feltételei is figyelembe legyenek véve. A traktorokkal kapcsolatos tervet is maradéktalanul felül kell vizsgálni annak érdekében, hogy biztosítani lehessen a kibocsátás-utókezelési rendszerek befogadását.

2.6 Másrészt a gazdasági és pénzügyi világválság hatásai 2009 óta súlyosan érintették az európai mezőgazdasági és erdészeti traktorgyártó iparágat. Bár a fellendülés első jelei statisztikai értelemben már kimutathatók, társadalmi – és legfőképp foglalkoztatási – szinten a válság továbbra is súlyos hatást gyakorol.

2.7 A rugalmasság növelésére irányuló javaslat kizárólag a III. B. szakaszra vonatkozik, amely egybeesik a világválság legsúlyosabb szakaszával.

2.8 A szakaszok lépcsőzetes bevezetésére irányuló, és a motorok teljesítménykategóriájának függvényében felállított elvvel ellentétben az Európai Bizottság javaslata egységes időkeretet állapít meg a III. B. szakasz rugalmas végrehajtási eljárásának határidejét illetően.

2.9 Noha a végtelen hosszúságú, azaz határidő nélküli teljesítménykategóriák esetében (lásd: 2.1. pont) a rugalmas végrehajtási eljárás alkalmazását ésszerű határidőhöz kötni, az minden jel szerint nem megfelelő, hogy a többi teljesítménykategória esetében viszont az időtartam nincs egységesen meghatározva, és 1–3 év között mozog. Ez alapvetően a környezeti hatás csökkenésével magyarázható; a valóságban azonban a rugalmas végrehajtási eljárás alá vont motorok számát már a rugalmas végrehajtási eljárás elején, a kérelem benyújtását megelőző években a traktorgyártó értékesítéseinek átlaga (százalék) alapján meghatározzák, vagy előre meghatározzák a forgalomba hozható motorok számát, és ez a mennyiség a rugalmas végrehajtási eljárás időtartamának függvényében sem változik. Egy traktorgyártó rendszeres esetben ezt a mennyiséget kérelmezi, amivel hozzájárul a szabályozás környezeti hatásvizsgálatának elvégzéséhez. A rugalmas végrehajtási eljárás időtartamának tehát nincs későbbi környezeti hatása, mivel az engedélyezett motorok számát előzetesen meghatározzák.

2.10 A teljesítménykategóriák közötti indokolatlan egyenlőtlenség elkerülése érdekében a rugalmas végrehajtási eljárás időtartamának minden motorteljesítmény-kategória esetében meg kell egyeznie. Ezenkívül – módosítva az Európai Bizottság javaslatát – ezt a megközelítést minden olyan kibocsátási szakaszra (mint a IV. szakasz) ki kell terjeszteni, amelynek vonatkozásában nincs konkrét időtartam meghatározva.

2.11 A környezetvédelem területén az ipar fejlődésének érdekében a következő lépéseket kell megtenni:

- a mezőgazdasági és erdészeti traktorokat gyártó iparág versenyképességének megőrzése a gazdasági válság közvetlen hatásainak enyhítése mellett,
- a III. B. szakaszban a KTF-tevékenységek további finanszírozásának lehetővé tétele az ipar számára valamennyi, de különösen a kisebb piaci rések szükségleteit kielégítő terméktípusok tekintetében,
- a járműpark kibocsátásának csökkentése az elavult mezőgazdasági és erdészeti traktorok alacsony környezeti hatású és a piaci szereplők számára biztonságosabb gépekre történő cserélésével. A felújított eszközök alkalmazása a károsanyag-kibocsátás szempontjából csak szerény előnyökkel jár, a biztonságot pedig egyáltalán nem javítja.

3. Az irányelv módosítására irányuló javaslat

3.1 Ez a javaslat a következő módosításokat irányozza elő a 2000/25/EK irányelv vonatkozásában:

3.2 A III. B. szakaszban a rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozott mezőgazdasági és erdészeti traktorokba szánt motorok számának növelése minden teljesítménykategóriában engedélyezett. Ez magában foglalja a rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozott traktorok arányának az eredeti 20 %-ról 50 %-ra való növelését a korábbi éves berendezésértékesítésen belül, valamint választható alternatívaként a rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozható motorok maximális számának kiigazítását egyaránt.

Az intézkedések határidejéül 2013. december 31-ét határozták meg.

3.3 A javasolt opció célja tehát a meglévő rugalmas végrehajtási eljárás megerősítése. Az új kibocsátási határérték teljesítéséhez szükséges költségek csökkenése miatt a környezeti hatás és az ebből következő gazdasági előny szempontjából ezt a megoldást tartják a legmegfelelőbbnek. Érdemes megemlíteni, hogy a rugalmasság növelését már a fent említett 2000/25/EK irányelv 4. cikkének (8) bekezdése is fontosnak tartotta.

4. Általános észrevételek

4.1 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságnak a nagyobb rugalmasság biztosítására vonatkozó iránymutatását a mezőgazdasági és erdészeti traktorokba szánt motorok szén-monoxid, nitrogén-oxidok, szénhidrogének és részecskék engedélyezett kibocsátási határértékeit illetően a különböző végrehajtási szakaszokban.

4.2 Az EGSZB osztja az Európai Bizottság azon aggályait, amelyek a mezőgazdasági és erdészeti traktorokat gyártó európai iparág versenyképességi és foglalkoztatási szintjének a pénzügyi és gazdasági világválság hatásaival szembeni megőrzésével kapcsolatosak, ugyanakkor egyetért azzal, hogy a környezetvédelmet és az európai polgárok jólétét magasabb szintre kell emelni.

4.3 Az EGSZB támogatja tehát az Európai Bizottság javaslatát, amely a mezőgazdasági és erdészeti traktorok kipufogógáz-kibocsátásáról szóló, 2000-ben elfogadott irányelv és módosításai által előírányzott rugalmas végrehajtási eljárás által érintett ágazatok esetében a rugalmasság arányát a III. B. szakasz esetében 50 %-ra kívánja növelni.

4.4 Még általánosabban: az EGSZB alapvető fontosságúnak tartja az egységes és mindenki által elfogadott szabvány megalkotásáért tett európai és nemzetközi szintű erőfeszítések fokozását annak érdekében, hogy az EU-ban és a harmadik országokban hatályos kibocsátási határértékek összehangolása révén elő lehessen mozdítani a világkereskedelmet. Ebből a szempontból az együttműködés ideális fórumának az ENSZ genfi székhelyű Európai Gazdasági Bizottsága tűnik.

4.5 Kiemelt figyelmet érdemelnek az ágazatban működő kkv-k, amelyekkel kapcsolatban az EGSZB úgy véli, hogy a rugalmas megfelelési eljárások, a megvalósítási időszakok és a különböző szakaszok közötti átmeneti időszakok a berendezések és motorok megfelelési költsége miatt rendkívül nagy terhet jelentenek; ez a teher a kisebb vállalkozások számára nyilvánvalóan sokkal súlyosabb, mint a nagy ipari komplexumok esetében. Ezért a kkv-k számára biztosítani kell, hogy a forgalomba hozható motorok tekintetében fix mennyiséget lehessen megállapítani.

4.6 Az EGSZB kiemeli, hogy a célkitűzések megvalósítása érdekében a szigorú határértékek megállapítása nem elég: olyan vizsgálati folyamatot is ki kell alakítani, amely a gyártók vagy az ellenőrző szervek által működtetett motorok kibocsátását ellenőrzési tervek alapján tényleges működési feltételek mellett vizsgálja (a használatban lévő járművek és motorok megfelelése, *in-service conformity*).

4.7 Az EGSZB tudatában van annak, hogy a kibocsátások még jelentősebb csökkentéséhez utókezelési rendszerek alkalmazására van szükség, ezért alapvető fontosságúnak tartja, hogy e rendszerek ne lehessenek manipulálhatók, és az üzemeltetők végezzék el a megfelelő karbantartási munkálatokat annak érdekében, hogy a hatékony működés a traktor teljes élettartama során biztosítható legyen. Ellenkező esetben a motorok kibocsátása meghaladhatja az elavult motorokét. Az irányelv jelenleg kevés előírást fogalmaz meg a karbantartást illetően, a rendszerek és különösen a működésért felelős szoftverek manipulá-

lása ellen hozott szabályokról pedig egyáltalán nem tesz említést. Az EGSZB azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy a lehető leghamarabb fogalmazzon meg olyan követelményeket, amelyek megakadályozzák a mezőgazdasági és erdészeti traktorok használatát akkor, ha az utókezelési rendszerek karbantartása nem megfelelő. Azt ajánlja továbbá az Európai Bizottságnak, hogy akadályozza meg, hogy a gyártó által egyértelműen nem felhatalmazott harmadik személy hozzáférhessen a megfelelő működést és a kibocsátás-ellenőrzést felügyelő szoftverekhez.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

*az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke*

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1698/2005/EK tanácsi rendelet módosításáról

(COM(2010) 537 végleges – 2010/0266 (COD))

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról szóló 73/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról

(COM(2010) 539 végleges – 2010/0267 (COD))

(2011/C 107/06)

Előadó: **Gilbert BROS**

2010. november 11-én az Európai Parlament és 2010. október 13-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 42. cikke, 43. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1698/2005/EK rendelet módosításáról

COM(2010) 537 végleges – 2010/0266 COD

2010. november 11-én az Európai Parlament és 2010. október 19-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 42. cikke, 43. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról szóló 73/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról

COM(2010) 539 végleges – 2010/0267 COD.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2011. február 3-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a 2011. február 16-i ülésnapon) 96 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A 73/2009/EK és a 1698/2005/EK tanácsi rendeletnek a Lisszaboni Szerződésnek megfelelő kiigazítása a jelenlegi bizottsági eljárást a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és a végrehajtási jogi aktusok közötti különbségtétellel kívánja felváltani. A közösségi jogi aktusok kidolgozása során az EGSZB igen fontosnak tartja a résztvevő felekkel és a tagállamokkal történő konzultációt, és nagy súlyt helyez e folyamat megőrzésére.

1.2 A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és a végrehajtási jogi aktusok közötti határvonalat a Tanács és az Európai Bizottság eltérő módon értelmezi. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy az eljárást minden egyes jogi aktushoz világos kritériumok alapján kell kiválasztani.

1.3 Az EGSZB szerint a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok időtartamát mindenképpen pontosan meg kell határozni.

Továbbá csupán olyan területekre kellene ezeket alkalmazni, ahol gyors döntéshozatalra van szükség.

1.4 A végrehajtási jogi aktusokat olyan esetekben kellene alkalmazni, amelyekben a tagállamok közötti harmonizált végrehajtásra van szükség. Ez a harmonizáció bizonyos területeken különösen fontos a versenytörzülés elkerüléséhez. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy az olyan jogi aktusokat, amelyek például a KAP 2. pillére alá tartozó jogi aktusok különböző végrehajtási szabályaira vonatkoznak, vagy amelyek a környezetvédelmi intézkedések végrehajtásához kapcsolódnak, – az Európai Bizottság által javasoltaktól eltérően – a végrehajtási jogi aktusokhoz kellene besorolni.

1.5 Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság a rendelet átdolgozását kihasználva egyszerűsítési intézkedéseket illeszt be. Az egyszerűsítést célzó erőfeszítések azonban elsősorban az adminisztrációra vonatkoznak, holott fő céljuk a mezőgazdasági termelők tevékenységének egyszerűsítése kellene, hogy legyen.

1.6 Az EGSZB elkötelezett aziránt, hogy a tagállamok rendszeresen beszámoljanak a vidékfejlesztés terén elért eredményekről. Felhívja a figyelmet arra, hogy a tagállamok által az Európai Bizottságnak benyújtandó, a stratégiai tervek végrehajtásáról szóló jelentések számának csökkenése azzal a kockázattal jár, hogy kevesebb információ áll majd rendelkezésre a témában.

1.7 Az EGSZB támogatja azt az intézkedést, amelynek célja, hogy a nagyon kis területen gazdálkodók fölmentést kapjanak a teljes terület bejelentésére vonatkozó követelmény alól. Ugyanakkor az 1 hektáros küszöbértéket meg lehetne emelni.

1.8 A mezőgazdasági tanácsadó rendszert illetően az EGSZB támogatja az Európai Bizottság által javasolt enyhítő változtatásokat. Ez lehetővé teszi majd, hogy a tagállamok megfelelőbb mezőgazdasági tanácsadói szolgáltatást hozzanak létre, amely nem korlátozódik kizárólag a kölcsönös megfeleltetés rendszerére.

2. A vélemény háttere

2.1 A Lisszaboni Szerződés 290. és 291. cikke rendelkezik az Európai Bizottság, a Tanács és az Európai Parlament közötti döntéshozatali folyamat módosításáról a közösségi jogszabályok végrehajtására vonatkozó szabályok esetében.

2.2 Az Európai Bizottságnak a 73/2009/EK (közvetlen kifizetések) és az 1698/2005/EK (vidékfejlesztés) rendeletre vonatkozó javaslata két módosítást tartalmaz:

- a Lisszaboni Szerződésnek megfelelő kiigazításokhoz kapcsolódó módosítások,
- bizonyos területek érvényes szabályozásainak az egyszerűsítésére vonatkozó módosítások.

2.3 A jelenleg érvényes szabályok szerint a bizottsági eljárás a Szerződés korábbi 202. cikkén alapul, amelynek megfelelően a Tanács „az általa elfogadott jogi aktusokban hatáskörrel ruházta fel a Bizottságot az általa megállapított szabályok végrehajtására. A Tanács meghatározhatja e hatáskör gyakorlásának egyes feltételeit. A Tanács fenntarthatja a jogot, hogy meghatározott esetekben közvetlenül maga gyakorolja a végrehajtási hatáskört.”

2.4 Jelenleg tehát, a Tanács bizottsági eljárásokról szóló 1999/468/EK határozata alapján négy bizottságtípus nyilatkozhat az Európai Bizottság szövegtervezetéről:

- tanácsadó bizottság,
- irányítóbizottság,
- szabályozási bizottság,
- szabályozási és ellenőrző bizottság.

2.5 A Lisszaboni Szerződés életbelépésével megszűnik a régi 202. cikk, és kétféle jogi aktus kerül megkülönböztetésre: a felhatalmazáson alapuló jogi aktus és a végrehajtási jogi aktus.

2.6 A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok (290. cikk) esetében a jogi aktusok egy új „kvázi jogalkotási” kategóriájáról van szó, amelyek olyan jogalkotási aktusok egyes nem alapvető rendelkezéseit egészítik ki, illetve módosítják, amelyek hatáskörét a jogalkotó hatóság az Európai Bizottságra ruházta. E cikkekre vonatkozóan nem várható végrehajtási jogi aktus elfogadása: a Szerződés úgy rendelkezik, hogy ez a felhatalmazás felhatalmazási mandátum formájában jelenik majd meg minden egyes jogalkotási szövegben. Amennyiben az Európai Parlament vagy a Tanács kifogást emel a felhatalmazáson alapuló jogi aktus ellen, az nem léphet hatályba.

2.7 A végrehajtási jogi aktusok (291. cikk) olyan jogi aktusok, amelyeket az Európai Bizottság vagy a Tanács fogad el különleges és kellően indokolt esetekben, valamint a közös kül- és biztonságpolitika területén (KKBP), ezzel biztosítva a kötelező erejű uniós jogi aktusok végrehajtásának harmonizálását.

2.8 Ezért alapvetően át kell alakítani a tagállamok végrehajtási határozatokba való bevonását. Egyrészt, mivel a tagállamokat tárgyalási hatáskörrel felruházó hagyományos bizottsági eljárás egyedül abban az esetben alkalmazható, ha egy jogszabály tagállamok általi harmonizált végrehajtására van szükség. Másrészt pedig, más jogszabályokkal, amelyek jelenleg a fent nevezett bizottságok (a leggyakrabban szabályozási bizottság) hatáskörébe tartoznak, a jövőben egyedül az Európai Bizottság foglalkozik majd.

3. Általános megjegyzések a 290. és a 291. cikknek a két rendeletre gyakorolt hatásáról

3.1 Az Európai Bizottság javaslatai jelentősen módosítják az Európai Bizottság, a tagállamok és az Európai Parlament hatáskörét az európai jogszabályok végrehajtásában.

3.2 Az EGSZB annak a híve, hogy a közösségi jogalkotások kidolgozása során kikérjék az érintett felek véleményét. Így a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok esetében fontos, hogy konzultáljanak a tagállamok szakértőivel, még ha azok nem is rendelkeznek döntéshozatali hatáskörrel. Ezáltal a jogerőre való emelkedést megelőzően hatékonyabban tudnak alkalmazkodni a szabályokhoz és az esetlegesen felmerülő problémákhoz.

3.3 Ezenkívül – noha ez nem a Lisszaboni Szerződésnek megfelelő kiigazításhoz tartozik –, az EGSZB emlékeztet a civil társadalom érdekelt feleivel történő konzultációt biztosító fórumok – amilyenek a konzultatív csoportok – jelentőségére. Elengedhetetlen, hogy ne kérdőjelezzük meg ezeket a fórumokat, ugyanis jelentős a szerepük a szakvéleményeknek és az álláspontoknak az Európai Bizottsághoz történő eljuttatásában, emellett a kidolgozás alatt álló jogszabályoknak a részt vevő felek általi előzetes elsajátítását is megkönnyítik.

3.4 A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok időtartamát az EGSZB szerint mindig pontosan meg kellene határozni.

3.5 Az EGSZB megállapítja, hogy a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és a végrehajtási jogi aktusok közötti határvonalat a Tanács és az Európai Bizottság eltérő módon értelmezi. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy az eljárást világos kritériumok alapján kell kiválasztani az egyes jogi aktusokhoz. A 3.6, 3.7 és a 3.8. pont három kritériumra tesz javaslatot.

3.6 Néhány jogi aktus esetében harmonizálni kell azok egyes tagállamokban történő végrehajtását, mivel az alkalmazásbeli eltérések versenytorzulásokhoz vezethetnek, amelyek rendkívül károsan hatnak az agrártermékek belső piacának működésére. Bizonyos területeken különösen szükséges a végrehajtás harmonizálása. Ehhez kapcsolódóan meg lehet kérdejezni, hogy például az olyan jogi aktusokat, amelyek a KAP 2. pillére alá tartozó jogi aktusok különböző végrehajtási szabályaira vonatkoznak (az 1698/2005/EK rendelet 20. és 36. cikke), vagy amelyek a környezetvédelmi intézkedések végrehajtásához kapcsolódnak (például az 1698/2005/EK rendelet 38. cikke, amely a víz-keretirányelv végrehajtásával összefüggő hátrányok ellentételezésére szóló kifizetések különleges rendelkezéseire vonatkozik), nem kellene-e inkább – az Európai Bizottság által javasoltakkal ellentétben – a végrehajtási jogi aktusok közé sorolni.

3.7 Más határozatok is szükségessé tehetik a tagállamokkal történő előzetes konzultációt, amelynek célja a kölcsönös megértés. Az Európai Bizottság számára is hasznos lehet megismerkedni a tagállamok tapasztalataival. Ebben az esetben is indokolt a végrehajtási jogi aktusok közé történő besorolás.

3.8 Bizonyos területeken elengedhetetlen a gyors döntéshozatal és a megfelelő reakció. Ezekben az esetekben a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok közé történő sorolás a kívánatos.

4. Részletes megjegyzések az 1698/2005/EK rendelet (vidékfejlesztés) módosítására vonatkozó egyszerűsítési javaslatokhoz

4.1 Az Európai Bizottság csökkenteni kívánja a stratégiai tervek végrehajtásában elért haladásról szóló, az Európai Bizottságnak benyújtandó tagállami jelentések számát. Ez az intézkedés jelentős egyszerűsítést hoz a tagállamok adminisztrációja számára. Az EGSZB ugyanakkor felhívja a figyelmet annak fontosságára, hogy a tagállamoknak továbbra is kötelező legyen rendszeresen beszámolniuk a végrehajtás terén elért előrehaladásról.

4.2 A tanácsadói szolgáltatások személyre szabottabb használatának elősegítését illetően az Európai Bizottság által javasolt módosítás teljes mértékben helytálló egyszerűsítési intézkedés, amely lazítja a támogatásokhoz való hozzáférés feltételeit, és leszögezi, hogy a tanácsadói szolgáltatásnak nem kell kötelezően a kölcsönös megfeleltetés rendszerének minden elemére

vonatkoznia. Az Unióban hatékonyan működő mezőgazdasági tanácsadó rendszer fejlődésének legfőbb hátráltatója, hogy a tanácsadók mindössze a támogatások kölcsönös megfelelését ellenőrzik. A mezőgazdasági tanácsadóra a gazdálkodók ezért gyakran ellenőrként tekintenek.

4.3 A tagállami befizetéseknek a Natura 2000 hálózat ökológiai egységessé tétele érdekében történő felhasználása kapcsán az EGSZB úgy véli, hogy egyértelmű kapcsolatot kell teremteni a javasolt egyedi intézkedések, valamint a veszélyeztetett fajokra és élőhelyekre vonatkozó nemzeti és európai szintű előírások között.

5. Részletes megjegyzések a 73/2009/EK rendelet (közvetlen kifizetések) módosítására vonatkozó egyszerűsítési javaslatokhoz

5.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az egyszerűsítésre tett erőfeszítéseknek nem csupán az adminisztrációra kellene kiterjedniük, hanem a mezőgazdasági termelők tevékenységét is egyszerűsíteniük kellene.

5.2 Az Európai Számvevőszék egy 2008-ban kiadott külön jelentésében kritikát fogalmazott meg a támogatásra vonatkozó kölcsönös megfeleltetés rendszeréről. A Számvevőszék többek között a jogi keret egyszerűsítését javasolja. Az EGSZB támogatja ezt az ajánlást.

5.3 Az Európai Bizottság úgy rendelkezik, hogy az 1 hektárnál kisebb összterületű üzemmel rendelkező mezőgazdasági termelők esetében nem lesz kötelező az üzem teljes mezőgazdasági földterületének a bejelentése. Az EGSZB egyetért ezzel az egyszerűsítési intézkedéssel, amely támogatja a kisméretű gazdaságokat, amelyek számára az ellenőrzés költsége aránytalanul nagy lehet. Ugyanakkor az 1 hektáros küszöbértéket meg lehetne emelni.

5.4 Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy a mezőgazdasági üzemek ellenőrzésének módszereit minél rugalmasabbá kellene tenni. Szükséges lenne, hogy az ellenőrzés időpontját és azt, hogy az ellenőr mennyi időt tölt a gazdaságban, bizonyos esetekben a gazdálkodó elfoglaltságához lehessen igazítani. Elfogadhatatlan ugyanis, hogy egy alkalmatlan időpontra kitűzött ellenőrzés miatt a gazdálkodónak veszteségeket kelljen elkönyvelnie, amelyek abból fakadnak, hogy az adott napon rendelkezésre kell állnia.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Az Unió legkülső régiói részére egyedi mezőgazdasági intézkedések megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi .../.../EU rendeletre irányuló javaslat

(COM(2010) 498 végleges – 2010/0256 (COD))

(2011/C 107/07)

Előadó: **José María ESPUNY MOYANO**

2010. október 7-én és szeptember 19-én az Európai Parlament és a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 43. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Az Unió legkülső régiói részére egyedi mezőgazdasági intézkedések megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi .../.../EK rendeletre irányuló javaslat

COM(2010) 498 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2011. február 3-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. február 16 –17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a 2011. február 17-i ülésnapon) 182 szavazattal 9 ellenében, 11 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ.) 349. cikkét jogalapként emeljék be a tanácsi rendeletbe a szerződés 42. cikkének (1) bekezdése és 43. cikkének (2) bekezdése mellé, mivel a KAP-pal foglalkozó cikkekre történő hivatkozás nem elegendő ahhoz, hogy speciális intézkedéseket fogadjanak el az Európai Unió legkülső régiói számára.

1.2 Az EGSZB azt javasolja, hogy a 18. cikk (2) bekezdésének e) pontjából töröljék a „mennységek” hivatkozást, és tegyék egyértelművé e rendelkezés megszövegezését ugyanazon cikk (4) bekezdésével összefüggésben, ilyen módon kellő rugalmasságot téve lehetővé az intézkedések és cselekvések programozásában, meghatározva, hogy a mennységek helyett minden intézkedéshez a megfelelő pénzügyi kimutatást rendelik hozzá, és törlik a cselekvések felső határaitra vonatkozó hivatkozást, feltéve, hogy azokat továbbra is intézkedési szinten határozzák meg.

1.3 Az EGSZB úgy véli, hogy a mezőgazdasági földterületek tájképének és hagyományos jellegzetességeinek – különösen a teraszos művelésű területeket tartó kőfalak – megőrzésének tekintetében a többi legkülső régióra is ki kell terjeszteni a Madeirára vonatkozó rugalmasságot, amelynek értelmében az 1628/2005/EK rendelet I. mellékletében előírt, uniós támogatásban részesíthető évi legnagyobb összegek a kétszeresükre növelhetők.

1.4 Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy a 22. cikkbe be kell illeszteni egy új pontot, amely a legkülső régiókban telephellyel rendelkező nagyvállalatokat felmenti annak tilalma alól, hogy a mezőgazdasági biztosítások díjainak fizetését célzó állami támogatást kapjanak.

1.5 Az EGSZB kéri, hogy a távoli fekvéssel és szigetjelleggel összefüggő támogatási programok (POSEI programok) keretében növeljék a banánágazatnak juttatott pénzügyi források mértékét. Ez mérsékelné az EU-ba irányuló banánimportra kiszabott vám tervezett csökkentésének az uniós gazdálkodók jövedelmére gyakorolt negatív hatását.

1.6 Az EGSZB úgy véli, hogy az egyes régiókra vonatkozó egyedi ellátási szabályok rendszerét a helyi mezőgazdasági termelés függvényében kell kialakítani, amelynek fejlődését nem korlátozhatja a helyben is előállított termékekkel történő ellátás túlzott támogatása.

2. Bevezetés

2.1 Az Európai Unió legkülső régiói – amint erről az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 349. cikke rendelkezik – egyedi elbánásban részesülnek. A cikk kimondja, hogy e régiók sajátos jellemzőinek és korlátainak figyelembevételével egyedi intézkedéseket szükséges elfogadni, amelyek célja különösen az, hogy meghatározza a Szerződések – így a közös politikák – alkalmazásának feltételeit ezekben a régiókban. Az EUMSZ. 349. cikke jelenleg három tagállam kilenc legkülső régiójáról tesz említést, amelyek a következők:

— Guadeloupe, Francia Guyana, Martinique, Réunion, Saint Barthélemy, Saint Martin (Franciaország);

— az Azori-szigetek és Madeira (Portugália);

— a Kanári-szigetek (Spanyolország).

2.2 A közös agrárpolitika (KAP) tekintetében a legkülső régiókra a POSEI programokban foglalt egyedi intézkedések vonatkoznak, amelyeknek a legfontosabb eszközei a következők:

- a helyi termelés támogatására irányuló intézkedések;
- az egyedi ellátási szabályozás, amelyek célja bizonyos alapvető termékekkel történő ellátás költségeinek csökkentése;
- azok a kiegészítő intézkedések, amelyek célja elsősorban a KAP hozzáigazítása a legkülső régiók sajátos jellemzőihez.

2.3 A legkülső régiók mezőgazdaságára vonatkozóan első ízben 1991-ben a francia tengerentúli megyék esetében (POSEIDOM) fogadtak el egyedi intézkedéseket, majd 1992-ben a Kanári-szigetek (POSEICAN), az Azori-szigetek és Madeira esetében (POSEIMA). 2001-ben megreformálták a POSEI-szabályokat. Ennek nyomán módosították az egyedi ellátási szabályozást és különösen a támogatások kiszámítási módját. A reform keretében új intézkedéseket hoztak a helyi termelés támogatására, a meglévő intézkedéseket pedig módosították.

2.4 2006-ban a POSEI rendszer jelentősen megújult; a három POSEI programot egyetlen rendeletben, a 247/2006/EK tanácsi rendeletben vonták össze. E rendelet új tervezési módszert vezetett be, decentralizálva a POSEI programok tervezését és módosítását, valamint irányítását és nyomon követését, e funkciókat a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságaira ruházva át. Az új rendszer rugalmasabb és a helyi szükségletekhez jobban igazodó irányításhoz, valamint a programok módosítási eljárásainak egyszerűsítéséhez vezetett. A POSEI rendszer e kiigazítása a mezőgazdasági termelőknek nyújtott közvetlen támogatási rendszerek terén végrehajtott 2003-as KAP-reformot is tükrözte, mivel e reformban figyelembe vették a legkülső régiók mezőgazdaságának sajátos jellemzőit azáltal, hogy azok nem kerültek be a támogatások modulációjának és függetlenítésének hatókörébe.

2.5 A 247/2006/EK tanácsi rendeletet később többször módosították, hogy a közvetlen támogatási intézkedéseknek megfelelő költségvetésnek – amelyet korábban az 1782/2003/EK tanácsi rendelet keretében kezeltek – a POSEI programokra való átruházásakor figyelembe vegyék a cukor- és a banánágazat terén 2006-ban bekövetkezett reformokat, továbbá a KAP állapotfelmérését, illetve más, 2007-ben és 2008-ban megvalósított közvetlen támogatások átadását.

2.6 Jelenleg leszögezhető, hogy a POSEI programok a legkülső régiók esetében a KAP első pillérének szerepét töltik be, és azok eszközeit – a megfelelő pénzügyi eszközökkel ellátva – fenn kell tartani.

3. Az Európai Bizottság javaslatának összefoglalása

3.1 Először is a 247/2006/EK tanácsi rendelet e módosítása annak a szükségyszerűségnek tesz eleget, hogy e rendeletet a

jogalkotás legújabb fejleményeihez, és különösképpen a Lisszaboni Szerződés hatálybalépéséhez – és az együtdöntési eljárásnak a közös agrárpolitika területén való, ebből következő bevezetéséhez – igazítsák. Ezért egyértelműen különbséget kell tenni az Európai Bizottság részére átruházott hatáskörök között aszerint, hogy azok a jogalkotási aktusok egyes nem alapvető rendelkezéseit kiegészítő, illetve módosító általános hatályú nem jogalkotási aktusok (felhatalmazáson alapuló jogi aktusok) elfogadására (290. cikk), vagy végrehajtási jogi aktusok elfogadására (291. cikk) vonatkoznak-e.

3.2 E rendeletmódosításnak emellett az is a célja, hogy a rendelet struktúráját az egyértelműség és az átláthatóság érdekében és azért, hogy rendelkezései jobban megfeleljenek a POSEI rendszer mezőgazdasági valóságának, átalakítsa és átdolgozza.

3.3 Ez az új rendelet határozottabban kijelöli a főbb célkitűzéseket, amelyek megvalósítására a POSEI rendszer keretében sor kerül, és egyértelművé teszi a POSEI programok központi szerepét. Ezenfelül beemelték a rendelet szövegébe a programozásra vonatkozó egyes rendelkezéseket, amelyek célja, hogy rugalmasabbá tegyék a programok hozzáigazítását a legkülső régiók valós igényeihez.

3.4 Hasonlóképpen egy sor igen konkrét módosítást is javasol a dokumentum:

- az egyedi ellátási szabályok által nyújtott támogatást élvező alaptermékekből előállított feldolgozott termékeknek az előnyök visszafizetése nélküli tovább szállítása lehetőségének kiterjesztése Franciaország tengerentúli megyéire;
- a meghatározott ellátási rendelkezések éves maximális plafonjának megemlése Franciaország és Portugália legkülső régióinak esetében, a teljes költségvetési keret növelése nélkül;
- a rendelet szövege kötelezővé teszi annak a programokban való feltüntetését is, hogy hogyan határozzák meg a helyi mezőgazdasági termelést szolgáló intézkedések támogatási összegét.

3.5 Emellett meghatározza, hogy az egyedi ellátási szabályozást minden egyes régióra a helyi mezőgazdasági termelés függvényében kell kialakítani, amelynek fejlődését nem korlátozhatja a helyben is előállított termékekkel történő ellátás túlzott támogatása.

3.6 Az új rendeletjavaslat nem változtat a finanszírozási forrásokon, sem a támogatás intenzitásán, és semmi esetre sem jelent alapvető tartalmi reformot, sokkal inkább formait.

4. Általános megjegyzések

4.1 A legkülső régiók mezőgazdasága – különösen a foglalkoztatás tekintetében – a helyi gazdaság fontos eleme, de nem kevésbé jelentős sarokköve a helyi agrár-élelmiszeriparnak is, amely e régiók legszámottevőbb ipari termelését adja.

4.2 A legkülső régiók mezőgazdasági termelését azonban nagyfokú sérülékenység jellemzi, ami elsősorban a távoli fekvésből, a helyi piacok méretéből és töredezettségéből, a kedvezőtlen éghajlati viszonyokból, a gazdaságok kis méretéből vagy a termények kevéssé változatos voltából származó nehézségekkel magyarázható. Ezek a tényezők jelentős mértékben csökkentik a kontinentális Európában folyó termeléssel szembeni versenyképességet. Ezenfelül a helyi mezőgazdaság erősen függ a külső tényezőktől, mind a felhasznált anyagok ellátása, mind a termékek értékesítése terén, miközben földrajzilag az ellátási forrásoktól és a piacoktól egyaránt igen távol esik.

4.3 A legkülső régiók többségében a mezőgazdasági termelést igen markáns kettősség jellemzi: egyrészt exportorientált a mezőgazdaság, másrészt a helyi piacok ellátását szolgálja. A kivitelre szánt termelésnek azonban versenyeznie kell a globális piacra termelő országokkal (földközi-tengeri országok, Latin-Amerika stb.), amelyek szintén az európai kontinensen értékesítik termékeiket, alacsonyabb költségek és egyre kedvezőbb piacra jutási feltételek mellett – ami a mezőgazdasági termékek kereskedelmi rendszerének EU-n belüli fokozatos liberalizációjának következménye.

4.4 Az európai uniós banánszektor aggasztó példa a legkülső régiók fő exporttermékeire vonatkozó védelem fokozatos megszüntetésére. 2009. december 15-én ugyanis az Európai Unió a Kereskedelmi Világszervezet keretében a banánkereskedelemre vonatkozó többoldalú megállapodást írt alá, amely tonnánként 176 euróra csökkentette a vámot, sőt, 2017 és 2019 között tonnánként 114 euróra csökkenti tovább. Ezenkívül társulási megállapodások aláírására került sor Kolumbiával, Peruvál és a közép-amerikai országokkal, és a közeljövőben valószínűleg Ecuador is folytatja a sort. Ezek a társulási megállapodások még jelentősebb vámcsökkentést szabnak meg: 2020-tól tonnánként mindössze 75 eurós vám lesz érvényben.

4.5 A POSEI rendszer 2006-os reformja igen pozitív eredményekkel járt abban a tekintetben, hogy a rendszert sikerült jobban a legkülső régiók mezőgazdaságának sajátos jellemzőihez igazítani azáltal, hogy a nemzeti és regionális hatóságok számára nagyobb hatáskört biztosítottak a programok megtervezésében. Ez lehetővé tette, hogy az érdekelt felek közvetlenebbül vehessenek részt a támogatási eszközök meghatározásában.

4.6 A javasolt módosítás jobban összhangba hozza a rendelet rendelkezéseit a rendszer jelenlegi működésével, és nagyobb rugalmasságot biztosít ahhoz, hogy a programokat az egyes régiók szükségleteihez igazítsák.

4.7 A Lisszaboni Szerződéssel való összhang tekintetében az Európai Bizottság igen komoly erőfeszítést tett azért, hogy meghatározza a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és a végrehajtási aktusok arányát. Arra törekedett, hogy a rendszer jelenlegi működése fenntartásának lehetővé tétele érdekében nem változtatja meg a hatályban lévő eszközöket. Javaslatát mindazonáltal valamelyest elhamarkodott, mivel nem vesz figyelembe minden információt, ugyanis a komitológia új eljárásait meghatározó rendelet tartalma még ismeretlen.

5. Részletes észrevételek

5.1 A POSEI rendeletnek jelenleg kettős jogalapja van: egyrészt az Európai Unió Működéséről szóló Szerződésnek a KAP-ra vonatkozó két cikke (az EKSz. korábbi 36. és 37. cikke), másrészt a kifejezetten a legkülső régiókra vonatkozó cikk (az EKSz. korábbi 299. cikkének (2) bekezdése). Ezzel szemben a rendelet javasolt reformjában csupán a KAP-ra vonatkozó új 42. cikk és az új 43. cikk (2) bekezdése a jogalap, a legkülső régiókról szóló új 349. cikk nem. A KAP-ról szóló cikkekre való kizárólagos hivatkozás nem elegendő a legkülső régiókra vonatkozó egyedi intézkedések elfogadásához, mivel a legkülső régiók kivételes jellegéhez kapcsolódó valamennyi rendelkezéshez a legkülső régiókra vonatkozó meghatározott cikk alkotja a jogalapot.

5.2 A 18. cikk új rendelkezéseket javasol, és meghatározza a hatáskörrel rendelkező hatóságok által benyújtandó POSEI programok kötelező tartalmát. E rendelkezések között azonban vannak olyanok, amelyek értelmezése kétséges. A 18. cikk e) pontját törölni kellene, mivel az a rendelkezés nem egyértelmű, ráadásul felesleges megismételni az ugyanazon cikk (4) bekezdésében hivatkozott tartalmat, mivel az egyes cselekvésekben pontosan meghatározzák a támogatás feltételeit és a termékeket. A mennyiségeknek az intézkedések kötelező tartalmába való beillesztése inkább bonyolítja, mint segíti a helyzetet; minden egyes intézkedéshez több különböző cselekvés tartozik, és az intézkedés leírásakor gyakorlati szempontból nincs értelme a mennyiségekre hivatkozni. A 18. cikk (4) bekezdésében nem szükséges a cselekvésenkénti felső határ meghatározása, és az csökkenti is az irányítás rugalmasságát, mivel az egységnyi támogatást és a cselekvés kedvezményezettjeit amúgy is meg kell határozni.

5.3 A mezőgazdasági földterületek tájképének és hagyományos jellegzetességeinek –és különösen a teraszokat tartó kőfalaknak – a megóvása tekintetében egyes legkülső régiókban e jellegzetességek megőrzésének ösztönzésére is szükség van, mivel azok kiemelkedően fontosak a hagyományos tájkép és a földterületek jó megőrzése szempontjából a nehéz hegyrajz és talajtulajdonságok miatt. Ezért ki kell terjeszteni más legkülső régiókra is a 21. cikk (1) bekezdésében szereplő, Madeirára vonatkozó rugalmasságot, amelynek értelmében az 1628/2005/EK rendelet I. mellékletében előírt, az uniós támogatás által támogatható évi legnagyobb összegek a kétszeresükre növelhetők.

5.4 A kollektív biztosítások, amelyek előfeltétele egy ágazat egészével történő szerződéskötés, egyes legkülső régiókban nagy jelentőséggel bírnak. Az, hogy a nagyvállalatok nem folyamodhatnak állami támogatásért kollektív biztosítások megkötéséhez, drágítja a kis és közepes termelők biztosítási díját, és hátráltatja a biztosítási rendszer fenntarthatóságát. Figyelembe kell venni, hogy a legkülső régiók területe kicsi, és hogy néhányban közülük a terményeiknek megfelelő speciális biztosítási megoldásokat alkalmaznak, és helyénvaló ösztönözni, hogy minden egyes alágazat mint egész a megfelelő kollektív biztosítást köthesse meg.

5.5 A banánkereskedelemre vonatkozó, Genfben aláírt többoldalú megállapodásban meghatározott vámcsökkentés máris kedvezőtlenül hat a banán eladási árára és így az uniós termelők jövedelmére. Ezt a negatív hatást csak fokozni fogja az andoki és közép-amerikai országokkal aláírt kétoldalú megállapodásokban meghatározott további vámcsökkentés. Hogy mérsékelni lehessen az európai uniós banánszektor versenyképességének a jelentős vámcsökkenés okozta erős visszaesését, ellensúlyozó intézkedésekre van szükség, amelyek minimálisra csökkentik a negatív hatást. Ezért a POSEI programok keretében növelni kell a banánszektor finanszírozását, hogy garantálható legyen az uniós termelők jövedelme.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 17-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Útiterv egy alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiarendszer 2050-re történő megvalósításához (feltáró vélemény)

(2011/C 107/08)

Előadó: **Antonello PEZZINI**

2010. május 12-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Útiterv egy alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiarendszer 2050-re történő megvalósításához

(feltáró vélemény).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2011. február 2-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. február 16–17-én tartott 469. plenáris ülésén (a február 17-i ülésnapon) 193 szavazattal 3 ellenében, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB rendkívül fontosnak tartja, hogy dolgozzanak ki egy valódi integrált európai energiapolitikát, és vezessenek be ebben a keretben egy olyan közép- és hosszú távú közösségi stratégiát, amely meghatároz egy, a megtermelt energia szén-dioxid-tartalmának versenyképes és tartós csökkentésére irányuló 2050-es menetrendet abból a célból, hogy globális választ adjon az éghajlatváltozás kihívásaira, valamint hogy eleget tegyen az Európai Unió társadalmi és ipari szükségleteinek.

1.2 Az EGSZB szerint ahhoz, hogy globális keretek között közös energetikai politikát valósítsunk meg, „integrált energetikai közösség” létrehozására van szükség, a Szerződés 194. cikkének megfelelően.

1.3 Az EGSZB véleménye szerint a szén-dioxid-mentesítésre irányuló 2050-es menetrend meg kell, hogy feleljen a következő követelményeknek:

- számos lehetséges fejlődési út bemutatása az európai energiatermelés és -felhasználás szempontjából,
- a gazdasági átmenet közösen elfogadott irányainak elemzése,
- az úttervvel kapcsolatos folyamatos párbeszéd módozatainak meghatározása különböző szinteken,
- a stratégiai döntések jobb megértéséhez szükséges intézkedések meghatározása,
- gazdasági kompatibilitási rendszerek felvázolása, amelyek tiszteletben tartják a versenyt, és amelyeket a társadalom is elfogad,
- a rugalmasság elengedhetetlen elemeinek meghatározása az éghajlatváltozásokhoz, az új technológiákhoz és a globális gazdasági fejlődéshez való gyors alkalmazkodás céljából.

1.4 Az EGSZB elengedhetetlennek tartja olyan politikacsoportok elfogadását, melyek a következőket tartalmazzák:

- energiahatékonysági intézkedések,
- a CO₂ megkötését és tárolását szolgáló biztonságos rendszerek (CCS),
- megbízható kibocsátáskereskedelmi rendszerek,
- a megújuló energiaforrások versenyképes fejlesztése,
- az elektromos erőműveknek a szén-dioxid-kibocsátás csökkentését célzó átalakítása,
- a közlekedési eszközök fenntartható átalakítása,
- megfelelő nemzetközi műszaki szabványosítás,
- nagyteljesítményű kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés kiépítésére szolgáló intézkedések.

1.5 Az EGSZB véleménye szerint a 2050-es úttervnek figyelembe kell vennie következő négy fő változót:

- a technikai-tudományos és technológiai haladás erős felgyorsulása,
- minden ország és érintett ágazat bevonása a felelősség egyértelmű vállalása érdekében,
- egy időben stabil pénzügyi keret fenntarthatósága,
- a középtávú célkitűzések mérhetősége és a technikai-tudományos fejlődéshez való alkalmazhatósága.

1.6 Az integrált európai energiapiac „eszközeivel” kapcsolatban az EGSZB elengedhetetlennek tartja, hogy késedelem nélkül egyetértésen alapuló programot dolgozzunk ki a befektetésekkel kapcsolatban a következő területeken:

- az intelligens hálózatok (*smart grid*) és az energiaszállítási hálózatok fejlesztése területén,
- a kapcsolódó programokat érintő kutatás és fejlesztés területén (amilyen például az ERANET) az energetikai fenntarthatóság ágazatai, a nanotudományok és nanotechnológiák, a hálózati makrorendszerek esetében alkalmazott informatika, illetve az otthoni mikrorendszerek esetében,
- az összetett rendszerek kezelésének és – az ipar, illetve az állami és magánszereplők számára – egy stabil viszonyítási keret biztosításának képessége,
- a társadalmi szereplőkkel, a fogyasztókkal és a közvéleménnyel folytatott strukturált és interaktív párbeszéd megerősítése,
- stabil nemzetközi egyeztetési együttműködési keret megteremtése, amely – megegyezésen alapuló és ellenőrizhető célkitűzések alapján – képes összefogni a régebben és a nemrégiben iparosodott országokat.

1.7 A rövid távú célkitűzésekkel kapcsolatban a figyelmet az EGSZB véleménye szerint a következők azonnali bevezetésére kell fordítani:

- energiahatékonysági intézkedések, főként az építőiparban és a szállításban, nagyobb figyelmet fordítva az európai irányelvekre,
- a kibocsátáskereskedelmi mechanizmusok gyors és széleskörű javítása,
- a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésére irányuló konkrét rendszerek az elektromos energia területén, valamint a jelenlegi kísérleti projektek felgyorsítása és elterjesztése,
- jelentős támogatás azon kísérletek számára, melyek célja az alacsony szén-dioxid-kibocsátást és mérsékelt költségeket előirányzó technológiai portfóliók fejlesztése,
- az alternatív energiák adóügyi és pénzügyi támogatások által történő széleskörű igénybevétele,
- az oktatási mechanizmusok és képzési rendszerek fejlesztése a tudományos területeken, integrált multidiszciplináris rendszerek alapján,
- az energetikai infrastruktúrák és a transzeurópai hálózatok fejlesztése, valamint a szabályozott intelligens hálózatok terjesztése, európai szabványosítási rendszerek révén,
- a nemzetközi együttműködés hatékony kerete.

1.8 Középtávon az EGSZB véleménye szerint a következők biztosítására van szükség:

- alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák világpiaca, elérhető árakkal és közös nemzetközi technikai szabványokkal,
- az időközi célkitűzések megvalósításának rendszeres ellenőrzése annak biztosítására, hogy az EU-ban és a világon eleget tegyenek a vállalt feladatoknak,
- a célkitűzések aktualizálása a változások, a tudományos felfedezések, valamint a világ gazdasági és kereskedelmi térképének változásai fényében,
- az üvegházhatású gázok kibocsátásának 60–80 %-os csökkentéséhez szükséges stratégiák esetleges újbóli meghatározása,
- az energiatárolási és –továbbítási hálózatok és csomópontok kezelésére szolgáló közös eszközök tényleges terjesztése,
- az irányítás, a konszenzus kialakítása és az interaktív párbeszéd mechanizmusainak javítása minden érintett szereplő között,
- a maghasadás technológiájának tökéletesítése – áttérés a harmadik generációs erőművekről a negyedik generációsokra – az ilyen technológiát továbbra is használni akaró tagállamokban – és a legtöbb anyag újrahasznosítási technikáinak fejlesztése,
- a maghasadással kapcsolatos kutatások támogatása az Európai Fúziós Fejlesztési Megállapodás (European Fusion Development Agreement, EFDA), ezen belül pedig főként a JET-nél (Joint European Torus, európai bizottsági támogatásban részesülő projekt) folyó kísérletek alapján, amelyek nyomán a 2020-as évek után megindulhat az ITER,
- az egyre több polgár, illetve egész államok kirekesztésének kockázatával járó energiaszegénység elleni küzdelem fokozása.

1.9 Az EGSZB úgy véli, hogy először a következőkre lenne szükség:

- politikai elkötelezettség egy közös szabályokkal működő, integrált európai uniós energetikai rendszer mellett,
- harmonizált, stabil szabályozási keretek,
- közösségi műszaki szabványok létrehozása,
- szabványosított európai erőművek,
- közösségi rendszerek a személyzet egységes képzése érdekében,
- a legjobb gyakorlatok és rendelkezésre álló technológiák cseréjére szolgáló hatékony mechanizmusok,

- interoperatív ellenőrzési és biztonsági informatikai rendszerek,
- az energetikai fenntarthatóság kultúrájának terjesztését elősegítő politika.

1.10 Az EGSZB rendkívül fontosnak tartja egy olyan európai szintű, következetes kommunikációs politika kialakítását és megszilárdítását, amely hatékony, hiteles és az egyes érintett kategóriák – mindenekelőtt a nagyközönség – számára hozzáférhető üzeneteket továbbít.

2. Bevezetés

2.1 Az egész világon végbemenő éghajlatváltozás létezése széles körben ismert, a következmények természete és mértéke azonban kevésbé.

2.2 Az EU-nak el kell döntenie, hogy milyen Európát szeretne 2020-ra és azon túl. Az Európai Bizottság fenntartható növekedést javasol egy 2011–2020-ra vonatkozó energiastratégia által, amely egy olyan menetrendhez (*roadmap*) kapcsolódik, mely az energia fosszilis energiaforrásoktól való függésének csökkentésére irányul 2050-ig.

2.3 Az Európai Bizottság két külön feltáró véleményt kért az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságtól (EGSZB) a fejlődés közép- és hosszú távú kilátásairól, az egyiket a 2020-ig, a másikat a 2050-ig terjedő időszakról. Ez a feltáró vélemény az utóbbival foglalkozik.

2.4 A szén-dioxid-mentesítésre irányuló 2050-es menetrend meg kell, hogy feleljen a következő követelményeknek:

- a versenyképes fejlődés **számos** lehetséges **útjának bemutatása** az európai energiatermelés és –felhasználás szempontjából, a hosszú távú globális éghajlati célkitűzésekkel összhangban, valamint az Európai Unió társadalmi és ipari szükségleteivel összhangban,
- a gazdasági átmenet **közösen elfogadott**, a mai és jövőbeni energiapolitikai döntésekre vonatkozó **irányainak elemzése**. E döntéseket – folyamatos interaktív párbeszéd segítségével – a szociális partnerek és a civil társadalom is elfogadják,
- a különböző szinteken folyó, a politikai döntéshozók, állami hatóságok, energiagazdálkodók és -forgalmazók, szakszervezetek, környezetvédelmi szervezetek, az ipar, a kereskedelem és a szolgáltatók, az elektromos ágazatok felhasználói, az ingatlanszektor, a szolgáltatói és a közlekedési ágazatok, a tudományos és technológiai közösségek, valamint oktatási intézmények, a pénzügyi és hitelrendszer, a mezőgazdasági termelők, a fogyasztók és a polgárok útiterével kapcsolatos **folyamatos párbeszéde eljárásainak meghatározása**,
- **azon intézkedések meghatározása**, amelyek ahhoz **szükségesek**, hogy érthetőbbé váljanak az üvegházhatású gázok 60–80 %-os csökkentésére vonatkozó célkitűzés eléréséhez szükséges stratégiai döntések, amelyek főként az új energia-technológiák jelentős mértékű bevezetésére támaszkodnak, a légkör szén-dioxid-koncentrációjának 450 ppm-en (ppm: ezred ezrelék) történő stabilizálása érdekében,

- **gazdasági kompatibilitási rendszerek felvázolása** a köz- és magánfinanszírozás, az adózás és a költségvetés-tervezés számára, amelyek tiszteletben tartják a versenyt, és amelyeket a társadalom is elfogad,

- **a rugalmasság elengedhetetlen elemeinek meghatározása**, amelyek a tudományos kutatásoknak, a gazdasági tendenciáknak és a társadalmi kultúra alakulásának olykor hirtelen változásai miatt szükségesek.

2.5 Az EGSZB úgy véli, hogy minden, jelenleg rendelkezésre álló forgatókönyvben, melynek célja a kibocsátás 80 %-os csökkentése 2050-ig, döntő szerepet kell játszaniuk az olyan politikai csomagoknak, amelyekre a következők jellemzők:

- energiahatékonysági intézkedések,
- egész területeket átfogó, a szén-dioxid elkülönítésére és tárolására szolgáló rendszerek, valamint a kibocsátáskereskedelem szabályozására vonatkozó megerősített mechanizmusok,
- a megújuló forrásokból termelt energia arányának erőteljes emelkedése,
- a harmadik generációs maghasadás negyedikké történő továbbfejlesztése és a maghasadással kapcsolatos kutatások fejlesztése,
- a csökkentett szén-dioxid-kibocsátású rendszerekkel előállított elektromos energia arányának erőteljes növekedése,
- jelentős hozzájárulás a közúti, légi és tengeri szállítás átalakításához, valamint az energiafogyasztás csökkentéséhez a lakóépületekben és a szolgáltatási ágazatban,
- a kutatásba, a technológiafejlesztésbe, a demonstrációba, valamint a transzferekbe történő befektetések, a piaci innováció szintjén,
- a műszaki szabványosítással kapcsolatos munkák felgyorsítása EU-s és nemzetközi szinten,
- nagyteljesítményű kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés kiépítésére szolgáló intézkedések.

2.6 Az integrált európai energiapiac eszközeit illetően, amelyek a kiválasztott politikáktól és a felfedezésektől függetlenül szükségesek, az EGSZB úgy véli, hogy befektetésekre van szükség a következő célokból:

- intelligens hálózatok (*smart grid*) és hálózati konfigurációk kifejlesztése, amelyek tökéletesítik az elektromos áram és a hő tárolásával kapcsolatos technológiákat,
- a különféle kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs innovációs programok funkcionális integrációja az európai energetikai kutatási és innovációs térségbe,
- szilárd, stabil politikai keret létrehozása, amelyben minden érintett fél elfogadható szintű biztonságban tevékenykedhet,

- hathatós kapacitásépítő intézkedések foganatosítása hatékony, mélyreható kormányzati szintek rendszerének létrehozásához,
- a nemzetközi együttműködés szilárd, megbízható csatornáinak meghatározása.

2.7 Globális szinten az IEA (Nemzetközi Energiaügynökség) jelentése, valamint különféle más szervezetek számos forgatókönyvet ismertetnek, amelyek szerint a jelenlegi energetikai irányítás középtávú fenntartása több – környezetvédelmi, gazdasági és társadalmi – szempontból is valószínűleg tarthatatlannak bizonyul.

2.8 Nemzetközi szinten minden országnak kötelezettséget kellene vállalnia arra, hogy 2011-ig a nagy kibocsátással rendelkező ágazatokban alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó fejlesztési stratégiákat fogad el. Máskülönben fennáll annak a veszélye, hogy a fokozott energiafelhasználású európai iparágak nem lesznek többé versenyképesek a világpiacon, és emiatt át kell helyezniük gyártásukat (ún. „szénzivárgás”) Európán kívülre, a CO₂-kibocsátás csökkentése nélkül. Ezeknek a stratégiáknak például magukban kellene foglalniuk a trópusi esőerdők irtásának gyors csökkentését is.

2.9 A globális intézkedések G20-ak által meghatározott stratégiai területei két csoportra oszlanak: az egyik rövid, a másik középtávú határidőket irányoz elő.

2.9.1 Az első csoportba a kereslet ösztönzésére és a jövedelem támogatására irányuló intézkedések tartoznak, köztük a következők:

- az energiahatékonyság növelése,
- a szén-dioxid-kibocsátás csökkentését célzó infrastruktúra-fejlesztés,
- a piacok tiszta technológiák által történő támogatása.

2.9.2 Közép- és hosszú távon viszont az intézkedések a befektetők és a magánvállalkozók „megnyerésére” irányulnak azokban az ágazatokban, amelyeket a gazdaságilag fenntartható fejlődés pilléreinek szánnak. Ide tartozik többek között:

- kísérleti projektek elindítása, főként a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás területén,
- a kutatás nemzetközi szintű ösztönzése,
- az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba történő befektetések ösztönzése.

2.10 Egyes forgatókönyvek szerint a kibocsátásokat 2050-ig világszinten 50 %-kal lehetne csökkenteni, elsősorban négy tényező révén, amelyek az alábbi súllyal vennék ki a részüket a folyamatból:

- az energiahatékonyság – több mint a felével,
- megújuló energiaforrások – körülbelül az ötödével,
- a szén-dioxid megkötésére és tárolására szolgáló technológiák – szintén az ötödével,

- nukleáris energia – a fennmaradó részért lenne felelős.

A valóságban a forgatókönyvben előirányozott technológiák némelyike még nem férhető hozzá, vagy jelentős fejlesztésre szorul, és olcsóbbá kell tenni.

2.11 Ami az alkalmazandó technológiákat illeti, az EGSZB a szén-dioxid-leválasztást és -tárolást, valamint az elektromos járművek kifejlesztését ajánlja.

2.11.1 Az elektromos járművekkel kapcsolatban jelentős technológiai fejlődés várható a következőket illetően:

- az akkumulátorok töltési képessége,
- az intelligens hálózatokban (*smart grid*) összekapcsolt megújuló energiaforrásokkal való feltöltés,
- a puffer technikák, amelyek bizonyos megújuló energiák nem folyamatos szolgáltatásával, valamint az energiatárolással és -konzerválással kapcsolatos problémákat hivatottak orvosolni,
- a járművek akkumulátorának az erre a célra kialakított ellátó központokban történő gyors cseréjére szolgáló szabványosítási folyamatok.

2.12 Jelentős haladás várható még – feltehetően 2020 után – a hidrogénalapú üzemanyagcellákkal működő járművek kifejlesztésében.

2.13 Az elektromos járművek esetében jelenleg hiányzik a megfelelő európai szintű jogi keret. Az Európai Bizottság szándéka, hogy rövid időn belül orvosolja ezt (COM(2010) 186 végleges).

2.14 Az EGSZB úgy véli, hogy az alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó áramtermelés jelentős lehetőségeket kínálna a kibocsátás csökkentésére a végfelhasználó ágazatokban (például a fosszilis energiaforrásokkal működő fűtőberendezésekről át lehetne térni a hatékony, gázzal működő hőpumpákra).

2.15 A pozitív forgatókönyv megvalósításához, amely a légkörbe történő kibocsátások jelentős csökkenését eredményezné, különböző intézkedések kombinálása szükséges (köztük egy olyan termelési szerkezet, amely egyaránt tartalmaz megújuló és nukleáris energiaforrásokat, energiahatékonyságot, az új technológiákkal és a szén-dioxid tárolásával kapcsolatos befektetéseket). Becslések alapján (Az IEA jelentése: Energiatechnológiai perspektívák 2010-re – Forgatókönyvek és stratégiák 2050-ig) a kibocsátások felére csökkentése érdekében az alacsony szén-dioxid kibocsátású technológiák keretében a kutatásra, fejlesztésre és demonstrációra szánt állami alapoknak kétszer-ötször akkora kell lenniük, mint a jelenlegi szint, valamint szükség van a tervezéssel és a terjesztéssel kapcsolatos legjobb gyakorlatok átvételére.

2.15.1 Az IEA 2010-es, az energia technológiai perspektíváiról szóló jelentése különböző forgatókönyveket elemez és hasonlít össze, valamint bemutatja azokat a fő alternatívákat, amelyekből biztosabb és fenntarthatóbb energetikai jövő remélhető.

2.16 Az EGSZB igen fontosnak tartja annak figyelembevételét, hogy számos energetikai kihívás óriási hatással van a helyi lakosokra, akik saját életkörülményeiknek megfelelő megoldásokat keresnek, és tartanak életszínvonaluk és fejlődési perspektíváik csökkenésétől, illetve korlátozásától.

2.17 Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákon alapuló valódi energetikai forradalomra törekvő, a 2050-es menetrendben megcélzott és/vagy tervezett haladás számos lehetőségre kiterjed, amelyek öt alapvető változón alapulnak:

- a technikai-tudományos és technológiai haladás felgyorsulása,
- minden ország és érintett ágazat bevonása a felelősség egyértelmű vállalása érdekében,
- egy időben stabil pénzügyi keret fenntarthatósága,
- a középtávú célkitűzések mérhetősége és ezek alkalmazhatósága a technikai-tudományos fejlődéshez,
- az egyes szereplők viselkedése a „bejelentett politikával” és a – túlzottan optimista, illetve túlzottan negatív – félretájékoztató kockázatával kapcsolatban.

3. Forгатókönyvek és lehetőségek

3.1 A nemzetközi állami és magánszervezetek, illetve nonprofit szervezetek már különböző forгатókönyveket és alternatívákat dolgoztak ki, amelyek célja, hogy megteremtsek a stratégiák, politikák és operatív eszközök alapjait.

3.2 Ezek az eljárások szinte mindig abból a feltételezésből indulnak ki, hogy a kormányok nem vezetnek be újabb energia- és éghajlat-politikákat.

3.3 A **célorientált forгатókönyvek** elsősorban nem a hatások nagyságrendjében különböznek egymástól, hanem abban a tekintetben, hogy mikor érvényesülnek ezek a hatások. E forгатókönyvek az energiafogyasztáshoz kapcsolódó szén-dioxid-kibocsátás tekintetében 2030-ig 30 %-os, 2050-ig pedig 50 %-os csökkentést irányoznak elő (2005-höz képest), valamint megvizsgálják a célkitűzések elérésének legkevesbé költséges és leggyorsabb lehetőségeit az elérhető árú és alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák elterjesztésének révén:

- az alapvető forгатókönyvhöz képest 36 ezer milliárd euróval (1 EUR = 1,28 USD) (+ 17 %-os) nagyobb befektetésre lenne ugyan szükség, azonban az üzemanyag költségével kapcsolatos megtakarítás az alapvető forгатókönyvhöz képest 87 ezer milliárd euró lenne,
- a szén-dioxid-leválasztást és -tárolást célzó technológia használatával 9,4 Gt szén-dioxid lenne megtakarítható az elektromos energiát termelő berendezések (55 %), az ipari létesítmények (2 %), valamint az üzemanyagok feldolgozására szolgáló létesítmények (24 %) esetében,
- a lakossági és a szolgáltatási ágazatban a szén-dioxid-kibocsátás 2/3-dal csökkenne az alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó áramtermelésnek, az energiahatékonyságnak és a

kis kibocsátásúról a nulla kibocsátásúra változó technológiáknak köszönhetően,

- Az értékesített könnyű gépjárművek 80 %-át az elektromos-hibrid járművek, az elektromos járművek, illetve a hidrogén-akkumulátorral működő járművek teszik ki,
- az áramfejlesztéshez kapcsolódó szén-dioxid-kibocsátás 76 %-kal csökkenne, e termelés szén-dioxid intenzitása pedig 67 g CO₂/kWh-ra esne vissza,
- az ipari szén-dioxid kibocsátás mintegy negyedével csökkenne, főként a nagyobb energiahatékonyságnak, az üzemanyagok cseréjének, az elhasznált anyagok újrahasznosításának, az energetikai hasznosítási rendszereknek, valamint a szén-dioxid-leválasztásnak és -tárolásnak köszönhetően.

3.3.1 Ezeknek a céloknak az eléréséhez alacsony szén-dioxid kibocsátású, elérhető árú technológiák együttesére lenne szükség. Egyetlen olyan technológia vagy szűkebb technológiascsoport sem létezik, amely önmagában lehetővé tenné a szükséges mértékű változást.

3.4 A szén-dioxid villamosenergia-ágazatban történő felhasználásának csökkenése alapvető fontosságú; ezzel párhuzamosan jelentősen növelni kell a megújuló energiaforrások és – azokban az országokban, ahol az atomenergia hasznosítása mellett döntöttek – a nukleáris energia arányát is, továbbá a fosszilis energiaforrásokkal működő termoelektronikai központokban szén-dioxid-leválasztási és -tárolási rendszereket kell bevezetni, illetve kapcsolt hő- és villamosenergia-termelést kell kiépíteni.

3.5 A technológiai kutatás, a demonstráció és az értékesítés terén tett erőfeszítések rendkívül fontosak, ha azt akarjuk, hogy a technológiák megvalósítása lépést tartson a javasolt szén-dioxid csökkentési célkitűzésekkel.

3.6 A maghasadás fejlesztésének forгатókönyve

A fúzió az energiaforrás, amely a Napot és a többi csillagot látja el energiával. A Földön hosszú távú, biztonságos, környezetbarát energiaforrás perspektíváját kínálja a növekvő lakosság energiaigényének kielégítésére. Az Európai Fúziós Fejlesztési Megállapodás (EFDA) keretében a fúzióval foglalkozó tudósok jelenleg több száz millió fokkal plazmákkal dolgoznak ipari léptékű fúziós eszközökben, melyek közül a legnagyobb a JET (Közös Európai Tórusz). Ennek és más világszintű eredményeknek az alapján az ITER kísérleti reaktor – amely a világ legjelentősebb energiakutatási projektje keretében jelenleg épül Franciaországban – ugyanannyi fúziós energiát állít majd elő, mint egy átlagos méretű reaktor (500/700 MW). Az ITER híd az első demonstrációs energiaerőmű, később pedig egy kereskedelmi reaktor felé, és mintegy 1,5 GWe-t fog előállítani. (Az elektromos fúziós erőművek üzemanyag-fogyasztása alacsony. Egy 1 GW-s erőműnek egy évi működéséhez körülbelül 100 kg deutériumra és 3 tonna lítiumra van szüksége, és mintegy 7 milliárd kilowattórát állít elő. Ugyanakkora mennyiségű villamos energia megtermeléséhez egy széntüzelésű erőműnek körülbelül 1,5 millió tonna szénre lenne szüksége (forrás: <http://fusionforenergy.europa.eu>)).

3.6.1 A maghasadás alapjául szolgáló elsődleges reakció nyomán nem jönnek létre nukleáris hulladékok, sem szennyező-anyag-kibocsátás. (Megjegyzendő, hogy bár a reakciókamra falai radioaktívvá válnak, az anyagok megfelelő kiválasztása révén ez a radioaktivitás néhány évtized alatt lebomlik. 100 év elteltével az összes anyag újra felhasználható egy új reaktorban (forrás: www.jet.efda.org)). A reakció a természetben – különösen a tengervízben – nagyon gyakori atomok hasadása révén jön létre. Ráadásul a folyamat természeténél fogva biztonságos.

3.6.2 Az elsődleges reakcióban részt vevő elemek: a deuterium, a tritium, a lítium és a hélium. Ezeknek az atomnak a hasadási folyamata nagymennyiségű energiát fejleszt, amely hőcserélőben, hő formájában 550–650 °C-on szabadul fel (egy átlagos fúziós reaktor 700 °C-os átlaghőmérsékletet hoz létre). Korszerű anyagok kifejlesztésével várhatóan 1 000 °C-os hőmérsékletet lehetne elérni. A keletkezett gőz táplálja a turbinát (rotort), amely aztán indukált áramot (sztátor) hoz létre.

3.6.3 Egy deutérium-atommag (1 proton + 1 neutron) és egy tritiumatom (1 proton + 2 neutron) fúziójából egy héliumatommag (2 proton + 2 neutron) keletkezik, és felszabadul egy neutron. Ez a neutron egyesül egy lítiumatommal (3 proton + 3 neutron), és egy héliumatomot (2 proton + 2 neutron), valamint egy tritiumatomot (1 proton + 2 neutron) hoz létre. A reakciókamra belsejében (Torus) az anyag egy sajátos állapotban van: ez az úgynevezett plazma, amelynek átlaghőmérséklete körülbelül 200 millió °C.

3.6.3.1 Az ITER-ben körülbelül 50 MW energiára van szükség a plazma felhevítéséhez. Tehát a fúziós folyamatból nyert energia tízszer akkora, mint a folyamat beindításához szükséges energia: $Q > 10$.

4. Általános észrevételek

4.1 Az EGSZB a 2050-es menetrenddel kapcsolatban a következő kérdésekre hívja fel a figyelmet:

- **a beruházások költségei és rentabilitása:** az elmúlt évek 130 milliárd eurós átlaga helyett 600 milliárd eurós éves átlagot kell elérni,
- **a befektetési források meghatározása:** stabil keret biztosítása a befektetők számára, megfelelő beruházás-megtérülési intézkedések meghozatala, pénzügyi és adóügyi támogatások biztosítása,
- **a szén-dioxid-kibocsátások csökkentése a villamosenergia-ágazatban:** az energiapolitikák radikális megváltoztatása, melyet jelentős befektetések kísérnek a fosszilis energiahordozóktól való függés megszüntetésére,
- **az elektromos hálózatok tervezése, működtetése és működésbe helyezése,** melynek során biztosítva van az intelligens hálózatok, illetve az erőművek rugalmassága a csúcsidőszakok jobb kezelése, illetve az energia különböző formáinak racionális kinyerése és elosztása érdekében (Megújuló energia termelése intelligens számláló rendszerek

használatával, amely megváltoztatja az energiaátviteli rendszert),

- **energiahatékonysági programok,** főként az **ipari** szén-dioxid-kibocsátás csökkentése érdekében (az összes kibocsátás 22 %-a),
  - **a teljes (közvetlen és közvetett) kibocsátás csökkentése az építőipari ágazatban** (az összes kibocsátás 40 %-a), valamennyi szerkezeti elem befolyásolása által,
  - **a közlekedési ágazatban** (az összes kibocsátás 38 %-a), amellyel kapcsolatban az EGSZB jelenleg külön véleményt dolgoz ki, a szén-dioxid kibocsátásának jelentős mérséklődése 2050-ig a hagyományos üzemanyagok használatának jelentős csökkenésén, az etanol és a biodízel használatának növekedésén, a gázformájú üzemanyagok (GPL, GNC (tömörített földgáz), biogáz) minőségének jelentős javulásán, valamint technológiai áttöréseken és innovációkon alapul majd,
  - **nemzetközi koordináció:** Európának, az USA-nak, Japánnak, Kínának, Indiának és Brazíliának olyan közös célkitűzésekben kellene megállapodniuk a 2030–2050 közötti időszakra, amelyek figyelembe veszik az egyes területek jellemzőit a gazdasági fejlettség és a természeti erőforrások rendelkezésre állásának tekintetében.
- 4.2 A szén-dioxid-kibocsátásnak 2020-ig történő 20 %-os csökkentésére vonatkozó célszámokat már meghatározták – az EGSZB ezzel kapcsolatban véleményt készít.
- 4.3 Az EGSZB a 2050-es menetrenddel kapcsolatban a következő alapvető szempontokra hívja fel a figyelmet:
- a technikai-tudományos és technológiai haladás gyorsítása, a finanszírozás és a programok bővítése, nemcsak az éghajlat és az energiaforrások tekintetében, hanem – mindenekelőtt – a természeti és stratégiai erőforrások felhasználásával és megőrzésével kapcsolatban is,
  - valamennyi ország, ágazat és érdekelt fél azzal kapcsolatos kötelezettségvállalása, hogy egyértelműen meghatározzák és vállalják az EU-n belül rájuk háruló felelősséget,
  - egy hosszú távon szilárd pénzügyi keret, amely fenntartható az EU költségvetésének, a stabilitási paktumnak és a tagállamok költségvetési politikáinak a szempontjából,
  - a középtávú célkitűzések mérhetősége és azok alkalmazhatósága a technikai-tudományos fejlődéshez,
  - az egyes társadalmi szereplők viselkedése a „tervezett és bejelentett politikával” és félretájékoztatás kockázatával kapcsolatban,
  - a tudományos és technikai kultúra támogatása, valamint kulturális és pénzügyi ösztönzők alkalmazása, melyek lehetővé teszik a technikai felsőoktatásban tanuló hallgatók számának növelését,

- az energiahatékonyságra és energiamegtakarításra vonatkozó európai irányelveknek a tagállamok általi gondosabb betartása és alkalmazása (például az épületek energiateljesítményéről szóló 2002/91/EK irányelv átültetésének késése),
- az oktatási és képzési mechanizmusok hatékonyabbá tétele a tudományok (mérnöki tudományok, fizika, elemi kémia, építészet, városfejlesztés és létesítményfejlesztés) területén, kiemelt figyelemmel az integrált rendszermodellekre, főként a nanotudományok, illetve az alacsony szén-dioxid kibocsátású energiatermelést lehetővé tevő energetikai rendszerek nanotechnológiai területén,
- politikai elkötelezettség egy közös szabályokkal működő, integrált közösségi energetikai rendszer mellett, amely harmonizált és stabil szabályozási kerettel, közösségi technikai előírásokkal, szabványosított európai erőművekkel, valamint a személyzet egységes képzését szolgáló közösségi rendszerekkel rendelkezik, és jellemző rá a bevált gyakorlatok cseréje, a rendelkezésre álló legjobb technológiákról szóló tájékoztatás, továbbá az interoperatív ellenőrzési és biztonsági informatikai rendszerek.

4.4 A 2010 júniusában elindított 4 közösségi kezdeményezést (Eolica, Solare, szén-dioxid-leválasztás és -tárolás; intelligens hálózatok – *smart grid*) kiegészíti a bioenergia és a maghasadás, valamint a Közös Üzemanyagcella- és Hidrogéntekológiai Kezdeményezés és a maghasadás területén az ITER.

4.5 Az EGSZB szerint alapvető jelentőségű a nagyobb hatékonyság ösztönzése nemcsak az energia, hanem valamennyi természeti erőforrás, főként a vízforrások használata terén.

4.6 Az EGSZB hangsúlyozza annak fontosságát, hogy elsőbbséget kapjon az alternatív technológiák és energiahordozók fejlesztése a közlekedés – és nem csak a hő- és fénytermelés – területén. Az éghajlatváltozással szembeni legjobb stratégia energetikai alternatívák kidolgozása a fosszilis üzemanyagok rovására (lásd: CESE 766/2010).

4.7 Az EGSZB szerint erőteljesebb intézkedésekre van szükség a lakosság egyre nagyobb részének kirekesztésével

fenyegető energiaszegénység elleni küzdelemben (A zöld lehetőségek költségesek lehetnek, mivel megnövelt díjakkal és/vagy adóterhekkel járhatnak a legérzékenyebb rétegek számára), valamint össze kell gyűjteni az európai tapasztalatokat új, zöld – hatékony, tartós és versenyképes – munkahelyek megteremtése, illetve az egyenlőtlenségek mérséklése érdekében ⁽¹⁾, garantálva „a polgárok mint fogyasztók védelmét, az energiaügyi szolgáltatásokhoz és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságban történő foglalkoztatáshoz való hozzáférést” ⁽²⁾.

4.8 Az EGSZB úgy véli, hogy az elektromos energia termelése kiemelt cselekvési terület – növelni kell a megújuló energiaforrások, valamint a maghasadással (a lehető legkisebb hulladékkal), a III-ról a IV. típusúra történő áttállással előállított energia arányát. A hulladékkezelő technológiák befektetéseket igényelnek, és meg kellene vizsgálni, hogy ezeket a hulladékokat hogyan lehetne újra felhasználni a nanotudományok területén.

4.9 A szén-dioxid-leválasztásra és -tárolásra szolgáló rendszerek az EGSZB véleménye szerint igen fontosak a kibocsátás csökkentése szempontjából, ezért már jelenleg „törekedni kell a szóban forgó eljárás gyorsított – ésszerű, versenyképes áron történő – fejlesztésére és mielőbbi hasznosítására” ⁽³⁾, és nem csak annak öt kísérleti projektjére kell szorítkozni.

4.10 Az EGSZB úgy véli, hogy döntő fontosságú az egységes energiapiac megerősítése „különösen az infrastruktúrával, a közbeszerzéssel, a piac megfelelő működésével és a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos szempontokat illetően. [...] az energia belső piacának kialakításához a legfontosabb az energetikai infrastruktúra és a transzeurópai hálózatok fejlesztése” ⁽⁴⁾.

4.11 Az EGSZB szerint döntő fontosságú egy integrált energetikai közösség megteremtése az EUMSZ 1. cikkének megfelelően ⁽⁵⁾, integrált európai jogszabályozási keretben, amelynek középpontjában a versenyképesség, valamint az európai polgárok jóléte és a számukra történő munkahelyteremtés áll.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 17-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ HL C 48., 2011.2.15., 65. o.

⁽²⁾ HL C 48., 2011.2.15., 81. o.

⁽³⁾ HL C 27., 2009.2.3., 75. o.

⁽⁴⁾ HL C 48., 2011.2.15., 81. o.

⁽⁵⁾ HL C 83., 2010.3.30., 47. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Intézkedési terv: a globális navigációs műholdrendszer (GNSS) alkalmazásai

(COM(2010) 308 végleges)

(2011/C 107/09)

Előadó: **Thomas McDONOGH**

Az Európai Bizottság június 14-én úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság Közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Intézkedési terv: a globális navigációs műholdrendszer (GNSS) alkalmazásai

COM(2010) 308 végleges

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2011. február 2-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. február 16–17-én tartott 469. plenáris ülésén (a február 16-i ülésnapon) 112 szavazattal, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözlözi az Európai Bizottságnak a globális navigációs műholdrendszer (GNSS) alkalmazásaira vonatkozó intézkedési tervről szóló közleményét. Úgy véljük, hogy az európai GNSS-programok sikere létfontosságú az EU jövőbeli fellendülése és biztonsága szempontjából. Azt kérjük a Tanácstól, az Európai Parlamenttől, az Európai Bizottságtól és a tagállamoktól, hogy kellőképpen ismerjék fel ebben az alapvető fontosságú infrastruktúrában rejlő lehetőséget, valamint támogassák azt a sikerhez szükséges megfelelő finanszírozással és erőforrásokkal.

1.2 Az európai GNSS alapvető fontosságú az Európa 2020 stratégia⁽¹⁾ által célul kitűzött intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés megvalósításához. A program sikere hatással lesz az európai növekedésre, innovációra és a jólét megteremtésére. A közlekedési rendszereknek nyújtott komoly előnyökön túl a GNSS elengedhetetlen a digitális menetrend⁽²⁾ szempontjából is az olyan területeken, mint a kontextusfüggő alkalmazások, az intelligens elektromos hálózatok és a tárgyak internete.

1.3 Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a GALILEO megvalósulásában bekövetkezett késedelem miatt Európa elvesztette annak lehetőségét, hogy az európai GNSS Európában és azon kívül egyaránt uralkodó technológiává váljon. Az Egyesült Államok GPS-rendszere egyértelműen globális egyeduralkodó a GNSS-megoldások technológiája terén. A késedelem árát Európa azóta is drágán fizeti nemcsak a technológia és a szolgáltatások értékesítése terén jelentkező bevételkiesés formá-

iban, de a közszolgáltatások – intelligensebb közlekedési rendszerek, intelligensebb energiarendszerek, valamint jobb kutatási és mentési szolgáltatások – vonatkozásában is.

1.4 Európának saját infrastruktúráján kell európai GNSS-szolgáltatásokat nyújtani, amely a megbízhatóság tekintetében nem függ az Egyesült Államok, Oroszország vagy Kína hadseregének prioritásaitól.

1.5 Tekintettel a GPS elterjedésére, az EGSZB arra kéri az EU ipari ágazatát, hogy összpontosítson a Galileo és a GPS közötti átjárhatóság megvalósítására, mivel az a mindkét műholdas konstellációt használni tudó alkalmazások esetében lehetővé teszi a nagyobb pontosságot és a jobb jelvételezést.

1.6 Az EGNOS már több mint egy éve üzemel. Sajnálatos módon az Európai Unió már elkésett a forgalomba hozatali és innovációs menetrend szorgalmazásával. Az Európai Bizottságnak fel kell gyorsítania a piacfejlesztés és az innováció ütemét, különös tekintettel a GALILEO késedelméből fakadó költségekre (akár 3 milliárd euró/év) és az Egyesült Államok, Oroszország, Kína és Japán által teremtett fokozódó versenyhelyzetre.

1.7 A GNSS értékesítési, szakmai felhasználói alkalmazásainak lassú fejlesztése az innováció, a jólétermelés és a piaci helyzet elvesztését vonja magával. Az európai GNSS-alkalmazások viruló piacából származó, a GNSS beszerzési és értékesítési piacon jelentkező gazdasági, társadalmi és környezeti előnyök nagyon fontosak lennének.

⁽¹⁾ EURÓPA 2020 – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája (COM(2010) 2020).

⁽²⁾ Az európai digitális menetrend – COM(2010) 245 végleges.

1.8 Az EGSZB elismerését fejezi ki az Európai Bizottságnak és az Európai GNSS Ellenőrzési Hatóságnak (GSA) az igen korlátozott erőforrások ellenére eddig elvégzett munkájukhoz. Ezen erőforrások összefüggésében a közleményben tárgyalt területek rangsorolása logikus; továbbá az egyes területek tekintetében körvonalazott stratégiák is jól átgondoltak.

1.9 Az európai GNSS jelenleg kis részesedéssel rendelkezik a GNSS-termékek és -szolgáltatások globális piacán. Az EGSZB a piaci részesedés drasztikus növelését célzó részletes üzleti terv kidolgozását, illetve a tervben foglalt célkitűzések megvalósításáért elsőrangú, képzett üzleti szakemberek csoportjának kinevezését sürgeti. Az EGSZB szerint egy, az Európai Bizottság és a GSA irányítása alatt álló szakértői céget kellene megbízni az európai GNSS piacra juttatásával.

1.10 A GNSS-szolgáltatások globális piacán az EGNOS/GALILEO nagy versenyelőnyt jelentő, megkülönböztető elemeként a közlemény a „pontosságot” és az „integritást” határozza meg, azonban a megkülönböztetés e forrása gyorsan elapad, ahogy a versenytársak beruháznak, és korszerűsítik rendszereiket. Az EGSZB úgy véli, hogy az EGNOS- és a GALILEO-rendszerek korszerűsítésébe való folyamatos beruházással kell gondoskodni a technológiai fölény megtartásáról. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy elsősorban további stratégiai megkülönböztetési forrásokat határozzon meg, valamint ruházzon be a fenntartható versenyelőny fejlesztésébe.

1.11 Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy a GALILEO digitális menetrendből történő meglepő kihagyása arra utal, hogy az Európai Bizottságon belül szakpolitikai szinten nincs összehangolt elképzelés. Az EGSZB kiemelten szükségesnek tartja az európai GNSS-programok, a digitális menetrend és az Innovatív Unió kiemelt kezdeményezések közötti szinergiák meghatározását, különösen az innováció, az alkalmazások kölcsönös átjárhatósága, a marketing és a költségvetések területén. Együttműködve jelentős előnyre lehet szert tenni az intelligens alkalmazások és szolgáltatások fejlesztése terén, illetve minimális ráfordítással közös célkitűzéseket lehet megvalósítani.

1.12 Az EGSZB arra kéri a Tanácsot, hogy sürgősen találjon megoldást az EGNOS/GALILEO finanszírozási kihívásaira. A jelenlegi helyzet hátráltatja az erős európai kereskedelmi GNSS-platform létrehozására irányuló erőfeszítéseket.

1.13 Az EGSZB szilárd meggyőződése, hogy Európának élnie kell a GALILEO által a világ első teljesen civil GNSS-rendszereként elfoglalt egyedülálló helyzetével, és piaci részesedésre kell szert tennie az egyik katonai tömbhöz sem tartozó országokban, különösen Afrikában és Dél-Amerikában. E cél érdekében az Európai Bizottságnak kiemelkedően aktív vezető szerepet kell betöltenie az Egyesült Nemzetek GNSS-sel foglalkozó nemzetközi bizottságában. ⁽³⁾

⁽³⁾ <http://www.oosa.unvienna.org/oosa/SAP/gnss/icg.html>.

1.14 Az EGSZB felhívja a figyelmet az EGNOS/GALILEO-technológia és -szolgáltatások márkasztratégiájának és minőségvédjegyének ⁽⁴⁾ fontosságára. Az EGSZB azt kéri az Európai Bizottságtól, hogy dolgozza ki a piaci siker e két elengedhetetlen eszközét. Egyértelmű márkasztratégia nélkül minden piacra jutási erőfeszítés csak az erőforrások és az erőfeszítések eltérő kombinációjával lesz egyenlő. Ugyanakkor a gyengén megtervezett, kidolgozott vagy megvalósított EGNOS/GALILEO-technológia forgalomba hozatala a jó hírnév helyrehozhatatlan csorbulását eredményezi.

1.15 Az EGSZB felhívja az Európai Bizottság figyelmét a GALILEO, az EGNOS, az Európa 2020 és a digitális menetrend vonatkozásában korábban kifejtett véleményeire. ⁽⁵⁾

2. Háttér

2.1 Mindennapi életünk során olyan nagymértékben függünk a műholdas navigációs szolgáltatásoktól, hogy egy ilyen szolgáltatás korlátozása vagy kikapcsolása miatt az üzletmenetben, a banki szolgáltatásokban, a közlekedésben, a légi közlekedésben, a kommunikációban – csak hogy egy párat említsünk – esetlegesen bekövetkező zavar igen komoly költségekkel járhat (az üzleti bevételek, a közúti biztonság, stb. vonatkozásában).

2.2 A GPS (USA), a GLONASS (Oroszország) és az India, Japán és Kína által kifejlesztett egyéb rendszerek katonai ellenőrzés alá tartozó katonai rendszerek – igaz, polgári szolgáltatást is nyújtanak, de a polgári szolgáltatás bármikor kikapcsolható, vagy pontatlanabbá tehető, pl. konfliktus esetén.

2.3 Az EGNOS (európai geostacionárius navigációs lefedési szolgáltatás) és a GALILEO programokat az 1990-es évek közepén indították egy független európai globális navigációs műholdrendszer (GNSS) létrehozása céljából. Az EGNOS egy regionális műholdas pontosságnövelő rendszer Európa számára, amely a meglévő műholdas navigációs rendszerektől – pl. a GPS-től – érkező jeleket javítja. Európa globális navigációs műholdrendszere, a GALILEO jelenleg is fejlesztés alatt áll.

2.4 A GALILEO közös vállalkozás (GKV) – a köz- és a magánszféra közötti partnerségen alapuló, 2003-ban létrehozott és 2006-ban feloszlott testület – azt a feladatot kapta, hogy felügyelje a GALILEO technológiai fejlesztési tevékenységeit, azonban az Európai Számvevőszék szerint a közös vállalkozást „erősen gátolták különböző irányítási gondok, a költségvetés nem teljes volta, a késedelmek, illetve a fejlesztési és validációs szakasz iparági szervezése”.

⁽⁴⁾ Minőségvédjegy alatt az EGSZB egy olyan védjegyrendszert ért, amelynek keretében engedélyezik, hogy az EGNOS/GALILEO-alapú technológia szolgáltatói értékesítsék a szigorú műszaki kiválósági szabványoknak megfelelő technológiát és megoldásokat. Például nagyon sikeresen alkalmazott ehhez hasonló védjegyrendszert a világszerte ismert WiFi Alliance (WiFi Szövetség), hogy felgyorsítsa a vezeték nélküli LAN-technológia piaci sikereit. Lásd: http://en.wikipedia.org/wiki/Wi-Fi_Alliance.

⁽⁵⁾ HL C 221., 2005.9.8., 28. o. HL C 317., 2009.12.23., 103–104. o., HL C 54., 2011.2.19., 58. o.

2.5 A köz- és magánszféra közötti partnerség sikertelensége nyomán 2008-ban az EU rendeletet hozott, hogy teljesen ellenőrzése alá vonja az EGNOS és a GALILEO programokat, és átvegye azok tulajdonjogát is. A rendelet értelmében az Európai Bizottság felelős a programok irányításáért, a rendszerek védelme tekintetében felmerülő valamennyi kérdésért, illetve a programok számára előirányzott pénzeszközök kezeléséért. Az Európai GNSS Ellenőrzési Hatóság (GSA) felelős a programok biztonságáért, hozzájárul a rendszerek piacra juttatásának előkészítéséhez, és egyéb, az Európai Bizottság által a programok kapcsán számára kitűzött feladatokat lát el.

2.6 A programok 2007. január 1. és 2013. december 31. közötti végrehajtásához 3 405 millió euró összegű költségvetés áll rendelkezésre. Mindazonáltal ez az eseti finanszírozás nem volt elegendő, és nincs részletes kötelezettségvállalás a programok jövőbeli finanszírozására. Ez a finanszírozási probléma komoly akadályokat görgtetett a fejlesztési erőfeszítések útjába.

2.7 A globális navigációs műholdrendszer (GNSS) alkalmazásaira vonatkozó intézkedési terv célja, hogy az európai iparágat az első helyre emelje, és az EGNOS és a GALILEO révén teljes mértékben kihasználja a globális értékesítési piacon rejlő közel 100 milliárd eurós lehetőséget. Az Európai Bizottság úgy véli, hogy az európai ágazatnak a lehető legnagyobb haszonra kellene szert tennie a programokba történő beruházásokból. Az Európai Bizottság összehangolt fellépése a tagállamokban a lehető legnagyobb figyelmet irányítja a kutatási beruházások szükségességére, biztosítja alapvető fontosságú információk lehető legszélesebb körű elterjesztését, és optimalizálja a figyelemfelhívó tevékenységeket. Így elkerülhető a szabványok ütközése és az egyes tagállamok által esetleg tett erőfeszítések fölösleges megkettőzése.

2.8 A GNSS-alkalmazásokra vonatkozó intézkedési terv ugyancsak fontos az Európa 2020 stratégia „Az európai digitális menetrend” című kiemelt kezdeményezése által Európában létrehozott érték maximalizálásához. Például az európai GNSS átveheti az egyesült államokbeli, az orosz vagy a kínai technológia helyét, amelyet a tárgyak internetéhez lehetne felhasználni.

2.9 A GALILEO révén Európa a műholdas navigáció által biztosított lehetőségeket is sokkal nagyobb mértékben ki tudja aknázni, mint az egyébként lehetséges volna. A GALILEO segíti Európát az űr-, a vevőkészülék- és az alkalmazástechnológia területén szerzett know-how fenntartásában és fejlesztésében, gazdasági bevételeket és munkahelyeket biztosítva. Független felmérések és piaci előrejelzések azt mutatják, hogy ez és a közüzemi externáliák (a közlekedést hatékonyabbá, a közúti infrastruktúra-üzemeltetést jobbá, a közlekedést kevésbé környezetszennyezővé, a mentési műveleteket hatékonyabbá tevő új alkalmazások) akár a 90 milliárd euró értéket is elérhetik az első húsz év során.

2.10 Mindazonáltal az európai GNSS olyan ágazatban próbálja megvetni lábát, amelyet már az Egyesült Államok GPS-rendszere ural. Ezen túlmenően az orosz GLONASS-rendszer is gyorsan fejleszti és korszerűsíti közszolgáltatásait, továbbá a jövő évtől várhatóan a kínai COMPASS-rendszer is szolgáltat.

2.11 Kína regionális Beidou navigációs rendszerét a globális COMPASS-rendszerré bővíti azzal az egyértelmű szándékkal, hogy világszerte versenyképes polgári szolgáltatásokat nyújtson.

Ezen ambíció megvalósítása során Kína a GALILEO számára előirányzott rádióspektrum egy részére is jogot formált, mondván, hogy Európa nem használta azt, ezért jogában áll felhasználni. Az Európai Unió az ügyet a legmagasabb diplomáciai szinten próbálja megoldani.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az európai GNSS gazdasági és szolgáltatásminőségi potenciáljának biztosítása érdekében a GALILEO-nak és az EGNOS-nak Európa GNSS-szabványává kell válnia, amely kölcsönösen átjárható a GPS-szel, és megakadályozza más országok (Kína, Oroszország, stb.) térnyerését.

3.2 Az uniós ágazatnak meg kell értenie, hogy a Galileo és a GPS közötti kölcsönös átjárhatóság előnyös, mivel a mindkét műholdas konstellációt használni tudó alkalmazások esetében lehetővé teszi a nagyobb pontosságot és jobb jelvételeket.

3.3 Az EGNOS és a GALILEO programoknak egyértelmű vezetésre és az EU egyhangú és teljes támogatására van szükségük, hogy helyrehozható legyen a Galileo Közös Vállalkozás köz-magán társulás feloszlása által a piaci bizalomban okozott kár.

3.4 A siker szempontjából kulcsfontosságú az európai GNSS versenylőnyei kialakítása és erősítése. Szabályozási és egyéb piaci intézkedések révén az Európai Unió a helyzetét a saját javára képes erősíteni.

3.5 A sikeres piaci stratégiának figyelembe kell vennie az európai GNSS-iparágat alkotó valamennyi ágazat (elektronika, szoftvergyártás, mobil távközlés, rádiós távközlés, hardvergyártás, műholdas távközlés és szolgáltatások) termék/piaci értéklánc prioritását.

3.6 A globális versenyjog tiszteletben tartása mellett az EU-nak meg kell határoznia azokat az ágazatokat is, ahol új rendelkezéseket lehet bevezetni a GNSS, azon belül is főleg az EGNOS és a GALILEO nyújtotta előnyök hasznosítására. Talán az EU-nak speciális területeket – pl. a repülésirányítási rendszereket – érintő olyan jogszabályokat kellene alkotnia, amelyek kötelezővé teszik a GALILEO vevőkészülékek használatát az alkalmazásokban és termékekben (ezt tették az oroszok a GLONASS esetében). Esetleg az EU-nak bizonyos alkalmazások vonatkozásában pontossági és integritási minimumszabványokat kellene meghatároznia, hogy így aknázza ki a GALILEO nyújtotta előnyöket és szorítsa vissza a versenytársakat.

3.7 Mivel a piacrajutási és az alkalmazásfejlesztési stratégia szempontjából fontos szerepet tölt be a vevőkészülékek lapkakészlete, ⁽⁶⁾ mindenképpen alacsony költségű kettős vevőkészüléki lapkakészleteket (GPS+GALILEO) kell kifejleszteni. A K+F kiadásokat kimondottan e célkitűzés megvalósítására kell fordítani.

⁽⁶⁾ A lapkakészlet (chipset) integrált áramkörök, azaz lapok egy csoportjára utal, amelyeket együttes működésre terveztek. Többnyire különálló termékként hozzák őket forgalomba. A lapkakészleteket általában úgy tervezik, hogy egy adott mikroprocesszor-családdal legyenek kompatibilisek. A lapkakészlet döntő szerepet tölt be a rendszerteljesítmény meghatározásában, mivel a processzor és a külső egységek közötti kommunikációt vezérli.

3.8 A nagy volumenű gyártás során a vevőkészüléki lapkakészletek alacsony költségű előállításában rendkívül fontos a tapasztalati görbe hatása. Külön vizsgálat alá kell vonni azt, hogyan tudja az EU biztosítani, hogy a GALILEO-vevőkészülékek alkatrészei tekintetében elérjék a kizárólag GPS vételére alkalmas készülékekkel való versenyhez szükséges gyártási mennyiséget.

3.9 Az európai GNSS alkalmazási ágazata fejlesztési lehetőségeinek mérlegelésekor az Európai Bizottságnak támogatnia kell az innovációs klaszterek létrehozását és fejlesztését.

3.10 Az Európai Bizottság a projektek felfelé ívelését biztosító nagyvállalatok szerződésével segítheti a GNSS-alkalmazások, -termékek és -szolgáltatások fejlesztésének ösztönzését. Ezek az elsőrangú vállalatok vezethetnék a kkv-klaszterek fejlesztését adott alkalmazási területeken, illetve termék- vagy piaci szegmensben.

3.11 A vállalkozó szellem és az innováció ösztönzése és támogatása meghatározó lesz a kkv-knak a GNSS-alkalmazások piacának kialakításába történő sikeres bevonásában. A kkv-k részvételének bátorítására a vállalkozási és innovációs programot kell felhasználni.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Stratégia

4.1.1 A GALILEO-t és az EGNOS-t kell Európában az alapvető GNSS-szabvánnyá tenni.

4.1.2 Az EU-nak sürgősen meg kell ragadnia az alkalmat arra, hogy az EGNOS-t valamennyi jelentős afrikai repülőtérre kiterjessze. Ez okos hosszú távú stratégiai lépés lenne, amelyet versenytársaink – különösen Kína – előtt kell megtenni.

4.1.3 Az EGNOS már több mint egy éve üzemel. Sürgősen előrelépésekre van szükség a marketing- és innovációs programokban.

4.1.4 Az Európai Bizottság és az Európai GNSS Ellenőrzési Hatóság a nehéz feladat és az igen korlátozott erőforrások ellenére is kiváló munkát végzett. Az európai GNSS piacra juttatásához esetleg mielőbb szerződteni kellene egy szakértő céget. Az EGNOS és a GALILEO kereskedelmi fejlesztése a hosszú távú siker kulcsfontosságú tényezője, azonban egyelőre túl kevés munkát fektettek ebbe az életbevágó fontosságú, összetett feladatba.

4.1.5 Az EU-nak drasztikus piacfejlesztési stratégiára van szüksége, amelyet egy magasan képzett csoport vezetne egyértelmű és mérhető célkitűzések mentén.

4.1.6 A GNSS-t körülvevő valamennyi bizonytalanság eloszlathatásához az EU egységes irányítására és teljes támogatására van szükség.

4.1.7 A GNSS-programok vezetőségébe és irányításába vetett bizalom alapvető fontosságú az EU-n belüli és a piaci támogatás megszerzéséhez. A jelenlegi vezetési és irányítási struktúrákat meg kell vizsgálni, értékelni kell, és – adott esetben – változtatásokat kell életbe léptetni.

4.1.8 Az egyéb kezdeményezésekkel – például a digitális menetrenddel vagy az Innovatív Unióval – folytatott közös és kreatív munka révén további pénzeszközöket kell találni a marketing- és innovációs programok számára.

4.1.9 Az értékesítési iparág minden részében (elektronika, szoftvergyártás, mobil távközlés, rádiós távközlés, hardvergyártás és szolgáltatások) az értékláncon/terméken/piaci szegmenseken alapuló marketing- és innovációs programra van szükség.

4.1.10 Az Európai Bizottságnak fel kell tárnia azokat az ágazatokat, ahol az európai GNSS-alkalmazások és -technológiák nyújtotta előnyök kiaknázása érdekében új rendelkezések bevezetésére van lehetőség.

4.1.11 Meg kell határozni azokat a szabályozási intézkedéseket, amelyek a kevésbé fejlett technológiákkal szemben az EGNOS/GALILEO technológiáinak kiválasztását részesítik előnyben, különösen a szolgáltatás folytonosságába vetett bizalmat vagy magas szintű pontosságot és integritást megkövetelő alkalmazások, illetve a védelem vonatkozásában.

4.1.12 Az EU-nak minden erejét latba vetve küzdenie kell azért, hogy az ágazati szabványokkal foglalkozó fórumokon (közlekedés, légi közlekedés, mezőgazdaság stb.) az EGNOS/GALILEO technológiája kerüljön előtérbe, illetve azért, hogy fokozza a GALILEO és a GPS közötti kölcsönös átjárhatóságot.

4.1.13 Kiemelt stratégiai prioritás, hogy az EGNOS/GALILEO-vevőkészülékek lapkakészleteinek előállítási költségeit a kizárólag GPS vételére alkalmas készülékek lapkakészleteinek előállítási költségei alá kell szorítani. A nagy volumenű gyártás során a tapasztalati görbéből eredő hatás fontos szereppel bír a vevőkészüléki lapkakészletek alacsony költségű előállításában, és így a beszállítói kínálatba való bekerülés szempontjából is.

4.1.14 Komoly erőfeszítéseket kell tenni a digitális menetrend és az Innovatív Unió együttműködésen alapuló innovációs és marketingprogramokat célzó kezdeményezései közötti szinergiák feltárására.

4.1.15 Kiemelt figyelmet kell fordítani a kkv-k vállalkozói készségének serkentésére és támogatására, hogy így lehessen mobilizálni őket a GNSS-alkalmazások fejlesztésére.

4.1.16 Tudatos innovációs-klaszter-fejlesztési programot kell indítani, amely az EGNOS és a GALILEO valamennyi termékét és piaci lehetőségét lefedi.

4.1.17 Létre kell hozni egy értéktérképet minden olyan vállalkozás és szervezet feltüntetésével, amely bevonható, vagy amelyet be kell vonni az EGNOS/GALILEO-technológia, -alkalmazások és -szolgáltatások kidolgozásába. Az értéktérkép feltüntetné a piaci szereplők sokasága között meglévő és lehetséges kapcsolódásokat. Ezáltal a lehetőségek beazonosításának, a problémák elemzésének és a tervek kidolgozásának hatékony stratégiai eszköze lehetne.

4.1.18 Nagyvállalatokat kell felkutatni és szerződteni, hogy formailag is az európai GNSS-alkalmazások fejlesztésének hivatalos vezéralakjaiként irányítsák azt.

4.2 Innováció

4.2.1 A piacra bevezetett EGNOS/GALILEO-technológiának és -szolgáltatásoknak mindig a legjobb minőségűnek kell lenniük. A technológiafejlesztést és -végrehajtást végfelhasználói szinten folyamatosan szigorú minőségi ellenőrzésnek kell alávetni.

4.2.2 A pontosságon és az integritáson túl újabb megkülönböztetési forrásokat kell találni – esetleg az üzleti modell olyan innovációja révén, amely más technológiákkal és szolgáltatásokkal kombinálható új továbbfejlesztett kínálatot hoz létre.

4.2.3 A digitális menetrend és az Innovatív Unió programjaival együttműködve ösztönözni kell az integrált technológiákat és szolgáltatási komponenseket használó intelligens termékeket és szolgáltatásokat.

4.2.4 Az alkalmazásokkal foglalkozó fórumnak a jelenlegi technológiai és szolgáltatási területeken kívüli résztvevőkkel is fel kellene vennie a kapcsolatot. Ezek bevonása a jelenleg meghatározott forrásokat meghaladó mértékben serkentené az innovációt és a kreatív gondolkodást.

4.2.5 Az alacsony előállítási költségű kettős GPS–EGNOS/GALILEO lapkakészletek kifejlesztését prioritásként kell kezelni.

4.2.6 Stratégiát kell kidolgozni a nagy volumenű gyártás során a tapasztalati görbéből eredő hatások megfelelő kiaknázására, amelyek alapvető fontosságúak a vevőkészüléki lapkakész-

letek alacsony költségű előállításában, hogy így az EGNOS/GALILEO-lapkakészletek költség tekintetében versenyezhessenek a kizárólag GPS vételére alkalmas készülékek lapkakészleteivel.

4.3 Marketing

4.3.1 A GNSS-alkalmazások piacának fejlesztését marketingszakemberekre kell bízni. A jelenlegi struktúrákat és személyzetet e követelmény fényében felül kell vizsgálni. Adott esetben szakértői céget kell szerződteni, amely az Európai Bizottság és az Európai GNSS Ellenőrzési Hatóság irányítása alatt végezné ezt a munkát.

4.3.2 Az intézkedési terv sikeres végrehajtásához elengedhetetlen egy átfogó, jól átgondolt és teljes mértékben finanszírozott marketingterv.

4.3.3 Intelligens célokat kell kitűzni, hogy nagyobb arányú bevételekre lehessen szert tenni a GNSS-értékesítési piacon. A célkitűzéseket a piac/értéklánc célszégmensének függvényében kell meghatározni.

4.3.4 Az EGNOS/GALILEO számára a célkitűzések összehangolása, a márka értékének kiemelése, a piaci kommunikáció egyszerűsítése, valamint a marketingprioritások egyértelművé tétele céljából globális márkastratégiát kell kidolgozni.

4.3.5 Jól finanszírozott és megfelelően célzott nyilvános kommunikációs és oktatási kampányt kell indítani, hogy az EGNOS/GALILEO a polgárok körében is ismertté váljon. Mindezt kizárólag megfelelő márkastratégia esetén lehet megtenni.

4.3.6 Minőségvédjegyet kell kidolgozni valamennyi EGNOS/GALILEO-alapú technológia számára, hogy az EGNOS/GALILEO márkát meg lehessen védeni a hírnevét érő károktól.

4.3.7 Vezéralak szerepét betöltő piaci szereplőket kell alkalmazni, hogy terjesszék a technológia híret, és feltárják a kvv-k számára az ebben rejlő fejlesztési lehetőségeket.

4.3.8 Valamennyi célpiacon – főleg a nagyvállalatok körében – fel kell kutatni a vezéralakokat és a véleményformálókat, és meg kell nyerni őket az ügynek.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a biztonsági szkennerek európai uniós repülőtereken való használatáról

(COM(2010) 311 végleges)

(2011/C 107/10)

Előadó: **Bernardo HERNÁNDEZ BATALER**

2010. június 15-én az Európai Közösséget létrehozó szerződés 304. cikkének értelmében az Európai Bizottság úgy határozott, hogy kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő témában:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a biztonsági szkennerek európai uniós repülőtereken való használatáról

COM(2010) 311 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2011. február 2-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a február 16-i ülésnapon) 104 szavazattal 1 ellenében, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések

1.1 Az EGSZB egyetért azzal, hogy a légi biztonság védendő jog, ugyanakkor úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak olyan, holisztikusabb megközelítést kellene alkalmaznia, amely nemcsak az olyan technológiák alkalmazására alapul, amelyek komoly, a mai napig nem kellően tisztázott kétségeket ébresztenek, és kockázatokat rejtenek magukban, hanem „a hírszerzési információk megosztása és a humántényezők elemzése” is kulcselemét képezi.

1.2 Ha meg nem engedett formában tárolják, kinyomtatják, továbbítják, vagy őrzik az elkészült felvételeket, melyeket később akár közzé is tehetnek, akkor az ilyen típusú szkennerek használata jelentősen veszélyeztetheti az emberi méltósággal, a magánszféra tiszteletben tartásával és az adatvédelemmel kapcsolatos alapjogok védelmét. Az EGSZB szerint egyéb körülmények között biztosítani kellene az utasoknak azt a jogot, hogy eldönthessék, alávetik-e magukat egy ilyen típusú ellenőrzésnek (opt-out); és bárhogy döntenek is ezzel kapcsolatban, nem foszthatók meg a repüléshez való joguktól. Mindenesetre komoly jogszabályi garanciákat kell nyújtani ahhoz, hogy ha valaki így dönt, az ne járjon semmilyen többletterheléssel, például bosszantó, késéshez vezető, hosszú sorban állással az ellenőrzőhelyen, vagy túlzott regisztrációval.

1.3 Az egészségvédelem kapcsán az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy készíttessen megalapozott tanulmányokat arról, hogy az ilyen berendezések hogyan hathatnak az utasok, illetve a munkája miatt magát rendszeresen ilyen ellenőrzésnek alávetni kénytelen személyzet egészségére. Ha bármilyen kétség merülne fel ennek kapcsán, akkor inkább más eszközöket kellene alkalmazni.

1.4 Az EGSZB emlékezteti az Európai Bizottságot arra, hogy a közleményben nem szerepel semmi a gyengébb félnek, azaz a repülőjáratokat és reptereket használó utasoknak biztosítandó hatékony jogorvoslatról. Megfelelő eljárási biztosítékok hiányában ugyanis nincs garancia a személyes jogok tiszteletben tartására.

1.5 Az EGSZB szerint komolyan mérlegelni kellene a biztonsági, illetve testszkennerek használatának alternatíváit. Alternatívát olyan technikai rendszerek alkalmazása jelenthet, amelyek sematikusan lokalizálják és felismerik a veszélyforrásokat, amelyeket azután manuális utóvizsgálat során pontosabban meg lehet határozni.

2. Bevezető és a közlemény tartalma

2.1 Az európai bizottsági közlemény a biztonsági szkennerek uniós repülőtereken való egyre fokozottabb és nemzeti szinten szabályozott használatával foglalkozik.

2.2 Az Európai Bizottság szerint csak a közös európai légi közlekedés-védelmi előírások alkothatnak olyan keretet, amely biztosítja a biztonsági szkennerek repülőterei használatának harmonizált megközelítését.

2.3 Az Európai Bizottság szerint a légi közlekedés védelmét manapság olyan újfajta fenyegetések érik, melyekre a repülőtereken használt hagyományos technológiák már nem képesek megfelelő és hatékony választ adni. Ezért néhány tagállam repülőterein megkezdte a biztonsági szkennerek kipróbálását és bevezetését. Ennek következtében az Unióban különböző szabályokat alkalmaznak.

2.3.1 A biztonsági szkennerek kifejezést a ruházat alatt viselt tárgyak kimutatására képes technológia általános megjelölésére használják. Az emberi bőrtől eltérő tárgyak azonosítására hullámhosszban és kibocsátott energiában is eltérő, többféle formájú sugárzás használatos.

2.4 A tagállamok – az uniós jognak megfelelően – repülőtereken a biztonsági szkennerek használatát két módon vezethetik be: i) a hatályos uniós követelményeknél szigorúbb biztonsági intézkedések bevezetésre való joguk gyakorlásával, vagy ii) ideiglenes jelleggel, új műszaki eljárások vagy módszerek legfeljebb 30 hónapon át tartó próbaüzemére vonatkozó joguk gyakorlásával.

2.5 Az egészségügyi, és konkrétan az ionizáló sugárzás használatával kapcsolatos aggályokat illetően az európai jogszabályok az Euratom-Szerződés alapján meghatározzák (az eseti és éves) sugárzási dózisokat, az emberek sugárzásnak való kitételét jogszertű indokoláshoz kötik, és a lehető legalacsonyabb besugárzási szint biztosítását szolgáló védintézkedéseket írják elő.

2.6 Az Európai Bizottság szerint az európai és egyben a nemzetközi szabályok fő elve az, hogy a légi járművektől távol tartsák a veszélyes tárgyakat, úgymint fegyvereket, késeket vagy robbanóanyagokat („tiltott tárgyak”).

2.6.1 Ez a közös szabályozási keretrendszer bevezetné az egyes tagállamokban már alkalmazott, de az egész Európa Unión belül még nem elterjedt úgynevezett „egykapus” biztonsági ellenőrzést, amely az ágazat és az utasok számára is a legjelentősebb könnyítést jelenti majd a jövőben.

2.7 A légi közlekedés védelmére vonatkozó hatályos uniós jogszabályi keretrendszerben a tagállamok és/vagy a repülőterek megkapják az átvizsgálási és ellenőrzési módszerek és technológiák listáját, amelyekből ki kell választaniuk a légiközlekedés-védelmi feladataik eredményes és hatékony ellátása érdekében szükséges elemeket.

2.7.1 Az Európai Bizottság szerint a hatályos jogszabályok nem engedik meg a repülőtereknek azt, hogy az elismert átvizsgálási módszereket és technológiákat módszeresen a biztonsági szkennerekkel váltsák fel. Csak a tagállamok és az Európai Parlament támogatását élvező és komitológiai eljárás keretében született bizottsági határozat adhat alapot arra, hogy a biztonsági szkennereket a légiközlekedés-védelem további megengedhető módszereként alkalmazzák.

3. Megjegyzések

3.1 Az EGSZB-nek komoly fenntartásai vannak az európai bizottsági közleményben szereplő megközelítésmóddal szemben. Alapvetően ellenzi egy olyan jövőbeli rendelet esetleges elfogadását és végrehajtását, amely súlyos terheket róhat az egyénekre, akadályozva őket alapvető jogaik gyakorlásában. A szóban forgó technológiák gyorsan fejlődnek, és az EGSZB csak

olyan teljes mértékben megbízható biztonsági ellenőrzési mechanizmust hajlandó támogatni, amely nem korlátozza senki alapvető jogait, nem jelent veszélyt az emberi egészségre, és kevésbé intruzív technológiát alkalmaz.

3.1.1 Konkrétan: a közlemény egyes aspektusai komoly joghézagokat tartalmaznak.

3.1.2 Először is kétséges, hogy a szóban forgó jogi aktus alapcélja (azaz, hogy az EU valamennyi repülőterén úgynevezett „biztonsági szkennereket” vezessenek be) a maximális légi biztonság elérésének legmegfelelőbb módja-e. Az Európai Bizottság szerint ugyan a szkennerek bevezetése opcionális, az utasok azonban nem dönthetnek szabadon arról, hogy alávetik-e magukat egy ilyen ellenőrzésnek. Egy ilyen jellegű intézkedés elfogadása előtt ellenőrizni kell, hogy annak szükségessége arányban van-e más szempontokkal, például az ilyen biztonsági szkennerek üzembe helyezésének költségével. A megbízhatósággal, az emberi egészséggel és az alapjogok esetleges korlátozásával kapcsolatos komoly aggályok miatt túlzott megterhelésnek tűnik az államháztartás számára az, hogy minden uniós repülőterén üzembe helyezték ezeket a rendszereket (az alapeszközök beszerzése, plusz a kiegészítő logisztika hozzá). Az EGSZB szerint ésszerűbb volna, hogy – mivel még jórészt fejlődésben levő piacról van szó – megvárjunk más, tökéletesített és kevésbé intruzív technológiákat, amelyek jobban megfelelnek a célnak, azaz a légi biztonság szavatolásának. Az EGSZB szerint komolyan mérlegelni kellene a biztonsági, illetve test-szkennerek használatának alternatíváit. Alternatívát olyan technikai rendszerek alkalmazása jelenthet, amelyek sematikusan lokalizálják és felismerik a veszélyforrásokat, amelyeket azután manuális utóvizsgálat során pontosabban meg lehet határozni.

3.1.3 Ráadásul azt sem fontolták meg kellően, hogy a rendelet jövőbeli alkalmazásával súlyosan korlátozzák az alapvető jogokat. Sajnálatos módon Floridában egy bíróságon, ahol a milliméteres hullámhossz-tartományú technológiát alkalmazzák, az illetékesek 35 000 felvételt megőriztek, melyek aztán felkerültek az internetre, több ezer személy alapvető jogát megsértve ezzel.

3.1.4 Végül megkérdőjelezhető mind az, hogy valóban olyan típusú jogi aktusra van-e szükség, mint amilyen a közleményben szerepel, mind pedig az annak elfogadására szolgáló eljárás.

3.2 Összegezve elmondható, hogy az Európai Bíróság és az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatában régóta követett szempontok fényében az európai bizottsági közlemény nem felel meg maradéktalanul a szükségesség, az arányosság és a jogszerűség azon három kritériumának, melyeknek egy jogállam vagy egy jogszerűen működő Unió által hozott valamennyi intézkedés esetében teljesülnie kell annak érdekében, hogy azok ne csorbítsák vagy korlátozzák az emberek (szabadság)jogainak érvényesülését.

3.2.1 Az első említett szempont kapcsán megjegyzendő, hogy ugyancsak kérdéses a javasolt intézkedés (a biztonsági szkennerek bevezetése) és a nagyobb légi biztonság elérése közötti összefüggés.

3.2.2 Az elmúlt években a légi biztonság terén történt különböző incidenseket követően bevezetett új módszerek és technológiák hatásának értékelése kapcsán közleményében maga az Európai Bizottság is elismeri, hogy mindez „egyre kevésbé hatásos”, és inkább „holisztikusabb szemléletre van szükség, amelynek keretében a jövőben kulcselemet képezne a hírszerzési információk megosztása és a humántényezők elemzése”.

3.2.3 Ez a szemlélet – nem véletlenül – egybevág az európai adatvédelmi biztos állásfoglalásával, aki az Európai Bizottság felkérésére ad hoc jelentést dolgozott ki a vitatott jogszabályról, és a terrorfenyegetések elleni európai védelmi intézkedések alkalmazásával kapcsolatos valamennyi véleményében ezt az álláspontot képviselte.

3.2.4 Egyensúlyt kell találni aközött, hogy a diszkrimináció minden formáját elkerülve neki kell fogni a légi biztonság problematikájának európai szintű kezeléséhez, illetve hogy végérvényesen meg kell teremteni az egykapus biztonsági ellenőrzést, figyelembe véve az alapvető jogokat, különösen azt, hogy önkéntes legyen, hogy valaki aláveti-e magát az ilyen ellenőrzéseknek, vagy sem.

3.2.5 Még határozottabb álláspontot képvisel a 94/46/EK irányelv 29. cikke alapján felállított munkacsoport, amely 2009. február 11-én elfogadott jelentésében leszögezi, hogy ezek a szkennerek nem jelentenek alternatívát más olyan módszerekkel szemben, melyeket már alkalmaznak a légi biztonságot fenyegető elemek felderítésére. A csoport arra a következtetésre jutott, hogy ez idáig nem merültek fel olyan szempontok, melyek miatt a repülőtereken jelenleg alkalmazott intézkedéseket ilyen szkennerek használatával kellene felváltani.

3.3 Az EGSZB ellenvéleményének ad hangot annak kapcsán is, hogy a közleményben javasoltak alkalmazása milyen komoly hatással lehet az alapvető jogok gyakorlására.

3.3.1 Az alapjogok csorbulása ellentétben áll a széles körű elemzéssel, amely a szkennerek repülőtereken történő felszerelésének gazdasági költségeit értékeli azzal a céllal, hogy igazolja a szkennerek használatából eredő előnyöket.

3.3.2 A szabadság és a biztonság közötti egyensúly megfelelő mérlegeléséről van szó, ehhez pedig több okból is a jogszabály körütekintő értelmezésére van szükség.

3.3.3 Egyrészt a leginkább érintett (szabadság)jogok szinte teljes egészükben olyanok, amelyek az Emberi Jogok Európai Bírósága értelmezésében az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény által lefektetett közrend érinthetetlen magját jelentik.

3.3.4 Ennek megfelelően ezeket csak kivételes esetben szabad korlátozni, azaz csak akkor, ha nincs mód egyéb, kevésbé jogsértő intézkedés alkalmazására. A korlátozásnak szupranacionális ellenőrzés alatt kell állnia, és összeegyeztethetőnek kell lennie egy fejlett demokratikus társadalom szokásrendszerével. Az alapvető jogok esetleges megsértéseinek orvoslása érdekében az Európai Bizottságnak mindenképpen bele kell vennie a jövőbeni rendeletbe néhány gyorsított, illetve elsőbbségi eljárást, vagy hivatkozni kell a tagállamokban már létezőkre.

3.3.5 Másrészt pedig, ahogyan az – egy légi biztonsággal kapcsolatos európai bizottsági jogszabály elfogadásával összefüggő – C-345/06. számú (Heinrich) ügyhöz írt következtetéseiben Sharpston főügyész is emlékeztet rá, az EU-ban semmi nem indokolhatja, hogy a közbiztonságot fenyegető, súlyos időszakokban vagy körülmények között akár komolyra forduló veszélyek elhárítása érdekében megsértsenek vagy korlátozzanak alapjogokat.

3.4 Ami az utasok, illetve a munkája miatt magát rendszeresen ilyen ellenőrzésnek alávetni kénytelen személyzet egészségét illeti, az EGSZB komoly aggodalmának ad hangot. Az EGSZB ebben az összefüggésben azt kéri, hogy a csúcstechnológiai berendezéseket gyakori használatuk során megfelelően képzett személyzet kezelje. Ezzel kapcsolatban jelentős szerepet játszanak a megfelelő fizetési és munkafeltételek. A képzett személyzet bevonása hozzájárulhatna a biztonsági kapuk révén történő többszörös, egészségkárosító ellenőrzések csökkentéséhez.

3.5 Az EGSZB reméli, hogy az Európai Bizottság javaslata olyan magas szintű egészségvédelmet tűz ki célul, amely megfelelően hitelesített, meggyőző és megbízható tudományos kutatásokra és jelentésekre épül, az utasok teljes megelégedésére, illetve abból kiindulva, hogy a lehető legkisebb mértékben tegyék ki őket az esetleges káros hatásoknak. Ezenkívül speciális szabályozásra is szükség van a megkülönböztetett bánásmódot igénylő utasok számára: terhes nők, gyermekek, fogyatékkal élők, illetve olyan betegségben szenvedők számára, akik esetében nem ajánlott az ellenőrzésnek ez a fajtája.

3.6 Eddig nem sikerült meggyőzően bizonyítani, hogy a szkennerek használata ártalmatlan az emberi egészségre, illetve nem fogadtak még el egy, a személyes jogok védelméhez fűződő joggal kapcsolatos elvárásoknak megfelelő magatartási kódexet sem az ilyen szkennerek általános bevezetésének esetére. Az Európai Bizottságnak ezért tovább kellene fejlesztenie az elkészített jegyzőkönyveket, hogy azok megfelelő válasszal szolgáljanak az alapvető jogokkal kapcsolatos fenntartásokra, és ezeket megfelelő formában meg kell ismertetni az utazóközönséggel, különös tekintettel arra, hogy a szkennerek használata szigorúan önkéntes és semmilyen esetben sem kötelező.

3.6.1 Mindenesetre lehetővé kell tenni, hogy az azt óhajtó utas ne vesse alá magát a szkenneres ellenőrzésnek, és komoly jogszabályi garanciákat kell nyújtani ahhoz, hogy ha valaki így dönt, az ne járjon semmilyen többletterheléssel, például bosszantó, késéshez vezető, hosszú sorban állással az ellenőrzőhelyen, vagy túlzott regisztrációval – két olyan rendelkezésről van szó, melyek egyike sem szerepel az európai bizottsági közleményben.

3.7 Egy másik szempont, amely némi zavart kelt, az a terminológiai megközelítésmód és az európai bizottsági javaslat témakezelése.

3.7.1 Az Európai Bizottság *ex novo* a „biztonsági szkennerek” kifejezést használja a „testszkennerek” kifejezés helyett, amelyet korábban használtak az Európai Parlament 2008. október 23-i állásfoglalása nyomán az Európai Bizottság által a témában tartott nyilvános konzultáció során.

3.7.2 A terminológiai változtatás egy módszer arra, hogy politikailag vonzóbbá tegyék a közleményt az elfogadás szempontjából, mint ahogy ezt jelzi az is, ahogy az Európai Bizottság amellelt foglal állást, hogy a tagállamok repterein alkalmazandó biztonsági intézkedések közé vegyék fel ezeknek az eszközöknek a használatát is.

3.7.3 Ennek szellemében például a közlemény 34. pontja megállapítja, hogy a szkennerek teljes egészében felválthatják a légi biztonság terén alkalmazott többi technológiát.

3.7.4 A közlemény 45. pontja azt is hangsúlyozza, hogy „a ma elérhető technológiát figyelembe véve a biztonsági szkennerek esetében egyértelműen a lehető legmagasabb a fenyegetések felderítésének a valószínűsége, és ezek lényegesen nagyobb megelőzési kapacitást biztosítanak”.

3.7.5 A 82. pont szerint pedig „a biztonsági szkennerek bevezetése különösen nagy repterek számára tesz lehetővé nagyobb rugalmasságot és a légiközlekedés-védelem további erősítésének lehetőségét”.

3.7.6 Az ilyen szkennerek használatával kapcsolatos különböző bizonytalanságok, illetve az alapvető (szabadság)jogokra gyakorolt tagadhatatlan hatás miatt szerencsésebb lenne egy olyan, sokrétűbb szöveg, amely objektívebben ismertetné a helyzet jelenlegi állását és az egyéb megoldási lehetőségeket.

3.7.7 Ezek az európai bizottsági közleményben használt sajátos megfogalmazások a fent említettek közül az utolsó szempont kapcsán fordulnak elő, amely a jogi aktus formájának (rendelet) kiválasztására, egyszersmind az annak elfogadására választott eljárásra (komitológiai eljárás) vonatkozik.

3.8 Összegezve: a közlemény komoly kétségeket kelt; nem is annyira a jogszerűségét, mint inkább legitimitását illetően.

3.8.1 Az Európai Parlament és a Tanács 300/2008. sz. rendelete 4. cikkének (2) pontjában rá ruházott jogkörök alapján az Európai Bizottság természetesen eljárhat ezen a területen.

3.8.2 Ugyanakkor az Európai Bizottságnak sokkal elővigyázatosabban kellett volna eljárnia egy ilyen vitatott javaslat kidolgozásakor. Különösen a közelmúlt tapasztalataiból okulva, amikor is jogi vitákat követően ugyanezen a területen kénytelen volt módosítani jogi aktusait.

3.8.3 Ilyen körülmények között megfelelőbb lenne egy olyan határozatot választani, amely minden tagállamnak szól, vagy pedig egy ajánlást, hogy nagyobb mozgásteret biztosítsanak az illetékes hatóságoknak, és hogy hosszabb (önkéntes) tesztelési időszakot hagyjanak a szkennerekre.

3.8.4 Azt is hangsúlyozni kell, hogy a jövőbeli jogalkotási javaslat elfogadására az Európai Bizottság által lefolytatott komitológiai eljárás – bár van jogi hatálya – túlságosan szűk keretet teremt, és átláthatatlan egy ilyen speciális jogi aktus kidolgozásához.

3.8.5 Ez annál is inkább igaz, mivel a Lisszaboni Szerződés az EUMSZ. új 290. cikkében lefekteti a Tanács és az Európai Parlament által az Európai Bizottságra ruházott jogkörök gyakorlására szolgáló új mechanizmus alapjait. A Tanács és az EP azonban további indoklás nélkül visszavonhatja ezt a felhatalmazást (az említett 290. cikk (2) bekezdésének a) pontja). Ennek alapján az Európai Bizottságnak mérlegelnie kellene, hogy a polgárokra vonatkozó joganyagra kifejtett komoly hatás miatt, mellyel a rendeletjavaslat hatályba lépése járna, nem kellene-e olyan szélesebb intézményi kereten belül kidolgozni a javaslatot, amely nyitott a minden érintettre kiterjedő nyilvános vitára és a különböző politikai irányzatok közötti nézetekre, ahogy az parlamentáris demokráciákban szokás, és amelyben az alapjogokról folyó viták során az Európai Parlament kiemelt szerepet játszhatna, ami a komitológiai eljárásban nem adott.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az első rádióspektrum-politikai program létrehozásáról

(COM(2010) 471 végleges – 2010/0252 (COD))

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Szélessávú hozzáférés Európában: beruházás a digitális technológia által vezérelt növekedésbe

(COM(2010) 472 végleges)

(2011/C 107/11)

Előadó: **Thomas McDONOGH**

2010. október 7-én az Európai Parlament és a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. és 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az első rádióspektrum-politikai program létrehozásáról

COM(2010) 471 végleges – 2010/0252 (COD).

2010. szeptember 20-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Szélessávú hozzáférés Európában: beruházás a digitális technológia által vezérelt növekedésbe

COM(2010) 472 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2011. február 2-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a február 16-i ülésnapon) 108 szavazattal, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések

1.1 Az EGSZB elismerését fejezi ki az európai bizottsági „Szélessávú csomag” mindhárom dokumentumával kapcsolatban. Időszerű, jól átgondolt és tartalmilag is átfogó munkák.

1.2 Az EGSZB határozottan támogatja a digitális menetrend arra irányuló célkitűzéseit, hogy a nagy sebességű és szuper-gyors internetre épülő egységes digitális piac révén fenntartható gazdasági és szociális előnyöket teremtsen, és teljes mértékben egyetért az ebben a kiemelt kezdeményezésben foglalt, nagyra törő sáv szélességi célkitűzéssel.⁽¹⁾ Az EGSZB ugyanakkor úgy

véli, hogy néhány éven belül esetleg még ennél is nagyra törőbb sáv szélességi célok kitűzésére lehet szükség, hogy Európa világszinten versenyképes maradjon.⁽²⁾

1.3 Az EGSZB szerint riasztó, hogy Unió-szerte növekszik a munkanélküliség, különösen a fiatalok (a 25 év alattiak) körében.⁽³⁾ Az EGSZB úgy véli, hogy a „szélessávú csomag” sikeres végrehajtása elengedhetetlen ahhoz, hogy az Európa 2020 stratégia által előrevetített intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés megvalósulásával megoldódjon a munkanélküliség problémája.

⁽¹⁾ COM(2010) 245 végleges/2: 2020-ig minden európai polgár rendelkezzen legalább 30 Mb/s (másodpercenként 30 megabit) sebességű internet-hozzáféréssel, és az európai háztartások legalább 50 %-ának legyen 100 Mb/s sáv szélességet meghaladó internetkapcsolata. A digitális menetrend azt az Európai Tanács által támogatott célkitűzést is átvette, hogy Európában 2013-ig mindenki rendelkezzen alapszintű szélessávú internetkapcsolattal.

⁽²⁾ Dél-Korea olyan nemzeti tervet készített, amelyben 2012-ig általánossá kívánja tenni az 1000 Mb/s sebességű hozzáférést. A kormány beruházásra biztatja a vállalatokat. A rendszer kiépítése 34 billiód (http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/click_online/9093991.stm).

⁽³⁾ Az Eurostat 5/2011. számú, 2011. január 7-i sajtóközleménye (euromutatók) szerint 2010 novemberében a (25 év alatti) fiatalok munkanélküliségi aránya az **euróövezetben** 20,7 % volt, az **EU-27**-ben pedig 21,0 %. 2009 novemberében ez az arány 20,1 %, illetve 20,5 % volt.

1.4 Az EGSZB elégedetten nyugtázza, hogy a „szélessávú csomagban” leírt szabályozási elvek összhangban vannak az elektronikus hírközlésre vonatkozó átdolgozott jogi kerettel. ⁽⁴⁾

1.5 Az EGSZB a hálózatsemlegesség ⁽⁵⁾ elvét rendkívül fontosnak tartja az európai internetszolgáltatások jövőjére nézve. Olvastuk a nyílt internetről és a hálózatsemlegességről folytatott nyilvános konzultációval kapcsolatos európai bizottsági jelentést, ⁽⁶⁾ és örömmel fogadjuk, hogy Neelie Kroes alelnök is támogatja az elv alkalmazását. ⁽⁷⁾ Az EGSZB azonban aggódik amiatt, hogy a jelentős piaci erővel bíró szolgáltatók számára erős a kereskedelmi késztetés arra, hogy a hálózatsemlegesség elvével nem törődve, a polgárok érdekei ellen cselekedjenek. Az EGSZB úgy véli, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok hatásköreit meg kellene erősíteni annak biztosítása végett, hogy az internet Európa-szerte nyitott maradjon, és hogy a szolgáltatók teljes mértékben tiszteletben tartsák a hálózatsemlegesség elvét, és ennek érdekében a hírközlési keretszabályozás ⁽⁸⁾ rendelkezései esetleg újabb módosításokra szorulnak.

1.6 Az EGSZB felhívja az Európai Bizottság figyelmét számos korábbi véleményére, amelyekben az információs társadalom, az Európa 2020 stratégia és a digitális menetrend támogatását hangsúlyozza; valamint azokra a véleményeire, amelyek amellet foglalnak állást, hogy EU-szerte mindenki számára hozzáférhető jó minőségű és nagy sebességű internetkapcsolat van szükség, illetve kiegyensúlyozott szabályozási környezet kialakítására van szükség a hírközlési szolgáltatók számára, hogy jó minőségű szolgáltatásokat lehessen nyújtani megfizethető áron. ⁽⁹⁾

1.7 Szélessávú stratégia

1.7.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az EU szélessávú stratégiájának tényleges megvalósítása rendkívül fontos az összes polgár jövőbeli gazdasági és társadalmi jólétére nézve, viszont mivel az

⁽⁴⁾ A 2009/140/EK irányelv és a 2009/136/EK irányelv.

⁽⁵⁾ A hálózatsemlegesség elve szerint sem az internetszolgáltatók, sem a kormány nem vezethet be korlátozásokat sem a tartalomra, sem a hozzáférhető weboldalakra, sem a használt platformokra, sem a csatlakoztatható berendezésekre, sem pedig a kommunikációs módokra vonatkozóan. Ha egy adott felhasználó fizet egy adott szintű internet-hozzáférést, és egy másik is egy ugyanolyan szintűt, akkor a két felhasználónak egymáshoz is a kifizetett hozzáférési szinten kell tudniuk csatlakozni. Felmerültek aggályok azzal kapcsolatban, hogy szélessávú szolgáltatók megtehetik, hogy letiltanak bizonyos internetes alkalmazásokat és tartalmakat (pl. honlapokat, szolgáltatásokat, protokollokat) – különösen rivális cégeiket –, vagy hogy úgy módosítják üzleti modelljeiket, hogy a különböző felhasználók számára különbözőképpen csökkentett minőségű és terjedelmű hozzáférést biztosítsanak. Az üzleti modellek effajta módosítása az ár és a szolgáltatásminőség terén igazságtalan megkülönböztetésekhez vezethet. Az internet semlegességének kötelezővé tételét célzó szabályozások bevezetésének lehetőségéről heves viták folynak.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomms/doc/library/public_consult/net_neutrality/report.pdf.

⁽⁷⁾ Az Európai Bizottság és az Európai Parlament közös, a nyílt internet és a hálózatsemlegesség témájában tartott csúcstalálkozóján elhangzott beszéd (SPEECH/10/643).

⁽⁸⁾ A 2009/140/EK irányelv és a 2009/136/EK irányelv.

⁽⁹⁾ Lásd: HL C 120., 2005.5.20., 22. o.; HL C 28., 2006.2.3., 88. o.; HL C 318., 2006.12.23., 222. o.; HL C 97., 2007.4.28., 27. o.; HL C 324., 2006.12.30., 42. o.; HL C 151., 2008.6.17., 25. o.; HL C 44., 2008.2.16., 50. o.; HL C 224., 2008.8.30., 50. o.; HL C 77., 2009.3.31., 60. o.; HL C 175., 2009.7.28., 87. o.; HL C 175., 2009.7.28., 8. o.; HL C 182., 2009.8.4., 56. o.; HL C 218., 2009.9.11., 41. o.; HL C 317., 2009.12.23., 103. o.; HL C 255., 2010.9.22., 116. o.; HL C 44., 2011.2.11. 178. o.; HL C 54., 2011.2.19., 58. o.

anyagi körülmények még sok éven át nehéznek ígérkeznek, az EGSZB attól tart, hogy a szélessávú célkitűzések elérése nem kis kihívás elé állítja Európát. Az EGSZB arra kéri a Tanácsot, az Európai Bizottságot, a tagállamokat és a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy tegyenek meg minden tőlük telhetőt a digitális menetrendben foglalt szélessávú célkitűzések megvalósításának támogatására.

1.7.2 Az EGSZB úgy véli, hogy az internethez való egyetemes, nagysebességű, szélessávú hozzáférés kulcsfontosságú a társadalmi és területi kohézió előmozdítása érdekében. ⁽¹⁰⁾ Örömmel fogadjuk a strukturális és vidékfejlesztési alapok felhasználásának kibővítésére irányuló terveket a kereskedelmi életképes szélessávú infrastruktúrák kifejlesztésének támogatására. Az is rendkívül fontos azonban, hogy ennek a beruházásnak az előnyeit – a jó minőségű szolgáltatást és a költségek jelentős, minden végfelhasználót érintő csökkenését – a polgárok is élvezhessék. Az EGSZB ezenkívül arra kéri a tagállamokat és a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy alakítsanak ki ingyenes Wi-Fi-hotspotokat a közterületeken, ezzel is támogatva a digitális menetrendet.

1.7.3 Az EGSZB felhívja az Európai Bizottság figyelmét arra, hogy az egész Európára kiterjedő szélessávú infrastruktúrához való hozzáférés költségeinek csökkenése a gazdaságra és az életminőségre nézve többszörösen is kihat. Arra kérjük az Európai Bizottságot, a tagállamokat és a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy tegyenek meg minden erőfeszítést ezeknek a költségeknek a csökkentése érdekében.

1.7.4 Az EGSZB örömmel fogadja ugyan a szélessávú infrastruktúrákba való beruházások ösztönzésére és támogatására irányuló intézkedéseket, de azt szeretné látni, hogy ezeket a beruházásokat mind a versenynek kedvező módon valósítják meg. Az EGSZB nem venné jó néven, ha a támogatások a gyakorlatban úgy működnének, hogy aránytalan előnybe hozzák a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat.

1.7.5 Az EGSZB azonban csalódottan állapítja meg, hogy a tagállamok mindeddig nem nagyon siettek kihasználni a szélessáv-támogatási alapokat. ⁽¹¹⁾ Örömmel fogadjuk azt az elképzelést, hogy készüljön útmutató a tagállamok számára, amely elmagyarázza, hogyan lehet felgyorsítani a programokat és lehívni a rendelkezésre álló forrásokat.

1.8 Rádióspektrum-politika (RSP)

1.8.1 Az EGSZB elégedetten veszi tudomásul, hogy a rádióspektrum-politikai program azt kívánja jogi úton biztosítani, hogy a vezeték nélküli technológiák számára elegendő és megfelelő lefedettséget nyújtó és kapacitású spektrumot jelöljenek ki és tegyenek hozzáférhetővé a 2020-ra kitűzött cél elérése érdekében. Helyesli továbbá, hogy a szélessáv fejlesztését olyan intézkedések is elősegítsék, amelyek kedveznek a versenynek – ilyen például a spektrumkereskedelem bevezetése –, illetve olyanok is, amelyek a meglévő engedélyek módosítása esetén elejét veszik a lehetséges torzulásoknak.

⁽¹⁰⁾ HL C 175., 2009.7.28., 8. o.

⁽¹¹⁾ 2009 szeptemberéig a 2007–2013-as időszakra tervezett kiadásoknak csak 18%-a került felhasználásra.

1.8.2 Az EGSZB azt is örömmel látja, hogy a program kifejezetten a digitális hozadék 800 MHz-es sávjának 2013-ig történő felszabadítását célozza a szélessávú lefedettség biztosítása érdekében, különösen a vidéki területeken. Az EGSZB arra kéri a tagállamokat, hogy késlekedés nélkül szabadítsák fel ezt a frekvenciatartományt.

1.8.3 Az EGSZB tudomásul veszi továbbá az arra irányuló terveket, hogy megfizethető áron biztosítsanak műholdas szélessávú szolgáltatást az olyan távol eső területeken, amelyek kiszolgálása földfelszíni úton nem valósítható meg.

1.8.4 Az EGSZB az Európai Bizottsághoz csatlakozva arra kéri a tagállamokat, hogy segítsék elő, hogy a szélessávú lefedettségi célkitűzés mihamarabb megvalósulhasson, és ennek érdekében máris tegyék meg az alábbi intézkedéseket:

- tegyenek hozzáférhetővé kellően széles frekvenciatartományokat; ⁽¹²⁾
- gyorsan ítélik oda a frekvenciahasználati jogokat;
- biztosítsanak nagyobb rugalmasságot, és erősítsék a versenyt;
- tegyék lehetővé a másodlagos spektrumkereskedelmet, hogy igazodni lehessen a piaci fejleményekhez.

1.9 Új generációs hozzáférési hálózatok

1.9.1 Az új generációs hozzáférési hálózatok üzemeltetése igen költséges, és jelentős kockázatot jelentenek a befektetőknek. Látjuk, hogy a javaslatok figyelembe veszik ezeket a kockázatokat, és engedélyezik, hogy a szabályozott hozzáférési költségek kockázati felárat tartalmazzanak.

1.9.2 Az EGSZB-nek tetszik az Európai Bizottság kreatív megközelítésmódja, vagyis az, hogy határozottan támogatja a közös beruházásra irányuló megoldásokat, amelyek csökkenthetik az egyes cégek által vállalt egyéni kockázat szintjét.

1.9.3 Az EGSZB felismeri, hogy az új generációs hálózatokhoz való hozzáférési szabályok sikeres érvényre juttatása erősen függ attól, hogy az egyes tagállamokban a szabályozó hatóságok hogyan alkalmazzák azokat. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy adjanak meg minden támogatást a nemzeti szabályozó hatóságoknak és az Elektronikus Hírközlést Szabályozó Európai Hatóságok Testületének (BEREC), hogy ezt a nehéz feladatot teljesíteni tudják.

2. Ajánlások

2.1 A nyílt internet fennmaradása és a hálózatsemlegesség védelme érdekében az Európai Bizottságnak és a nemzeti szabályozó hatóságoknak szorosan nyomon kellene követniük a

⁽¹²⁾ Alapvetően fontos, hogy a kijelölt spektrum *ténylegesen* elérhető legyen: ehhez egyrészt új frekvenciatartományokat kell megnyitni (pl. a 2,6 GHz-es tartományt és a 800 MHz-est is), valamint liberalizálni kell a meglévő spektrum használatát (például a 900/1 800 MHz-es sávét – lásd a felülvizsgált GSM-irányelvet és a 900/1 800 MHz-ről szóló határozatot).

hálózatüzemeltetők által a hálózaton átáramló adatok kezelésére használt technológiákat, és azt, hogy ebből esetleg mit érzékelhetnek az internethasználók.

2.2 A tapasztalatok azt sugallják, hogy az Európai Bizottságnak meg kellene fontolnia, hogy a hírközlési keret szabályozás elegendő-e annak a fenyegetésnek az elhárítására, amelyet a szolgáltatók jelentenek a nyílt internetre és a hálózatsemlegességre nézve.

2.3 A nemzeti szélessávú terveket mihamarabb frissíteni kellene, hogy gyors és szupergyors szélessávú szolgáltatás nyújtására is tartalmazzanak projektterveket.

2.4 A nemzeti szélessávú terveknek a projekttervek általánosságban bevált gyakorlatát kellene követniük: részletezniük kellene a célkitűzésekhez szükséges erőforrásokat és az egyes mérföldkövek elérésére kitűzött határidőket.

2.5 Az EU-nak rendszeres időközönként felül kellene vizsgálnia a nemzeti szélessávú terveket, hogy megállapítsa az erőforrások terén jelentkező hiányosságokat és más problémákat.

2.6 A nemzeti szélessávú terveknek részletezniük kellene minden olyan közvetlen állami rendszert és infrastrukturális és közműberuházást, amely a digitális menetrend céljainak megvalósítását hivatott elősegíteni.

2.7 Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy fordítson kiemelt figyelmet a tagállamokban a versenyre gyakorolt hatásra, hogy ily módon szabályozni tudja a szélessávú hálózati költségek csökkentésének gyakorlati megvalósítását.

2.8 Az Európai Bizottságnak bármilyen megfelelő mechanizmussal biztosítania kellene, hogy a rádióspektrumok árszintje mindig elfogadható legyen, hogy a versenyképes szolgáltatásokat gazdaságilag életképes módon lehessen nyújtani.

2.9 A digitális gazdaság előrelendítése végett a tagállamoknak és a regionális önkormányzatoknak támogatniuk kellene ingyenes Wi-Fi-hotspotok kialakítását a közterületeken.

2.10 Közös beruházás és köz-magán partnerség keretében megvalósítandó infrastruktúra-projektek végrehajtásakor a tagállamoknak és a regionális önkormányzatoknak körültekintően kell eljárniuk, nehogy ártsanak a piacon meglévő egészséges versenynek. ⁽¹³⁾

2.11 Ahogy fejlődnek a rádiós technológiák és szolgáltatások, nem szabad megfeledkezni arról, hogy az elektromágneses mezők esetleg ártalmasak lehetnek a lakosság egészségére, ezért igen fontos, hogy az effajta hatások szemmel tartására irányuló intézkedések megnyugtassák őket.

⁽¹³⁾ Lásd: HL. C 48., 2011.2.15. 72. o.

2.12 Az EGSZB úgy véli, hogy a rádióhullámú hálózatok beindításának engedélyezésekor a helyhatóságoknak hatékonyan kell ellenőrizniük a környezetvédelmi és egészségügyi előírások betartását, hogy azokat a szolgáltatásokat, amelyek ezeknek maradéktalanul megfelelnek, gyorsan és költséghatékonyan lehessen nyújtani.

2.13 Ahhoz, hogy az új generációs hálózatokra vonatkozó szabályozást EU-szerte ugyanúgy hajtsák végre, és hogy a lehetséges erőforrás-problémákat ki lehessen mutatni, az Európai Bizottságnak javasolnia kellene, hogy a nemzeti szabályozó hatóságokat vessék alá időszakos ellenőrzésnek. Erre szakértői ellenőrzés keretében, a BEREC felügyelete alatt kerülhetne sor.

2.14 Az EU-nak meg kellene fontolnia, hogy forrásokat bocsát a BEREC rendelkezésére, mégpedig a következők miatt:

- szakértői csoportot lehetne létrehozni, amely esetenként besegíthetne a nemzeti szabályozó hatóságok szakértőinek;
- szakmai továbbképzési programot lehetne finanszírozni a nemzeti szabályozó hatóságok munkatársai részére;
- finanszírozni lehetne az audittevékenységet és egy bevált gyakorlatokkal foglalkozó egységet, ezzel elő lehetne segíteni, hogy a szabályozást Európa-szerte mindenütt egyformán kiváló szinten hajtsák végre.

3. Háttér

3.1 A nagysebességű távközlési hálózatok fejlődése ma éppolyan forradalmi jelentőségű, mint száz éve az elektromos és a közlekedési hálózatok fejlődése volt. Európa ugyan a világ egyik legnagyobb hálózati lefedettségű térsége,⁽¹⁴⁾ mégis az Unióban sok helyütt még most sincs alapvető internetszolgáltatás, és még a városi területeken is ritka a nagysebességű kapcsolat.

3.2 Világszerte egyre nagyobb az igény a polgárok és az üzleti vállalkozások részéről a sokkal gyorsabb új generációs hálózatok iránt. Ezen a téren Európa lemaradásban van néhány másik nemzetközi nagyhatalomhoz képest: az európaiak 30 %-a még sohasem használta az internetet, továbbá Európában a nagysebességű száloptikás hálózat térhódítása mindössze 1 %-os, míg Japánban ez az arány 12 %, Dél-Koreában pedig 15 %.

3.3 A digitális menetrend⁽¹⁵⁾ – az intelligens, fenntartható és inkluzív gazdaságra irányuló Európa 2020 stratégia⁽¹⁶⁾ egyik kiemelt kezdeményezése – nagyra törő szélessávú internetkapcsolati célkitűzéseket fogalmazott meg Európa számára: 2020-ig minden európai polgár rendelkezzen legalább 30 Mb/s (másodpercenként 30 megabit) sebességű internet-hozzáféréssel, és az európai háztartások legalább 50 %-ának legyen 100 Mb/s sávszélességet meghaladó internetkapcsolata. A digitális menetrend azt az Európai Tanács által támogatott célkitűzést is átvette, hogy Európában 2013-ig mindenki rendelkezzen alap-

szintű szélessávú internetkapcsolattal. Ahhoz, hogy ezeket a nagyra törő célokat meg tudjuk valósítani, egyszerre több technológián alapuló átfogó politikát kell kidolgozni, és a haladást az idő előrehaladtával gondosan nyomon kell követni.⁽¹⁷⁾

3.4 A jelen véleményben vizsgált „szélessávú csomag” olyan európai bizottsági dokumentumokból áll, amelyek a digitális menetrendben megfogalmazott sávszélességi célkitűzések gyakorlati megvalósítását célozzák. A csomag a következőkből áll:

- javaslatok a sávszélességi célkitűzések tervezési és finanszírozási szükségleteinek kielégítésére – „Szélessávú hozzáférés Európában: beruházás a digitális technológia által vezérelt növekedésbe” (COM(2010) 472 végleges)
- jogalkotási javaslat az első rádióspektrum-politikai program létrehozására, amelyet az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek támogatásához szükséges rádiós infrastruktúra szabályozása és harmonizálása indokol – „Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az első rádióspektrum-politikai program létrehozásáról” (COM(2010) 471 végleges)
- ajánlás arra, hogy EU-szerte a nemzeti szabályozó hatóságok hogyan szabályozzák a digitális menetrend által előrevetített gyors és szupergyors szélessávú internetszolgáltatáshoz szükséges új generációs hálózatokhoz való hozzáférést – C(2010) 6223/3

4. Megjegyzések

4.1 Szélessávú stratégia

4.1.1 Az Európa 2020 stratégia ambíciói és a digitális menetrend célkitűzései csak akkor válnak valóra, ha a tagállamok eredményes nemzeti szélessávú terveket dolgoznak ki és hajtanak végre. Igaz, hogy minden tagállamnak van már szélessávú stratégiája, ám ezeket hamarosan frissíteni kell, kiegészítve azokat a szupergyors hálózatokra vonatkozó, konkrét célkitűzéseket és végrehajtási intézkedéseket is tartalmazó tervekkel.

4.1.2 A siker érdekében döntő a nemzeti szélessávú stratégiák megfelelő tervezése és végrehajtása. Az is fontos, hogy a tagállamok úgy építsék ki az új generációs hálózatokat, hogy az EU egyetlen régiója se maradjon ki, máskülönben újra mélyülni kezd a digitális szakadék, és azok a hátrányos helyzetű régiók, amelyek nem tudnak részt venni az egyre nagyobb teret nyitó digitális gazdaságban, lassabban tudnak csak fejlődni gazdaságilag.

4.1.3 Segítségét jelentene továbbá a nemzeti szélessávú tervek kivitelezhetőségének felmérése is: felsorolták-e a végrehajtáshoz szükséges (emberi és egyéb) erőforrásokat, illetve a projektek legfontosabb mérföldköveit. Ezeknek a projekterveknek a végrehajtását azután nyomon kell követni, és naprakészen kell tartani őket.

⁽¹⁴⁾ Világ gazdasági Fórum: Jelentés a világ informatikai helyzetéről 2009–2010. <http://www.networkedreadiness.com/gitr/>.

⁽¹⁵⁾ Az európai digitális menetrend – COM(2010) 245 végleges/2.

⁽¹⁶⁾ EURÓPA 2020 – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája – COM(2010) 2020 végleges.

⁽¹⁷⁾ Elvárható például, hogy ahhoz, hogy a 100 Mb/s-os célt reálisan teljesíteni tudjuk, 2015-re az európai háztartások körülbelül 15 %-ának ilyen sebességű internetkapcsolattal kell rendelkeznie.

4.1.4 A hálózatok minősége, a szolgáltatás költsége és a versenyképes végfelhasználói árak a kiépítési programok fontos irányítási kritériumai. Mivel a hálózati infrastruktúra költségének akár 80 %-át is kitehetik a közműépítési munkálatok, létfontosságú, hogy a nemzeti és a helyi kormányzatok arra törekedjenek, hogy az infrastruktúra-projektek hatékony összehangolása révén jelentősen csökkentsék a költségeket.

4.1.5 A jó tájékoztatás elősegíti a jó tervezést és irányítást. A nemzeti szélessávú terveknek részletezniük kellene minden tervbe vett közvetlen állami rendszert és beruházást – a közműépítést is ideértve –, amely az infrastruktúra kiépítését hivatott elősegíteni.

4.1.6 Ha a nemzeti szabályozó hatóságok nem tudják kellő hozzáértéssel kezelni a problémát, akkor a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók domináns helyzete árthat a verseny alakulásának és az infrastruktúra kifejlesztésének.

4.1.7 A magánkézben levő infrastruktúra-szolgáltatók közötti együttműködés és megosztás alapvető a hatékonyság, a kiépítés sebessége, a környezeti fenntarthatóság és a végfelhasználók számára elérhető versenyképes árak szempontjából.

4.1.8 Az egymással versengő felek sajnos nemigen hajlandók együttműködni, hacsak nem kötelező. Az EGSZB örömmel látja, hogy a „szélessávú csomag” megköveteli, hogy a magánkézben levő infrastruktúra-szolgáltatók megfelelő tájékoztatást tegyenek közzé a meglévő és a tervezett infrastruktúráról, hogy megkönnyítsék ezzel a megfelelő tervezést és az erőforrások hatékony felhasználását.

4.1.9 A kommunikációs szolgáltatások költségeinek és az áraknak az átláthatósága alapvető ahhoz, hogy a polgárok számára valódi hasznot jelentsen a szélessávú infrastruktúrára való uniós, tagállami és regionális önkormányzati beruházás.

4.1.10 Az EGSZB nagyra értékeli a digitális menetrend egyetemes szélessávú hozzáférhetőségi célkitűzésének megvalósításához rendelkezésre álló pénzügyi támogatások mértékét és változatosságát. Örömmel fogadja emellett, hogy a tervek szerint a többéves pénzügyi keret új finanszírozási eszközöket is tartalmaz majd.

4.2 Rádióspektrum-politika (RSP)

4.2.1 A rádióspektrum-politika azért olyan fontos, mert a rádiós kommunikációnak minden területen fontos szerep jut az Európa 2020 stratégia által előrevetített intelligens, fenntart-

ható és inkluzív gazdaságban. A rádiós technológia az emberi kommunikáció és az internethasználat mellett abban is alapvető szerepet játszik, hogy utat nyit jövőbeli alkalmazások előtt a társadalom minden területén: az energiafogyasztás intelligens mérésétől kezdve egészen az intelligens közlekedési rendszerekig vagy a tárgyak internetjéig.

4.2.2 Az EGSZB külön kiemeli a rádióspektrum-politika fontosságát az egész Európát átszövő intelligens hálózatrendszer kiépítésében, amely elengedhetetlen a fenntartható növekedés megvalósításához.

4.2.3 Az EGSZB megemlíti, hogy az EU szélessávú piacán a legnagyobb növekedési ütem a mobil szélessáv területén tapasztalható: a felhasználók száma az elmúlt évben több mint kétszeresére emelkedett. A rádiós technológiák tehát egyre fontosabbak a szélessávú kommunikációs szolgáltatások igényeinek kielégítéséhez.

4.2.4 Az elektromágneses mezők ártalmasak lehetnek a polgárok egészségére. Az EGSZB elégedetten nyugtázza, hogy a rádióspektrum-politika felismeri, hogy a spektrumhasználat egészségre gyakorolt hatásait folyamatosan nyomon kell követni.

4.3 Új generációs hozzáférési hálózatok

4.3.1 Az új generációs hálózatokhoz való szabályozott hozzáférésre vonatkozó javaslatokból kitűnik, hogy az Európai Bizottság az évek során megtanulta, hogyan találja meg a megfelelő egyensúlyt a hálózati beruházások ösztönzése és a versenykörnyezet védelme között. A javaslatok ezenkívül világos útmutatást nyújtanak a kommunikációs ágazat számára a beruházási döntéseket és az új generációs hálózatokra irányuló terveket befolyásoló szabályozások terén, amire már igen nagy szükség volt.

4.3.2 Egyes nemzeti szabályozó hatóságok esetleg nem rendelkeznek sem az elvégzendő munkához szükséges szakértelmekkel, sem a kellő kapacitással. A szabályozó hatóságokat ennek az összetett feladatnak a végrehajtásában esetleg egy központilag finanszírozott szakértői bázis támogathatná, amelyet a BEREK szervezhetne és irányíthatna.

4.3.3 A nemzeti szabályozó hatóságok szakértelmét és kapacitását a BEREK-en keresztül növelni lehetne, ha a testület szakmai továbbképzési programot szervezne tagjainak munkatársai számára, és támogatást nyújtana a bevált gyakorlatok alkalmazásában.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Európai Hálózat- és Információbiztonsági Ügynökségről (ENISA)

(COM(2010) 521 végleges – 2010/0275 (COD))

(2011/C 107/12)

Előadó: **Peter MORGAN**

2010. október 19-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 114. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Európai Hálózat- és Információbiztonsági Ügynökségről (ENISA)

COM(2010) 521 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2011. február 2-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a 2011. február 17-i ülésnapon) 173 szavazattal, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB teljes mértékben tisztában van azzal, hogy a civil társadalom ma erősen függ az interneten keresztül biztosított szolgáltatásoktól. A civil társadalomnak a saját kiberbiztonságával kapcsolatos viszonylagos tudatlansága aggodalomra ad okot az EGSZB szemében. Az EGSZB véleménye szerint az Európai Hálózat- és Információbiztonsági Ügynökség (ENISA) feladata segíteni a tagállamoknak és a szolgáltatóknak általános biztonsági előírásaik javításában, annak érdekében, hogy minden internet-felhasználó megtegye a saját személyes kiberbiztonságához szükséges lépéseket.

1.2 Ezért az EGSZB támogatja az ENISA fejlesztését célzó javaslatot annak érdekében, hogy az ügynökség hozzájáruljon az Unión belüli magas szintű hálózat- és információbiztonsághoz, növelje az ezzel kapcsolatos tudatosságot, és az Európai Unió polgárai, fogyasztói, vállalkozásai és közületi szervezetei javára hálózat- és információbiztonsági kultúrát alakítson ki a társadalomban, ezáltal pedig hozzájáruljon a belső piac zavartalan működéséhez.

1.3 Az ENISA tevékenysége elengedhetetlen az uniós kormányokat, az ipart, a kereskedelmet és a civil társadalmat kiszolgáló hálózati infrastruktúra biztonságos fejlődéséhez. Az EGSZB elvárja, hogy az Európai Bizottság a legszigorúbb teljesítménynormákat írja elő az ENISA számára, és az állandóan változó és megújuló kiberbiztonsági fenyegetések fényében folyamatosan ellenőrizze ezek betartását.

1.4 A NATO, az Europol és az Európai Bizottság által körvonalazott kiberstratégiák mindegyike a tagállamokkal való hatékony együttműködésen múlik, mely utóbbiaknak a kiberbiztonsági ügyekkel foglalkozó belső ügynökségek egész sora áll rendelkezésre. A NATO és az Europol proaktív és operatív stratégiákat irányoz elő. Az Európai Bizottság stratégiáján belül az ENISA nyilvánvalóan fontos alkotóeleme a kritikus informatikai infrastruktúrák védelmével (Critical Information Infrastructure

Protection, CIIP) foglalkozó különféle ügynökségek és kirendeltségek bonyolult együttesének. Jóllehet az új rendelet nem szán operatív szerepet az ENISA-nak, az EGSZB mégis ebben az ügynökségben látja a civil társadalmat szolgáló kritikus informatikai infrastruktúrák védelmének fő letéteményesét.

1.5 A tagállami szintű kiberbiztonság operatív felelőssége a tagállamokra hárul, a kritikus informatikai infrastruktúrák védelmére vonatkozó előírások azonban igen eltérőek a 27 tagállamban. Az ENISA-ra hárul az a szerep, hogy a kevésbé fejlett eszközökkel rendelkező tagállamokat elfogadható szintre hozza. Az ENISA feladata, hogy biztosítsa a tagállamok közötti együttműködést és támogassa őket a bevált gyakorlatok alkalmazásában. A határokon átnyúló fenyegetések tekintetében az ENISA-nak figyelmeztető és megelőző szerepet kell betöltenie.

1.6 Az ENISA-nak emellett az EU-n kívüli államokkal való nemzetközi együttműködésben is részt kell vennie. Ez az együttműködés erősen politikai jellegű lesz, az EU számos testületének részvételével, az EGSZB megítélése szerint azonban az ENISA-nak meg kell találnia a helyét a nemzetközi szintéren.

1.7 Az EGSZB úgy véli, hogy az ENISA igen értékes szerepet tölthet be a biztonság területén megvalósuló kutatási projektek elindításában és támogatásában.

1.8 A hatásvizsgálat keretében az EGSZB jelenleg nem támogatja a 4. és az 5. opció teljes körű végrehajtását, ezek révén ugyanis az ENISA operatív ügynökséggé válna. A rohamosan fokozódó fenyegetettség miatt a kiberbiztonság olyan óriási feladatot jelent, hogy a tagállamoknak meg kell őrizniük a fenyegetések elleni proaktív küzdelem iránti képességüket.

Az uniós operatív ügynökségek kialakítása rendszerint a tagállamok kompetenciavesztéséhez vezet. A kiberbiztonság terén ennek az ellenkezőjére, a tagállamok kompetencianövelésére van szükség.

1.9 Az EGSZB megérte, hogy az Európai Bizottság szerint az ENISA-nak jól körülhatárolt és ellenőrzött feladatkörrel és ennek megfelelő erőforrásokkal kell rendelkeznie. Ugyanakkor az EGSZB attól tart, hogy az ENISA ötéves, határozott idejű mandátuma gátat szabhat a hosszú távú projekteknek, és ellehetlenítheti a humántőke és a tudás felhalmozását az ügynökségen belül. Egy meglehetősen kisméretű ügynökség fog egy nagy és egyre növekvő problémát kezelni. Feladatkörének kiterjedtsége miatt az ENISA-nak szakértői csoportokat kell majd foglalkoztatnia. Tevékenysége sokoldalú lesz: rövid távú feladatokat és hosszú távú projekteket egyaránt magában foglal. Ennek megfelelően az EGSZB azt szorgalmazza, hogy az ENISA mandátuma dinamikus legyen, és határozatlan időre szóljon, és időszakos felmérések és értékelések útján folyamatosan kerüljön megerősítésre. Ebben az esetben fokozatosan lehetne a forrásokat kiutalni, mégpedig úgy és akkor, ahogy és amikor az igazolhatóan szükséges.

2. Bevezetés

2.1 Jelen vélemény az ENISA továbbfejlesztését célzó rendelethez vonatkozik.

2.2 Az Európai Bizottság egy 2001-es keltezésű közleményében (COM(2001) 298 végleges) fektette le a hálózat- és információbiztonsággal kapcsolatos politikai megközelítésre vonatkozó első javaslatát. Válaszként a közleményre Daniel Rétureau átfogó véleményt⁽¹⁾ dolgozott ki.

2.3 Az Európai Bizottság ezt követően az ENISA felállítását célzó rendelethez tett javaslatot (COM(2003) 63 végleges). A fenti rendelethez vonatkozó EGSZB-veleményt⁽²⁾ Göran Lagerholm fogalmazta meg. Az ügynökség tényleges felállítására a 460/2004/EK rendelet értelmében került sor.

2.4 Az internet használatának exponenciális növekedésével párhuzamosan az információbiztonság fokozódó gondot jelentett. 2006-ban az Európai Bizottság a biztonságos európai információs társadalomra irányuló stratégiáról szóló közleményt adott ki (COM(2006) 251 végleges). Erről Antonello Pezzini írt véleményt az EGSZB részéről.⁽³⁾

2.5 Miközben nőtt az információbiztonság miatt érzett aggodalom, az Európai Bizottság 2009-ben a kritikus informatikai infrastruktúrák védelmét célzó javaslattal állt elő (COM(2009) 149 végleges). Az EGSZB 2009. decemberi plenáris ülésén elfogadott véleményt⁽⁴⁾ Thomas McDonogh írta.

2.6 Jelen javaslat az ENISA megerősítését és fejlesztését célozza annak érdekében, hogy hozzájáruljon az Unión belüli magas szintű hálózat- és információbiztonsághoz, növelje az ezzel kapcsolatos tudatosságot, és az Európai Unió polgárai, fogyasztói, vállalkozásai és közületi szervezetei javára hálózat- és információbiztonsági kultúrát alakítson ki a társadalomban, ezáltal pedig hozzájáruljon a belső piac zavartalan működéséhez.

2.7 Ugyanakkor az ENISA nem az EU kiberterének védelme céljából felállítandó egyedüli biztonsági ügynökség. A kiberháború és a kiberterrorizmus elleni válaszként katonai szervek hivatottak. E területen a NATO a legfontosabb szerv. A 2010 novemberében Lisszabonban kiadott új stratégiai elgondolás (lásd: <http://www.nato.int/lisbon2010/strategic-concept-2010-eng.pdf>) értelmében a NATO „tovább fejleszti a kibertámadások megelőzésére, felderítésére, kivédésére és az azokat követő újbóli talpra állásra szolgáló képességét, beleértve a nemzeti kibervédelmi kapacitások növelését és koordinálását célzó NATO-szintű tervezés alkalmazását, valamennyi NATO-szerv központosított kibervédelem alá való helyezését, valamint a NATO e területen működő éberségi, riasztási és válaszkénti rendszerének a tagállamokkal való fokozott integrációját is.”

2.8 AZ Észtországot ért 2007-es kibertámadást követően, 2008. május 14-én került sor a Kibervédelmi Kiválósági Együttműködési Központ (CCD COE) felállítására a NATO kibervédelmi kapacitásának növelése céljából. Az észtországi Tallinnban székelő központot nemzetközi erőfeszítéssel létrehozó és jelenleg pénzügyileg támogató országok: Észtország, Lettország, Litvánia, Németország, Magyarország, Olaszország, Szlovákia és Spanyolország.

2.9 Uniós szinten az elektronikus bűnözés az Europol feladatkörébe tartozik. Az alábbiakban egy részletet közlünk az Europol által a brit felsőháznak címzett írásos dokumentumból (lásd: <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld200910/ldselect/lddeucom/68/68we05.htm>):

Nyilvánvaló, hogy a bűnüldöző szervezeteknek lépést kell tartaniuk a bűnözők által elért technikai fejlődéssel annak érdekében, hogy az elkövetni szándékozott vagy elkövetett bűnöket megelőzzék, illetve felderítsék. Emellett a csúcstechnológia határokon átnyúló természete folytán ennek a szakértelmnek az Európai Unió egészében hasonlóan magas szinten kell lennie, hogy elkerülhető legyen a csúcstechnológiai bűnözés büntetlen virágzását lehetővé tevő „gyenge pontok” megjelenése. Ez a kapacitás azonban messze nem egyforma az EU-n belül. Valójában aszimmetrikus fejlődés zajlik; egyes tagországok bizonyos területeken komoly előrelépéseket tesznek, míg más tagországok technológiai hátrányba kerülnek. Ez olyan központi szolgáltatást tesz szükségessé, mely valamennyi tagországot segíti a közös fellépések koordinálásában, a megközelítések és a minőségi normák egységesítésének előmozdításában, valamint a bevált gyakorlatok felismerésében és megosztásában. Csak ezen az úton lehetséges az Unión belül egységesen fellépni a csúcstechnológiai bűnözés ellen.

(1) HL C 48., 2002.2.21., 33. o.

(2) HL C 220., 2003.9.16., 33. o.

(3) HL C 97., 2007.4.28., 21. o.

(4) HL C 255., 2010.9.22., 98. o.

2.10 A csúcstechnológiai bűnözés elleni központot (High Tech Crime Centre, HTCC) 2002-ben állították fel az Europolon belül. Egy viszonylag kisméretű osztályról van szó, amely azonban az Europol e területen végzett munkájának központi elemeként várhatóan növekedni fog a jövőben. A HTCC központi szerepet játszik a koordinációban, az operatív támogatásban, a stratégiai elemzésben és a képzésben. Különösen fontos a képzésben betöltött szerepe. Ezenfelül az Europol létrehozta a kiberbűnözés elleni küzdelem európai platformját (European Cyber Crime Platform, ECCP) is. E utóbbi a következő területekre összpontosít:

- az interneten észlelt bűnözés online bejelentő rendszere (I-CROS),
- elemzési munkafajl (Cyborg),
- internetes és bűnügyi szakértői portál (I-FOREX).

2.11 Az EU kiberstratégiáját az európai digitális menetrend „Bizalom és biztonság” című fejezete körvonalazza. A kihívásokat a következőkben ismerteti:

„Mindaddig az internet figyelemremélően biztonságosnak, ellenállóan és stabilnak bizonyult, de az informatikai hálózatok és a végfelhasználók készülékei folyamatosan sokféle fenyegetésnek vannak kitéve. Az elmúlt években olyan mértékben elszaporodtak a kétértelmű elektronikus üzenetek (spam), hogy mára jelentősen akadályozzák az interneten

bonyolódó e-mail-forgalmat (arányuk a különféle becslések alapján 80–98 % között mozog), ráadásul ezek az üzenetek nagymértékben terjesztenek vírusokat és rosszindulatú számítógépes programokat. A személyazonosság-lopások és internetes csalások fokozódó veszélyt jelentenek. A támadások egyre kifinomultabb módon mennek végbe (trójai vírusok, botnetek stb.), indítékuk pedig gyakran anyagi haszon-szerzés. Állhat mögöttük politikai motívum is, amint azt az Észtország, Litvánia és Grúzia ellen irányuló közelmúltbeli számítógépes támadások bizonyítják.”

2.12 A menetrend a következő fellépéseket irányozza elő:

6. kulcsintézkedés: **A megerősített és magas szintű hálózat-és információbiztonsági politikára** irányuló intézkedések bemutatása 2010-ben, beleértve a jogalkotási kezdeményezéseket, így az ENISA korszerűsítésére irányuló kezdeményezést, valamint a számítógépes támadások esetén gyorsabb reakciókat lehetővé tevő intézkedéseket, köztük az EU intézményeit védő számítástechnikai katasztrófaelhárító csoport (Computer Emergency Response Team, CERT) létrehozását;

7. kulcsintézkedés: **Az információs rendszerek elleni számítógépes támadások leküzdésére** irányuló jelenlegi intézkedések bemutatása 2010-ig, beleértve a jogalkotási kezdeményezéseket; a számítógépes bűnözésre vonatkozó joghatósággal kapcsolatos európai és nemzetközi szintű szabályok bemutatása 2013-ig.

2.13 2010. novemberi közleményében (COM(2010) 673 végleges) az Európai Bizottság az EU belbiztonsági stratégiájának felvázolása révén továbbfejlesztette a menetrendet. Ennek öt célkitűzése közül a harmadik a polgárok és a vállalkozások kibertérbeli biztonsági szintjének emelésére vonatkozik. Három cselekvési program lett terve véve, ezek részleteit az alábbi táblázat foglalja össze (a közleményből, amely az alábbi címen érhető el: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0673:FIN:HU:DOC>):

CÉLKITŰZÉSEK ÉS INTÉZKEDÉSEK	FELELŐS	ÜTEMEZÉS
3. CÉLKITŰZÉS: A virtuális tér biztonságának növelése a polgárok és a vállalkozások számára		
<i>1. fellépés: Kapacitásépítés a bűnüldözés és az igazságszolgáltatás terén</i>		
Az EU számítástechnikai bűnözéssel foglalkozó központjának létrehozása	Az Európai Bizottság 2011. évi megvalósíthatósági tanulmányától függően	2013
A számítástechnikai bűnözés kivizsgálására és büntetőeljárás alá vonására vonatkozó kapacitások kiépítése	Tagállamok a CEPOL-lal, Europol-lal és Eurojusttal	2013
<i>2. fellépés: Együttműködés az iparral a polgárok eszközökkel való felruházása és védelme érdekében</i>		
Intézkedések a számítástechnikai bűnözéssel kapcsolatos biztonsági események jelentésére, és iránymutatás nyújtása a polgároknak a kibertérrel és a számítástechnikai bűnözéssel kapcsolatban	Tagállamok, Európai Bizottság, Europol, ENISA és a magánszektor	Folyamatban
Iránymutatás az illegális internetes tartalmak kezelésében való együttműködésről	Európai Bizottság a tagállamokkal és a magánszektorral	2011
<i>3. fellépés: A számítástechnikai támadások kezelésére irányuló képességek javítása</i>		
Számítástechnikai katasztrófaelhárító csoportok hálózatának kialakítása, minden tagállamban, illetve az uniós intézmények számára, valamint rendszeres nemzeti vészhelyzeti tervek, válaszadási és helyreállítási gyakorlatok.	Tagállamok és EU-intézmények az ENISA -val	2012
Európai információmegosztási és figyelmeztető rendszer (EISAS) létrehozása	Európai Bizottság a tagállamokkal és az ENISA -val	2013

2.14 A NATO, az Europol és az Európai Bizottság által körvonalazott kiberstratégiák mindegyike a tagállamokkal való hatékony együttműködésen múlik, mely utóbbiaknak a kiberbiztonsági ügyekkel foglalkozó belső ügynökségek egész sora áll rendelkezésre. A NATO és az Europol proaktív és operatív stratégiákat irányoz elő. Az Európai Bizottság stratégiáján belül az ENISA a kritikus informatikai infrastruktúrák védelmével foglalkozó különféle ügynökségek és kirendeltségek bonyolult együttesének nyilvánvalóan fontos része. Jóllehet az új rendelet nem szán operatív szerepet az ENISA-nak, az EGSZB mégis ebben az ügynökségben látja a civil társadalmat szolgáló kritikus informatikai infrastruktúrák védelmének fő letéteményesét.

3. Az ENISA-ra vonatkozó javaslat

3.1 Az ENISA előtt álló nehézség hét tényezőre vezethető vissza:

- (1) a nemzeti szintű erőfeszítések sokfélesége és szétaprózottsága,
- (2) Európa gyenge korai figyelmeztető és válaszadási képessége,
- (3) a folyamatosan változó problémákra vonatkozó megbízható adatok hiánya és az ezzel összefüggő ismeretek elégtelen volta,
- (4) a hálózat- és információbiztonság területén jelentkező kockázatok és kihívások nem kellő ismerete,
- (5) a hálózat- és információbiztonság területén felmerülő problémák nemzetközi vetületei,
- (6) az együttműködési modellek szükségessége a politikai célok megfelelő szintű valóra váltásához,
- (7) a kiberbűnözés elleni hatékonyabb fellépés szükségessége.

3.2 Az ENISA-ra vonatkozó javaslat összefogja egyrészt a meglévő politikai rendelkezéseket, másrészt az EU digitális menetrendjében lefektetett új kezdeményezéseket.

3.3 Az ENISA által támogatandó, már létező politikák közé tartoznak a következők:

- (i) A tagállamok európai fóruma (European Forum for Member States, EFMS), melynek célja a bevált szakpolitikai gyakorlatok megvitatásának és cseréjének elősegítése az IKT-infrastruktúra biztonságával és ellenálló képességével kapcsolatos politikai célkitűzések és prioritások megosztása érdekében.
- (ii) Az ellenálló képesség javításáért felelős köz-magán partnerség (European Public-Private Partnership for Resilience, EP3R) olyan európai szintű, rugalmas irányítási keret az IKT-infrastruktúra ellenálló képessége területén, amely azon keresztül fejt ki hatását, hogy ösztönzi a köz- és a magánszektor együttműködését a biztonsággal és az ellenálló képességgel összefüggő célok terén.

(iii) Az Európai Tanács által 2009. december 11-én elfogadott stockholmi program, amely a hálózatok biztonságossá tételére és az Unióban történő kibertámadások esetén adott válaszlépések felgyorsítására irányuló politikai törekvéseket támogatja.

3.4 Az ENISA által támogatandó új kezdeményezések között találjuk az alábbiakat:

- (i) az EFMS tevékenységeinek intenzívebbé tétele,
- (ii) az EP3R támogatása a biztonságot és ellenálló képességet javító újító intézkedések és eszközök megvitatása által,
- (iii) az elektronikus kommunikációra vonatkozó szabályozási csomag biztonsági követelményeinek a gyakorlatba való átültetése,
- (iv) uniós szintű kiberbiztonsági készségi gyakorlatok elősegítése,
- (v) CERT létrehozása az EU-intézmények számára,
- (vi) a tagállamok mozgósítása és támogatása a nemzeti, illetőleg kormány szintű CERT-ek teljessé tételében – vagy, ahol szükséges, felállításában – annak érdekében, hogy létrejöjjön a CERT-ek Európa egészére kiterjedő, jól működő hálózata,
- (vii) figyelemfelkeltés a hálózat- és információbiztonsággal kapcsolatos kihívások iránt.

3.5 A jelen javaslat véglegesítését megelőzően az Európai Bizottság öt különböző politikai választási lehetőséget vizsgált meg. Minden egyes lehetőséghez a feladatkörhöz és a forrásokhoz kapcsolódó opciók tartoztak. A választás a harmadik lehetőségre esett. Ez az ENISA jelenlegi feladatköreinek kiterjesztését, valamint a bűnüldöző és a magánélet védelmével foglalkozó hatóságok bevonását jelenti.

3.6 A 3. lehetőség esetében a korszerűsített hálózat- és információbiztonsági ügynökség hozzájárulna:

- a nemzeti szintű megközelítések szétaprózottságának csökkentéséhez (első részprobléma), az adatokon, szakismereteken és információkon alapuló politikaformálási és döntéshozói munkához (harmadik részprobléma), valamint a hálózat- és információbiztonság területén jelentkező kockázatok és kihívások általános ismeretének és kezelésének javításához (negyedik részprobléma) azzal, hogy
- hatékonyabb tagállami szintű adatgyűjtést tenne lehetővé a kockázatokra, a veszélyforrásokra és a sérülékeny elemekre vonatkozóan,
- több hozzáférhető információt biztosítana a már meglévő és a jövőben felmerülő kihívásokról és kockázatokról,
- jobb minőségű tagállami hálózat- és információbiztonsági politikákat eredményezne;

- Európa korai figyelmeztető és válaszadási képességének javításához (második részprobléma) azzal, hogy
  - segítené az Európai Bizottságot és a tagállamokat a páneurópai gyakorlatok megszervezésében, ami által méretgazdaságosságot tenne lehetővé az európai uniós szintű biztonsági események kezelésében,
  - elősegítené az EP3R működését, ami által – a biztonság és az ellenálló képesség területén meghatározandó közös politikai céloknak és EU-szintű standardoknak köszönhetően – végső soron hozzájárulna a beruházási kedv növeléséhez;
- egy közös globális stratégia kialakításának elősegítéséhez a hálózat- és információbiztonság területén (ötödik részprobléma) azzal, hogy
  - fokozná az EU-n kívüli országokkal folytatott információ- és tudáscserét;
- a kiberbűnözéssel szembeni küzdelem hatékonyságának és eredményességének javításához (hetedik részprobléma) azzal, hogy
  - a hálózat- és kiberbiztonsághoz kapcsolódó, nem operatív jellegű feladatok ellátásával részt venne a bűnüldöző és az igazságszolgáltató szervek együttműködésében, például kétirányú információcsere és továbbképzések szervezése útján (együttműködve például az Európai Rendőrakadémiával).

3.7 A 3. lehetőség esetén minden szükséges forrás az ENISA rendelkezésére állna ahhoz, hogy kielégítő és alapos módon, azaz tényleges hatást gyakorolva végezhesse tevékenységét. Ha több forrás áll rendelkezésére, ⁽⁵⁾ az ENISA sokkal proaktívabb szerepet játszhat, és több kezdeményezést indíthat el az érdekelt felek tevékeny részvételét ösztönzendő. Az új helyzet ezen felül nagyobb rugalmasságot engedne a folyamatosan változó hálózat- és információbiztonsági környezetben jelentkező fejleményekre való gyors reagálás érdekében.

3.8 A 4. lehetőség a számítógépes támadások elleni küzdelem és a kiberbiztonsági eseményekre való válaszadás tekintetében operatív funkciókat is tartalmaz. A felsorolt feladatok mellett az ügynökség operatív funkciókat is ellátna, így például aktívabb szerepet kapna a kritikus informatikai infrastruktúra védelmére vonatkozó uniós törekvésekben, például a biztonsági események megelőzésében és kezelésében, konkrétan például azáltal, hogy uniós szintű CERT-ként működne a hálózat- és információbiztonság területén, illetőleg azáltal, hogy európai uniós hálózat- és információbiztonsági válságközpontként koordinálna a nemzeti CERT-ek munkáját, ideértve mind a napi szintű rutinfeladatokat, mind pedig a vészhelyzeti szolgáltatásokat.

3.9 A 4. lehetőség a 3. lehetőség esetében elérhetőnél nagyobb operatív szintű hatást fejtené ki. Az Európai Unió hálózat- és információbiztonsági CERT-jeként és a nemzeti szintű CERT-ek munkájának koordinálásával az ügynökség

egyebek mellett nagyobb méretgazdaságosság elérését tenné lehetővé az egész EU-t érintő biztonsági események kezelésében, és például a biztonság és az ellenálló képesség fokozásával csökkentené a vállalkozások működési kockázatait. A 4. lehetőség az ügynökség költségvetésének és emberi erőforrásainak jelentős bővítését tenné szükségessé, ami azonban kétségeket ébreszt az ügynökség befogadási kapacitását és költségvetési hatékonyságát illetően az elérendő haszonhoz képest.

3.10 Az 5. lehetőség operatív funkciókat is előírnyoz a számítástechnikai bűnözés elleni küzdelemmel foglalkozó bűnüldözési és igazságszolgáltatói szervek támogatása terén. A 4. lehetőségénél felsorolt tevékenységeken túl ez a lehetőség lehetővé tenné az ENISA számára, hogy

- eljárásjogi tekintetben támogatást nyújtson (lásd a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményt): például forgalmi adatok gyűjtése, adattartalmak megszerzése, adatforgalom nyomom követése szolgáltatásbénító támadások esetében,
- szakértői központtá váljon a bűnügyi nyomozás terén, beleértve a hálózat- és információbiztonságot is.

3.11 Az 5. lehetőség a 3. és a 4. lehetőséghez képest nagyobb eredményességet biztosítana a számítástechnikai bűnözés elleni küzdelemben azzal, hogy a bűnüldöző és az igazságszolgáltató szervek támogatása érdekében további operatív feladatokat rendelne az ügynökséghez.

3.12 Az 5. lehetőség esetén jelentős mértékben növelni kellene az ügynökség erőforrásait, és ez esetben is ugyanazok az aggályok merülnek fel a befogadóképesség, illetve a költségvetés hatékony felhasználása tekintetében.

3.13 Bár mind a 4., mind az 5. lehetőség nagyobb pozitív hatással járna a 3. lehetőséghez képest, az Európai Bizottság úgy véli, hogy több okból sem célszerű ezeket a lehetőségeket választani.

- A tagállamok számára a kritikus informatikai infrastruktúra védelmével kapcsolatos feladatkörököt illetően politikailag problematikusak lennének (a tagállamok egy része nem támogatná az operatív funkciók centralizálását).
- A feladatoknak a 4. és 5. lehetőséggel kapcsolatban vizsgált kibővítése az ügynökség helyzetét is nehezebben megfoghatóvá tenné.
- Ha az ügynökség tevékenységi területe ilyen új, az eddigektől merőben eltérő operatív feladatokkal egészülne ki, az rövid távon kemény diónak bizonyulhatna, és komoly kockázata lenne annak, hogy az ügynökség ésszerű határidőn belül nem volna képes ezt a fajta feladatkört megfelelően teljesíteni.

— Végül, de nem utolsósorban, a 4. és az 5. lehetőség esetében a költségek is túlságosan magasak: az új feladatok az ENISA jelenlegi költségvetésének négy-öttszörösére való növelését tennék szükségessé.

⁽⁵⁾ A forrásnövelésre történő utalás az ENISA-javaslat jelenlegi formában történő elfogadásának függvénye.

4. A rendeletbe foglalt rendelkezések

4.1 Az ügynökség segíti az Európai Bizottságot és a tagállamokat a hálózat- és információbiztonságra vonatkozó jogszabályi és szabályozási természetű kötelezettségek teljesítésében.

4.2 Az igazgatóság meghatározza az ügynökség működésének általános irányát.

4.3 Az igazgatóság tagállamonként egy-egy képviselőből, az Európai Bizottság által kijelölt három képviselőből, valamint az információs és kommunikációs technológiai ágazatot, a fogyasztói csoportokat, illetve a hálózat- és információbiztonság területén működő tudományos szakembereket képviselő egy-egy tagból áll.

4.4 Az ügynökséget a feladatai ellátásában független ügyvezető igazgató vezeti, aki felel az igazgatóság számára jóváhagyásra benyújtott munkaprogram összeállításáért.

4.5 Az ügyvezető igazgató felel a munkaprogramot támogató éves költségvetés megtervezéséért is. Az igazgatóságnak mind a költségvetést, mind a munkaprogramot jóváhagyásra be kell nyújtania az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak.

4.6 Az igazgatóság az ügyvezető igazgató javaslatára az informatikai és hírközlési technológiai ágazatot, a fogyasztói csoportokat, a hálózat- és információbiztonság területén működő tudományos szakembereket, valamint a bűnüldöző és a magánélet védelmével foglalkozó hatóságokat képviselő szakértőkből létrehozza az Érdekeltek Állandó Csoportját.

4.7 Mivel a rendelet még csak javaslati szakaszban van, a számadatokat illetően még némi bizonytalanság uralkodik. Jelenleg az ügynökség 44–50 fős személyzettel és 8 millió eurós költségvetéssel működik. A 3. lehetőség esetén elvben 99 fős személyzettel és 17 millió eurós költségvetéssel kellene számolni.

4.8 A rendelet öt éves, határozott idejű megbízatást javasol.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 17-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az integrált tengerpolitika továbbfejlesztését támogató program létrehozásáról

(COM(2010) 494 végleges – 2010/0257 (COD))

(2011/C 107/13)

Előadó: **Jan SIMONS**

2010. október 20-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az integrált tengerpolitika továbbfejlesztését támogató program létrehozásáról

COM(2010) 494 végleges – 2010/0257 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2011. február 2-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a február 16-i ülésnapon) 111 szavazattal, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB az előterjesztett javaslatot logikus lépésnek tartja az integrált tengerpolitika megvalósítása felé, és általánosságban egyetért a benne foglaltakkal.

1.2 A hatáskörmegoszlást illetően az EGSZB meglelégedéssel állapítja meg, hogy az Európai Bizottság a javaslatban elismeri, hogy megosztott hatáskörökről van szó, kivéve a tenger biológiai erőforrásaival kapcsolatos kérdéseket, amelyeket illetően az Európai Bizottság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik.

1.3 Az EGSZB kéri, hogy az Európai Bizottság tisztázza az alkalmazott jogalapokat. Kétségei vannak afelől, hogy az EUMSZ alkalmazott cikkei (74. és 77 cikk), amelyek nem a rendes jogalkotási eljárást követik, összeegyeztethetők-e a többi jogalappal, amelyek pedig a rendes jogalkotási eljárást követik.

1.4 A tengeri tevékenységek ágazatközi és határokon átnyúló jellege, valamint az ágazati politikák közötti szinergiák az EGSZB szerint megfelelően indokolják azt, hogy intézkedéseket hozzanak egy integrált tengerpolitika előmozdítására. Az EGSZB ezért a javaslatot a szubszidiaritás szempontjából megfelelőnek tartja.

1.5 Ugyanez érvényes az EGSZB nézetére a szóban forgó javaslat arányosságával kapcsolatban. Nem áll ugyanis rendelkezésre elegendő pénzügyi eszköz ahhoz, hogy a szükséges lépéseket a fennmaradó időszakban (2011–2013) finanszírozni tudják.

1.6 Az Európai Bizottság által a javaslatba beépített előzetes értékelést az EGSZB meglehetősen gyengének tartja, többek

között az EU nehéz pénzügyi helyzete miatt. Szívesen venné, ha az Európai Bizottság meggyőzőbben támasztaná alá szándékát – különösen a konkrét kérdéseket és cselekvéseket illetően.

1.7 Az EGSZB megjegyzi, hogy a javaslatból nem derül ki, milyen jellegű működési támogatásra céloz az 5. cikk (2) bekezdésének első mondata. Hasznos lenne továbbá megemlíteni a preambulumbekkezdésekben, hogy nem cél a tengeri infrastruktúra, közte a tengeri kikötők finanszírozásának felvállalása.

1.8 Köztudomású, hogy az EGSZB támogatja a tengeri irányítás ágazatközi megközelítését. Habár a szóban forgó javaslat nem foglalkozik az egyes politikák tartalmával, az EGSZB – korábbi véleményeit követve – a „Részletes megjegyzések” fejezetben mégis utal azokra a kérdésekre, amelyek figyelmet érdemelnek az integrált tengerpolitikában.

2. Bevezetés

2.1 2010. szeptember 29-én az Európai Bizottság közzétette rendeletjavaslatát az integrált tengerpolitika továbbfejlesztését támogató program létrehozásáról (COM(2010) 494 végleges), és az EUMSZ 304. cikkével összhangban kikérte az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét e tárgyban.

2.2 Az EGSZB szívesen eleget tesz ennek a kérésnek, mivel a javaslatot logikus lépésnek tartja az integrált tengerpolitika kidolgozásában. Ezt a politikát a „kék könyv” néven ismertté vált, 2007. október 10-i európai bizottsági közlemény közzétételéig alapozta meg.

2.3 A közlemény kifejtette, hogy az óceánokkal, tengerekkel, part menti régiókkal és tengeri ágazatokkal kapcsolatban integrált, egységes és összehangolt döntéshozatal kidolgozására és végrehajtására van szükség.

2.4 Az integrált tengerpolitika alap gondolatát a tengeri irányítás ágazatközi megközelítése jelenti, melynek során a környezetvédelmi, a tengeri közlekedési, az energiaügyi, a kutatási, a halászati és a regionális politika szinergiái kerülnek előtérbe.

2.5 A kék könyvet cselekvési terv egészítette ki, melyben az Európai Bizottság intézkedéseket javasolt az integrált tengerpolitika tartalommal való megtöltésére.

2.6 2007. december 14-i ülésén az Európai Tanács támogatásáról biztosította az integrált uniós tengerpolitika elképzelését. Ezt követően az Európai Bizottság 2009. október 15-én jelentést fogadott el az elért haladásról.

2.7 A jelentés ismerteti, hogy a 2007-ben meghatározott cselekvési terv intézkedései közül melyek valósultak meg, és kijelöli a következő végrehajtási szakasz irányát.

2.8 2009. november 16-i következtetéseiben az Általános Ügyek Tanácsa felhívta a figyelmet az integrált tengerpolitika továbbfejlesztéséhez és végrehajtásához nyújtott pénzügyi támogatás garantálásának jelentőségére, és felkérte az Európai Bizottságot, hogy terjessze elő az integrált tengerpolitikai intézkedéseknek a jelenlegi pénzügyi kereten belül történő finanszírozására vonatkozó szükséges javaslatokat annak érdekében, hogy azok 2011-ben hatályba léphessenek.

2.9 Az Európai Bizottság most arra a következtetésre jutott, hogy az integrált tengerpolitika továbbfejlesztése és végrehajtása veszélybe került, mivel a fennmaradó időszakban (2011–2013) nem áll rendelkezésre elegendő eszköz a szükséges intézkedések finanszírozására. Pedig az Európai Bizottság szerint pénzügyi támogatásra van szükség ahhoz, hogy meg lehessen valósítani a kék könyvben meghatározott, majd az Általános Ügyek Tanácsának 2009. november 16-i következtetéseivel jóváhagyott célkitűzéseket.

2.10 Mivel nem lehet az integrált tengerpolitika összes prioritását és célkitűzését más uniós alapokhoz sorolni, programot kell kidolgozni az integrált tengerpolitika továbbfejlesztésének támogatására.

2.11 Az Európai Bizottság szerint a program végrehajtásának harmadik országokban is elő kell segítenie az illető ország fejlesztési célkitűzéseit, és ennek összhangban kell állnia az EU egyéb együttműködési eszközeivel, valamint a kapcsolódó uniós szakpolitikák célkitűzéseivel és prioritásaival.

2.12 Az Európai Bizottság szerint az előterjesztett rendeletjavaslat célkitűzései – a program keretében finanszírozandó intézkedések léptéke és hatásai miatt – nem valósíthatók meg kielégítően kizárólag tagállami fellépés által. Jobb uniós szinten

megvalósítani őket olyan intézkedések elfogadásával, amelyek megfelelnek a szubszidiaritás elvének, ahogy azt az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 5. cikke kimondja.

2.13 Ami az arányosság elvét illeti: az EGSZB szerint a rendeletjavaslat nem terjed ki többre, mint amire a szóban forgó célok eléréséhez szükség van.

2.14 Az előterjesztett rendeletjavaslat célja, hogy támogató programot hozzon létre az integrált tengerpolitika továbbfejlesztésére.

3. Általános megjegyzések

3.1 Korábbi véleményeiben⁽¹⁾ az EGSZB kedvezően ítélte meg az Európai Bizottság megközelítését egy integrált tengerpolitika kialakítására. A szóban forgó javaslat logikus lépés ebben a folyamatban.

3.2 A javasolt rendelet ugyanis meghatározza többek között a program általános és konkrét célkitűzéseit, a pénzügyileg támogatható tevékenységeket és a lehetséges finanszírozási módokat. A javaslat ezen túlmenően értékelést írt elő, amelyre legkésőbb 2014 végéig sort kell keríteni, és tanácsadó bizottság felállítását javasolja, amely segíti az Európai Bizottság munkáját az éves munkaprogramok kialakításában. A 2011–2013 időszakra szóló program végrehajtásához az Európai Bizottság szerint 50 millió eurós összegre van szükség. Mindezt az EGSZB is szükségesnek tartja.

3.3 Az európai bizottsági javaslatot technikai eszközöket tartalmazó keretjavaslatnak, és semmi esetre sem politikai eszközökkel ellátott javaslatnak kell tekinteni. Nem cél az sem, hogy lehetővé tegye a tengeri infrastruktúra, közte a kikötők finanszírozását. Az EGSZB szerint ezt ajánlatos magában a javaslatban, például a preambulumbekzdésekben is megemlíteni.

3.3.1 A javaslat 5. cikk (2) bekezdésének első mondata lehetőséget ad arra, hogy a program keretén belül az intézkedésekhez nyújtott támogatás mellett működési támogatást is odaítéljenek. Az EGSZB megjegyzi, hogy – habár a javaslatához csatolt pénzügyi kimutatás alapján következtetni lehet a program keretére – magából a javaslatból nem derül ki pontosan, milyen jellegű működési támogatásokról van szó.

3.3.2 Az EGSZB javasolja, hogy ezt is ismertessék a javaslatban, nehogy maga az Európai Bizottság sértse meg a szerződésben foglalt versenyszabályok szellemét most, amikor a tengert érintő ügyekben tágabb értelemben szinte mindig határon átnyúló versennyel van dolgunk. Figyelembe kellene venni azt is, hogy továbbra is lehetőséget kell biztosítani a hajózás tagállamok általi támogatására.

⁽¹⁾ HL C 44., 2011.2.11., 173. o.
HL C 255., 2010.9.22., 103. o.
HL C 306., 2009.12.16., 46. o.
HL C 277., 2009.11.17., 20. o.
HL C 211., 2008.8.19., 31. o.
HL C 168., 2007.7.20., 50. o.

3.4 Az EGSZB örömmel állapítja meg, hogy megosztott hatáskörökön alapuló javaslatról van szó, kivéve a tenger biológiai erőforrásainak megőrzésével kapcsolatos kérdéseket, amelyeket illetően az Európai Bizottság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik.

3.5 Az EGSZB kéri, hogy az Európai Bizottság tisztázza, miért a megadott jogalapokat választotta. Az EUMSZ 74. és 77. cikke nem a rendes jogalkotási eljárást követi. Az EGSZB-nek kétségei vannak afelől, hogy az Európai Bizottság által alkalmazott cikkek összeegyeztethetők-e a többi jogalappal, amelyek pedig a rendes jogalkotási eljárást követik. Ezzel összefüggésben azt is szem előtt kell tartani, hogy a 74. és 77. cikkben lefektetett eljárások az EUMSZ 289. cikke értelmében nem jogalkotási eljárások.

3.6 Az EGSZB szerint a tengerrel kapcsolatos tevékenységek határokon átnyúló jellege és az ágazati szakpolitikák közötti szinergiák indokolják, hogy az integrált tengerpolitikát illetően – például a kutatással, a kísérleti projektekhez való hozzájárulással, illetve a tagállami integrált tengerpolitika ösztönzésével és támogatásával kapcsolatban – uniós szinten hozzanak intézkedéseket.

3.7 Az előzetes értékelés Európai Bizottság általi indoklása az EGSZB szerint nem tekinthető a javaslat legjobb részének. A 2. lehetőség (mérsékelt uniós pénzügyi hozzájárulás azzal a céllal, hogy tovább vizsgálják a lehetőségeket, és folyamatosan végrehajtsák az integrált tengerpolitikát) előnyben részesítésének indoklása – többek között a többi lehetőség fényében – igen gyenge. Az EGSZB javasolja, hogy az Európai Bizottság meggyőzőbb indoklást fogalmazzon meg, különösen a konkrét kérdések és cselekvések megválasztását illetően.

3.8 Az Európai Bizottság által a javaslat 4. cikkében felsorolt tevékenységek az EGSZB szerint nem tükrözik megfelelő erővel az azt megelőzően megfogalmazott célkitűzéseket. Ott, ahol több összehangolásra, illetve a felelősségek és hatáskörök világosabb megállapítására van szükség, az Európai Bizottság – a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett – egyértelműbb irányvonalakat javasolhatna.

3.9 Az Európai Bizottság javasolja, hogy legkésőbb 2014. december 31-én utólagos értékelő jelentést terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé. Az EGSZB támogatja ezt a szándékot, de ismét felhívja a figyelmet egy hathatósabb előzetes értékelés jelentőségére annak érdekében, hogy utólagosan majd a kitűzött célok eléréséről lehessen beszámolni.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Köztudomású, hogy az EGSZB támogatja a tengeri irányítás ágazatközi megközelítését. Következésképpen véleménye szerint minden érintett szereplő közreműködése fontos. Az EGSZB a siker kulcsát abban látja, hogy az érdekelt tevékenyen részt vegyenek a tervezett cselekvésekben. A célkitűzések eléréséhez alapvetően fontos, hogy részvételre szólítsák

az érintetteket, és az integrált tengerpolitika eredményeiről megfelelő legyen a tájékoztatás mind a tagállamokon belül, mind pedig közöttük.

4.2 Habár a szóban forgó javaslat nem foglalkozik az egyes politikák tartalmával, az EGSZB – korábbi véleményeit követve – az alábbiakban ismételten utal azokra a kérdésekre, amelyek figyelmet érdemelnek az integrált tengerpolitikában.

4.2.1 Egyensúlyt kell teremteni az EU part menti területeinek környezetvédelmi aggályai és a nemzetközi kereskedelem iránti, a tengeri szállítás növekedésében tükröződő igény között.

4.2.2 A sajtóban jelentős visszhangot kiváltó két nagy hajószerezésként (1999-ben az Erika, 2002-ben a Prestige) kapcsán az EGSZB szerint ki kellene dolgozni egy forgatókönyvet a legrosszabb esetekre. A mintegy tizenöt új rendelet és irányelvet tartalmazó, részletes jogalkotási csomag ellenére azonban az eddigi tagállami erőfeszítéseket illetően két fontos területen elmaradás tapasztalható:

— megfelelően felszerelt fáradtolajgyűjtők létesítése a kikötőkben. Ezek hiányában még mindig előfordul, hogy az olajt a tengerbe öntik,

— elegendő „menedékkikötő” létesítése vészhelyzetben lévő hajók számára. Megjegyzendő még, hogy katasztrófa esetén nincsenek egyértelmű válaszok a felelősségi és a hatásköri kérdésekre.

Az e hiányosságok kiküszöbölésére irányuló intézkedéseket fel kellene venni a támogatható célok listájára.

4.2.3 Nemcsak az a fontos, hogy ratifikálják az Egyesült Nemzetek Tengerjogi Egyezményét (UNCLOS) (ezt időközben minden uniós tagállam megtette), de az is, hogy felügyeljék az egyezmény végrehajtását. Az EGSZB szerint az EU-val közös tenger partján fekvő harmadik országokat is meg kellene kérni az ENSZ Tengerjogi Egyezményének ratifikálására és végrehajtására, közülük is különösen azokat, amelyek társulási egyezményt kötöttek vagy csatlakozási tárgyalásokat folytatnak az EU-val, hiszen az egyezmény a közösségi vívmányok részét képezi.

4.2.4 Annak érdekében, hogy a folyamat megfelelően haladjon, az EGSZB javasolja, hogy az Unió a Mediterrán Térséget illetékes miniszterei évente legalább egyszer megbeszélést tartsanak az integrált tengerpolitikáról. Az EGSZB reméli, hogy a közeljövőben más tengeri medencék, például a Balti-, az Északi- és a Fekete-tenger, illetve az Atlanti-óceán térsége is követik ezt a példát.

4.2.5 Az integrált tengerpolitika nemzetközi dimenziójának megerősítése érdekében az EGSZB szerint az Európai Bizottságnak több figyelmet kellene fordítania a tengeren dolgozók munkakörülményeinek javítására, valamint a hajók biztonságára és környezeti teljesítményére.

4.2.6 Az EGSZB megjegyzi, hogy egy valóban integrált tengerpiac érdekében szükség van arra, hogy a nemzeti felügyeleti szervek, a parti őrség és a tagállami flották jobban együttműködjenek egymással – leginkább az Európai Tengerbiztonsági Ügynökségen keresztül.

4.2.7 Ehhez nélkülözhetetlen, hogy egy integrált tengerfelügyeleti rendszer keretében közös tengerügyi adatcsere-struktúrát hozzanak létre. Ezzel kapcsolatos véleményében ⁽²⁾ az

EGSZB megjegyzi: ezt a rendszert úgy kell kiépíteni, hogy fenntartható módon pontos, aktuális, minőségi és költséghatékony adatokat bocsásson rendelkezésre.

4.2.8 Az EGSZB utal rá, hogy egyik korábbi véleményében ⁽³⁾ már felhívta a figyelmet arra a szerepre, amelyet a tengerpolitika megvalósításában – ezen belül a területrendezést illető intézkedésekben is – játszhat. Az EGSZB e helyen ismét ki szeretné fejezni ez irányú elkötelezettségét.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Staffan NILSSON

⁽²⁾ HL C 44., 2011.2.11., 173. o.

⁽³⁾ HL C 211., 2008.8.19., 31. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat az Európai Parlament és a Tanács .../.../EU rendeletére az Európai Tengerbiztonsági Ügynökség (EMSA) létrehozásáról szóló 1406/2002/EK rendelet módosításáról

(COM(2010) 611 végleges – 2010/0303 (COD))

(2011/C 107/14)

Előadó: **Jan SIMONS**

2010. november 22-én a Tanács és 2010. november 10-én az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 100. cikkének (2) bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat az Európai Parlament és a Tanács .../.../EU rendeletére az Európai Tengerbiztonsági Ügynökség (EMSA) létrehozásáról szóló 1406/2002/EK rendelet módosításáról

COM(2010) 611 végleges – 2010/0303 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2011. február 2-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. február 16–17-én tartott 469. plenáris ülésén (a 2011. február 16-i ülésnapon) 114 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB kedvezően ítéli meg az EMSA-nak a tengerbiztonság javításában a tagállamokban betöltött szerepét. A jövőre nézve is igen fontosnak tartja, hogy az EMSA feladatait és hatásköreit átgondolt módon terjesszék ki.

1.2 Az „átgondolt módon” kifejezéssel az EGSZB arra kíván utalni, hogy az EMSA feladatait, felelősségeit és hatásköreit az eddigieknél egyértelműbb módon kell megfogalmazni és meghatározni, hogy ne legyenek félreértések az EMSA, az Európai Bizottság és a tagállamok közötti feladatmegosztással kapcsolatban.

1.3 Az arányosság elvére vonatkozóan az EGSZB meg szeretné jegyezni, hogy az Európai Bizottság a javaslat egyes részeiben előre meghatározza az EMSA jövőbeli szerepét. Erről azonban először uniós szinten kell döntést hozni.

1.4 Az EGSZB csodálkozásának ad hangot afelett, hogy a 2. cikk (2) bekezdésének d) pontja váratlanul megemlíti a „belföldi vízi utakat”. Sem a jelenlegi – amint maga a cím is megadja, csupán a tengerekre vonatkozó – szabályozás, sem a szóban forgó módosításvajavaslat indokolása, hatáselemzése és preambulumbekendése nem térnek ki a belföldi vízi utakra. Egyáltalán nem esik szó okokról, igényről, hatásköréről, technikai kivitelezéséről, sem pedig arról, hogy miként kezeljék a tengeri és a belvízi hajózásra irányuló politikák eltéréseit, illetve a nemzeti és nemzetközi szinten teljesen különböző igazgatási és irányítási struktúrákat. Már csak ezért is el kell tehát hagyni ezt az utalást, nem is szólva arról a tartalmi évről, hogy a két közlekedésmód igen különböző jellegzetességei már alapot adtak arra, hogy különálló közlekedésirányítási rendszereket hozzanak létre.

1.5 Az EGSZB elképzelhetőnek tartja, hogy mielőbb létrehoznak egy jogalapot és ezáltal egy pénzügyi keretet is, amelynek révén az ügynökség támogatni tudja az Európai Bizottságot releváns és a tengerészeti területen végzett tevékenységéből adódó, jól körülhatárolt szaktudásával, mégpedig nemcsak valamennyi közlekedésmódra vonatkozóan, hanem a közlekedéstől független politikaterületeken is.

1.6 Az EGSZB egyébként egyetért azzal a javaslattal, hogy az ügynökség létrehozásáról szóló rendelet szorosabban kapcsolódjon a harmadik tengerbiztonsági intézkedéscsomag keretében elfogadott jogszabályokhoz.

1.7 Az EGSZB azt ajánlja, hogy pontosítsák az EMSA, az Európai Bizottság, a tagállamok és az igazgatási tanács szerepét, mégpedig az ellenőrzések szervezésének terén.

1.8 Az EGSZB ezért támogatja az Európai Bizottságnak azt a javaslatát, hogy az EMSA ellenőrzés terén alkalmazott operatív munkamódszereinek meghatározásakor az Európai Repülésbiztonsági Ügynökség példáját kövessék.

1.9 Az EGSZB szükségesnek tartja, hogy az EMSA, mivel a múltban bizonyította, hogy hozzáadott értéket képvisel, megkapja azokat a személyzetre vonatkozó és pénzügyi lehetőségeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy szerepét a jövőben is felelősségteljes módon be tudja tölteni. Ennek része – az EGSZB véleménye szerint is – a rendszeres külső ellenőrzés.

2. Bevezetés

2.1 2010. október 28-án az Európai Bizottság közzétette az Európai Tengerbiztonsági Ügynökség (EMSA) létrehozásáról szóló 1406/2002/EK rendelet módosítására vonatkozó rendeletre tett javaslatot (COM(2010) 611 végleges), és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikkének megfelelően vélemény kidolgozására kérte fel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot.

2.2 Az EGSZB örömmel tesz eleget a felkérésnek, mivel ezt az 1406/2002/EK rendelet módosítására irányuló javaslatot a következő, fontos lépésnek tekinti a tengerbiztonság javításához.

2.3 Meg kell jegyezni, hogy a tengerbiztonságra irányuló politikai figyelem csak az Erika nevű olajtanker nagy olajszennyezést okozó katasztrófája után növekedett meg igazán.

2.4 Az Európai Bizottság 2000 végén javaslatot tett az Európai Tengerbiztonsági Ügynökség (EMSA) létrehozásáról szóló rendeletre. Az ügynökség célja az volt, hogy műszaki testületként működjön, hogy a tengeri biztonság, illetve a hajók által okozott szennyezés megelőzésének magas, egységes és hatékony szintjét biztosíthassa az EU-ban.

2.5 A rendelet 2002. augusztusban lépett életbe, az EMSA pedig 2003. márciusban kezdte meg tevékenységét. A rendeletet azóta háromszor módosították.

2.6 Az első, az 1644/2003/EK rendelet révén történő módosítás elsősorban a pénzügyi és a költségvetési eljárásokat érintette, és nagyobb átláthatóságra irányult.

2.7 A második, a Prestige nevű hajó 2002. évi balesetének hatására elfogadott 724/2004/EK rendelettel történő módosítás számos új feladatot rótt az ügynökségre, különösen a szennyezés elhárítását célzó készség és a szennyezés elleni fellépés terén. Az átdolgozás során figyelembe vették a tengerbiztonság terét illető uniós hatáskör módosulásait is.

2.8 Az átdolgozás során azt kérték az ügynökségtől, hogy nyújtson technikai segítséget a hajók és kikötőlétesítmények védelmének fokozásával kapcsolatos ellenőrzésekhez, amelyeket az Európai Bizottságnak a 725/2004/EK rendelet hatálybalépésének következtében kellett elvégeznie.

2.9 Emellett arra kérték az EMSA-t, hogy nyújtson segítséget az Európai Bizottságnak a képesítési bizonyítványok kiállításai eljárásainak és a képzési intézményeknek az értékelésében a tagállamokban és a nem uniós országokban egyaránt. A Nemzetközi Tengerészeti Szervezet úgynevezett STCW-egyezményében meghatározott, képzéssel, képesítéssel és orszólgá-lattal kapcsolatos szabványokról van szó.

2.10 A harmadik módosításra 2006-ban került sor a 2038/2006/EK rendelet révén. A rendelet a 2007–2013 időszakra 154 millió eurós pénzügyi keretet biztosított az

EMSA-nak a szennyezés bekövetkezése esetén végrehajtandó intézkedések fedezésére.

2.11 A módosításoknak azonban még nincs vége. Ahhoz, hogy az EMSA továbbra is ütőképesen és hatékonyan tudjon működni, szükség van az 1406/2002/EK rendelet negyedik módosítására tett – szóban forgó – javaslatra.

2.12 Az Európai Bizottság módosítási javaslatának célja egyrészt az EMSA jelenlegi feladatainak és szerepének tisztázása, másrészt feladatainak kiterjesztése a kidolgozás alatt álló, nemzetközi és/vagy uniós szintű új területekre.

2.13 Jelenlegi tevékenységeit tekintve az EMSA technikai és tudományos segítséget nyújt a tagállamoknak és a Bizottságnak annak érdekében, hogy támogassa a tagállamokat a tengeri biztonsággal, a tengeri védelemmel és a hajók okozta szennyezés megelőzésével kapcsolatos közösségi jogszabályok megfelelő alkalmazásában, e jogszabály végrehajtásának ellenőrzésében, a már hatályos intézkedések hatékonyságának értékelésében és az új intézkedések kidolgozásának előmozdításában.

2.14 Az Európai Bizottság „Javaslatok és stratégiai célkitűzések az Európai Unió tengeri szállítási politikájának vonatkozásában a 2018-ig terjedő időszakra” című közleményében kinyilvánította, hogy módosítani kívánja az EMSA mandátumát és működésének gyakorlatát annak érdekében, hogy még hathatósabb technikai és tudományos támogatást tudjon nyújtani a Bizottságnak és a tagállamoknak.

2.15 A Tanács 2009. március 30-i következtetéseiben arra kérte az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki intézkedéseket, amelyek a jövőbeli kihívásokat figyelembe véve lehetővé teszik, hogy az EMSA tökéletesítse tevékenységeit a tagállamoknak és az Európai Bizottságnak nyújtott technikai és tudományos támogatást illetően.

2.16 Az Európai Bizottság az Európai Parlament és a Tanács kérésére megvizsgálta a kérdést, és arra a következtetésre jutott, hogy az EMSA intézkedéseivel meg lehetne erősíteni az egyes partvédelmi tevékenységekre irányuló, uniós szintű szinergiákat. Ezt úgy lehetne megtenni, hogy kiterjesztik az EMSA feladatkörét, különösen a tengeri forgalom és a hajózási útvonalak ellenőrzése, valamint a lehetséges környezetszennyezők nyomom követéséhez a tagállamoknak nyújtott segítség terén.

2.17 Az 1406/2002/EK rendeletnek megfelelően a EMSA igazgatási tanácsa 2007-ben megbízott egy külső irodát, hogy készítsen független külső értékelést a rendelet végrehajtásáról. A jelentésben megállapítják, hogy egyes területeken lehetséges a fejlesztés és a pontosítás, az általános következtetés azonban az, hogy az ügynökség hozzáadott értéket nyújt az ágazat egésze és különösen a két legfontosabb érintett, a tagállamok és az Európai Bizottság számára.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB korábbi véleményeiben ⁽¹⁾ ⁽²⁾ kedvezően nyilatkozott az EMSA-nak a tengerbiztonság tagállami fejlesztésében betöltött kulcsfontosságú szerepéről. A tengerbiztonság területén folyamatosan zajló fejlődést és ezzel összefüggően az ellenőrzések és a szennyezés elleni fellépés szükségességét tekintve az EGSZB igen nagy jelentőségűnek tartja az EMSA feladatainak és hatáskörének kiterjesztését.

3.2 A javasolt kiterjesztés többek között a következő elemekre vonatkozik: az EMSA által nyújtott támogatás az olyan nemzetközi szervezetekben, mint az IMO; az operatív szolgálatok, pl. a SafeSeaNet szerepe az integrált tengerpolitikában és a rendszerek átjárhatóságának biztosításában; a tengeri kitermelési tevékenységek által okozott tengerszennyezés elleni fellépés; technikai együttműködés harmadik országokkal és az Európai Bizottság segítése a biztonságvédelmi ellenőrzések terén.

3.3 A rendelet kiigazítására elsősorban a harmadik tengerbiztonsági csomag, az EMSA 2010–2014-es ötéves stratégiájába felvett új témák, valamint az EMSA igazgatási tanácsának a külső értékelés alapján kidolgozott ajánlásai adnak okot.

3.4 Pontosabban körül kell írni és részletesebben meg kell határozni az EMSA feladatait arra vonatkozóan, hogy az EMSA milyen segítséget nyújtson az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak, különösen a legújabb fejlemények fényében, mint a harmadik tengerbiztonsági csomag, az integrált uniós tengerpolitika, a tengeri felügyelet, az európai parti őrség lehetőségei stb.

3.4.1 Az EGSZB csodálkozásának ad hangot afelett, hogy a 2. cikk (2) bekezdésének d) pontja váratlanul megemlíti a „belföldi vízi utakat”. Sem a jelenlegi – amint maga a cím is megadja, csupán a tengerekre vonatkozó – szabályozásban, sem a szóban forgó módosításvajlaslat indokolásában, hatáselemzésében és preambulumbekendéseiben nincs szó a belföldi vízi utakról. Egyáltalán nem esik szó okokról, igényről, hatásköréről, technikai kivitelezésről, sem pedig arról, hogy miként kezeljék a tengeri és a belvízi hajózásra irányuló politikák eltéréseit, illetve a nemzeti és nemzetközi szinten teljesen különböző igazgatási és irányítási struktúrákat. Már csak ezért is el kell tehát hagyni ezt az utalást, nem is szólva arról a tartalmi évről, hogy a két közlekedésmód igen különböző jellegzetességei már alapot adtak arra, hogy különálló közlekedésirányítási rendszereket hozzanak létre.

3.4.2 Az EGSZB elképzelhetőnek tartja, hogy mielőbb létrehozna egy jogalapot és ezáltal egy pénzügyi keretet is, amelynek révén az ügynökség támogatni tudja az Európai Bizottságot releváns és a tengerészeti területen végzett tevékeny-

ségből adódó, jól körülhatárolt szaktudásával, mégpedig nemcsak valamennyi közlekedésmódra vonatkozóan, hanem a közlekedéstől független politikaterületeken is.

3.4.3 A 2. cikk (1) bekezdése megadja, mely területeken támogatja az ügynökség az Európai Bizottságot. A (2) bekezdésben néha egyáltalán nem, néha különböző megfogalmazásokban szerepel az, hogy erre a támogatásra az EMSA feladatkörének keretein belül kell, hogy sor kerüljön; ez pedig zavart kelt és esetenként (mint az e) pontban) nem érthető. A megoldás az, hogy ezeket a kiegészítéseket törölni kellene a (2) bekezdésből, mivel az (1) bekezdésben már szerepelnek.

3.5 Az arányosság elvét illetően az EGSZB megjegyzi, hogy egyetért azzal a javaslattal, hogy a rendeletet szorosabban kapcsolják össze a harmadik tengerbiztonsági csomag keretében elfogadott európai jogszabályokkal. Meg szeretné jegyezni azonban, hogy egyes pontjaiban a javaslat előre meghatározza az EMSA jövőbeli esetleges szerepét – ilyen pl. a regionális központok létrehozása –, pedig erről még nem született döntés.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az irányítási szempontokat illetően az EGSZB megjegyzi, hogy főként az ellenőrzések szervezésének terén szükséges pontosítani az EMSA, az Európai Bizottság, a tagállamok és az igazgatási tanács szerepét.

4.2 Előfordulhat ugyanis, hogy az igazgatási tanácsban a tagállamokat képviselő megbízottak esetében összeférhetlenség merülhet fel: egyrészt ők hozzák az EMSA tevékenységeivel és erőforrásaival, különösen az ellenőrzési politikával kapcsolatos döntéseket, másrészt ők képviselik a nemzeti kormányokat, amelyek az EMSA által az Európai Bizottság nevében végzett, a nemzeti előírásoknak és gyakorlatoknak az alkalmazandó uniós jogszabályokkal való összhangját vizsgáló ellenőrzéseknek az alanyai.

4.3 Az EGSZB ezért egyetért az EMSA általi ellenőrzésekre vonatkozó 3. cikk szövegének kiigazításával, és támogatja az Európai Bizottságnak azt a javaslatát, hogy az Európai Repülésbiztonsági Ügynökség példáját kövessék az EMSA ellenőrzés terén alkalmazott operatív munkamódszereinek meghatározásakor (komitológiai eljárás).

4.4 Ennek előnye az, hogy minden érdekelt fél részt vesz az eljárásban, az EMSA, az Európai Bizottság és a tagállamok is, ugyanakkor figyelembe veszik az érintett felek meghatározott felelősségeit és hatásköreit.

4.5 Az EGSZB továbbá úgy véli, hogy ebben az összefüggésben, amennyiben ez az EMSA hatáskörét érinti, figyelmet kell fordítani a tengerészek élet- és munkakörülményeire is, különösen a nemzetközi tengerészeti munkaügyi egyezmény (MLC ILO) végrehajtásának vonatkozásában.

⁽¹⁾ HL C 28., 2006.2.3., 16. o.

⁽²⁾ HL C 108., 2004.4.30., 52. o.

4.6 Az EGSZB egy megjegyzést szeretne tenni a javaslat 5. cikke (3) bekezdésének javasolt módosításához. A javasolt módosítás azt sugallja, hogy a létrehozandó regionális központoknak nem kizárólag a hajóforgalom megfigyelésével kell foglalkozniuk. Az EGSZB arra figyelmeztet, hogy a jó működés feltétele az, hogy a tagállamok és az EMSA egyértelmű megállapodásokat kössenek arról, hogy melyik fél miért felelős és miben illetékes.

4.7 A 10–19. cikk további módosításai elsősorban az EMSA létező és újonnan létrehozandó testületeire, azok felelősségi és hatáskörére, személyzetének növelésére és finanszírozási forrásaira vonatkoznak.

4.8 Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy azokon a területeken, amelyeken az EMSA a múltban bizonyította, hogy jelentős többletértéket teremtett, az ügynökségnek lehetőségeket kell kapnia arra, hogy eddigi és új feladatait továbbra is felelős módon tudja teljesíteni. Ha mérlegelik a személyzeti és pénzügyi eszközök korlátozását, amely révén az EMSA kevesebb feladatot tud elvégezni, mindig szem előtt kell tartani ennek – a nem teljesített tevékenységekből adódó – hátrányos következményeit is.

4.9 Végül pedig az EGSZB egyetért az EMSA igazgatási tanácsának azzal a javaslatával, hogy a jövőben egy független külső irodával rendszeresen végeztesse a külső ellenőrzést az EMSA működését illetően.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre egyes, a közös agrárpolitika területét érintő elavult tanácsi jogi aktusok hatályon kívül helyezéséről

(COM(2010)764 végleges – 2010/0368 (COD))

(2011/C 107/15)

2011. január 18-án az Európai Parlament, 2011. január 27-én pedig a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 42. cikkének első bekezdése, 43. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre egyes, a közös agrárpolitika területét érintő elavult tanácsi jogi aktusok hatályon kívül helyezéséről

COM(2010) 764 végleges – 2010/0368 (COD).

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és részéről további megjegyzést nem kíván hozzáfűzni, a 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a 2011. február 16-i ülésnapon) 128 szavazattal, 1 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy a javaslattal kapcsolatban támogató véleményt bocsát ki.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi irányelvre a különböző tagállamok anya- és leányvállalatai esetében alkalmazandó adóztatás közös rendszeréről (átdolgozás)

(COM(2010) 784 végleges – 2010/0387 (CNS))

(2011/C 107/16)

2011. január 25-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 113. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat tanácsi irányelvre a különböző tagállamok anya- és leányvállalatai esetében alkalmazandó adóztatás közös rendszeréről (átdolgozás)

COM(2010) 784 végleges – 2010/0387 (CNS).

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és a „Közös adórendszer/anyacégek és leányvállalatok” tárgyában 2009. január 14-én elfogadott véleményében (HL 2009/C 182/18., 77. o.) már nyilatkozott róla, 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a 2011. február 16-i ülésnapon) 115 szavazattal, 3 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy a javasolt szöveggel kapcsolatban támogató véleményt bocsát ki, amelyben az említett dokumentumban kifejtett álláspontjára hivatkozik.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a kerekes mezőgazdasági vagy erdészeti traktorok kezelőszerveinek beépítéséről, elhelyezéséről, működéséről és jelöléséről (kodifikált szöveg)

(COM(2010) 717 végleges – 2010/0348 (COD))

(2011/C 107/17)

2011. január 17-én a Tanács és 2010. december 16-án az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 114. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a kerekes mezőgazdasági vagy erdészeti traktorok kezelőszerveinek beépítéséről, elhelyezéséről, működéséről és jelöléséről

COM(2010) 717 végleges – 2010/0348 (COD).

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és részéről további megjegyzést nem kíván hozzáfűzni, a 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a 2011. február 16-i ülésnapon) 114 szavazattal, 4 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy a javaslattal kapcsolatban támogató véleményt bocsát ki.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a kerekes mezőgazdasági vagy erdészeti traktorok fékberendezéseiről (kodifikált szöveg)

(COM(2010) 729 végleges – 2010/0349 (COD))

(2011/C 107/18)

2011. január 17-én a Tanács és 2010. december 16-án az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ.) 114. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a kerekes mezőgazdasági vagy erdészeti traktorok fékberendezéseiről

COM(2010) 729 végleges – 2010/0349 (COD).

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és részéről további megjegyzést nem kíván ahhoz hozzáfűzni, a 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a február 16-i ülésnapon) 111 szavazattal 1 ellenében, 5 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy a javaslattal kapcsolatban támogató véleményt bocsát ki.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a kerekes mezőgazdasági vagy erdészeti traktorok kezelőteréről, vezetőhelyéhez történő hozzáférésről, ajtajairól és ablakairól (kodifikált szöveg)

(COM(2010) 746 végleges – 2010/0358 (COD))

(2011/C 107/19)

2011. január 17-én a Tanács és 2010. december 16-án az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 114. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a kerekes mezőgazdasági vagy erdészeti traktorok kezelőteréről, vezetőhelyéhez történő hozzáférésről, ajtajairól és ablakairól

COM(2010) 746 végleges – 2010/0358 (COD).

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és részéről további megjegyzést nem kíván hozzáfűzni, a 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a 2011. február 16-i ülésnapon) 108 szavazattal, 6 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy a javaslattal kapcsolatban támogató véleményt bocsát ki.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi határozatra a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról

(COM(2011) 6 végleges – 2011/0007 (CNS))

(2011/C 107/20)

2011. január 26-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 148. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat tanácsi határozatra a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról

COM(2011) 6 végleges – 2011/0007 (CNS).

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és a 2010. május 27-én elfogadott, CESE 763/2010. számú véleményében ⁽¹⁾ már nyilatkozott róla, 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a február 16-i ülésnapon) 119 szavazattal, 3 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy a javasolt szöveggel kapcsolatban támogató véleményt bocsát ki, amelyben az említett dokumentumban kifejtett álláspontjára hivatkozik.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽¹⁾ Az EGSZB véleménye a foglalkoztatáspolitikai iránymutatásokról, HL C 21., 2011.1.21., 66. o.

<u>Közleményszám</u>	Tartalom (folytatás)	Oldal
2011/C 107/13	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az integrált tengerpolitika továbbfejlesztését támogató program létrehozásáról (COM(2010) 494 végleges – 2010/0257 (COD))	64
2011/C 107/14	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat az Európai Parlament és a Tanács .../.../EU rendeletére az Európai Tengerbiztonsági Ügynökség (EMSA) létrehozásáról szóló 1406/2002/EK rendelet módosításáról (COM(2010) 611 végleges – 2010/0303 (COD))	68
2011/C 107/15	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre egyes, a közös agrárpolitika területét érintő elavult tanácsi jogi aktusok hatályon kívül helyezéséről (COM(2010)764 végleges – 2010/0368 (COD))	72
2011/C 107/16	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi irányelvre a különböző tagállamok anya- és leányvállalatai esetében alkalmazandó adóztatás közös rendszeréről (átdolgozás) (COM(2010) 784 végleges – 2010/0387 (CNS))	73
2011/C 107/17	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a kerekes mezőgazdasági vagy erdészeti traktorok kezelőszerveinek beépítéséről, elhelyezéséről, működéséről és jelöléséről (kodifikált szöveg) (COM(2010) 717 végleges – 2010/0348 (COD))	74
2011/C 107/18	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a kerekes mezőgazdasági vagy erdészeti traktorok fékberendezéseiről (kodifikált szöveg) (COM(2010) 729 végleges – 2010/0349 (COD))	75
2011/C 107/19	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a kerekes mezőgazdasági vagy erdészeti traktorok kezelőteréről, vezetőhelyéhez történő hozzáférésről, ajtajairól és ablakairól (kodifikált szöveg) (COM(2010) 746 végleges – 2010/0358 (COD))	76
2011/C 107/20	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi határozatra a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról (COM(2011) 6 végleges – 2011/0007 (CNS))	77

2011-es előfizetési díjak (áfa nélkül, rendes szállítási költségeket beleértve)

Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, kizárólag nyomtatott kiadvány	az EU 22 hivatalos nyelvén	1 100 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, nyomtatott kiadvány + éves DVD	az EU 22 hivatalos nyelvén	1 200 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L sorozat, kizárólag nyomtatott kiadvány	az EU 22 hivatalos nyelvén	770 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, havi DVD (összevont)	az EU 22 hivatalos nyelvén	400 EUR/év
A Hivatalos Lap Kiegészítő Kiadványa (S sorozat), közbeszerzés és ajánlati felhívások, DVD, heti egy kiadvány	többnyelvű: az EU 23 hivatalos nyelvén	300 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, C sorozat – versenyvizsga-kiírások	a vizsgakiírás szerinti nyelv(ek)en	50 EUR/év

Az *Európai Unió Hivatalos Lapjának*, amely az Európai Unió hivatalos nyelvein jelenik meg, 22 nyelvi változatára lehet előfizetni. Az L (jogsabályok) és a C (tájékoztatások és közlemények) sorozatot foglalja magában.

Valamennyi nyelvi változatra külön kell előfizetni.

A 920/2005/EK tanácsi rendelet értelmében, amelyet a Hivatalos Lap 2005. június 18-i L 156. száma tett közzé, és amely előírja, hogy az Európai Unió intézményei nem kötelesek minden jogi aktust ír nyelven is megszövegezni, illetve ezen a nyelven kihirdetni, az ír nyelven kiadott Hivatalos Lapok értékesítése külön történik.

A Hivatalos Lap Kiegészítő Kiadványára (S sorozat – közbeszerzés és ajánlati felhívások) történő előfizetés mind a 23 hivatalos nyelvi változatot magában foglalja egyetlen többnyelvű DVD-n.

Kérésére az *Európai Unió Hivatalos Lapjára* történő előfizetéssel a Hivatalos Lap különféle mellékleteit is megkaphatja. Az előfizetők a mellékletek megjelenéséről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közölt „Az olvasóhoz” című közleménynek köszönhetően értesülnek.

Értékesítés és előfizetés

A különböző, térítés ellenében kapható kiadványokra – például az *Európai Unió Hivatalos Lapjára* – való előfizetés a Kiadóhivatal forgalmazó partnereitől szerezhető be. A forgalmazó partnerek listája a következő címen található:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_hu.htm

Az EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) közvetlen és ingyenes hozzáférést biztosít az Európai Unió jogához. Erről a honlapról elérhető az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, valamint tartalmazza a szerződéseket, a jogszabályokat, a jogeseteket és az előkészítő dokumentumokat is.

További információt az Európai Unióról a <http://europa.eu> internetcímen találhat.

